

B I L T E N

UDRUGE ĐAKA FRANJEVAČKE KLASIČNE GIMNAZIJE - VISOKO

Broj 26-27/2024-2025.

ISSN 1849-7802

**UDRUGA ĐAKA
FRANJEVAČKE KLASIČNE GIMNAZIJE
VISOKO - ZAGREB**

BILTEN 26/27 (2024-2025)

ISSN 1849-7802

Zagreb, prosinac 2025.

Bilten Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko - Zagreb

Prilaz Sv. Marije Anđeoske 1, 10040, Zagreb

Broj žiro-računa:

Privredna banka Zagreb d.d. u Zagrebu

IBAN: HR62 2340 0091 1101 5237 6

Glavni i odgovorni urednik: Vine Mihaljević

Uredništvo: Ivo Pranjković, Ivica Pavlić, Mato Pelivan,
Vine Mihaljević, Vinko Hrkać

Lektura: Ivo Pranjković

Ilustracija: Vlatko Blažanović

Tehnički uredili: Vlatko Blažanović i Ivo Mađor

Riječ uredništva	5
Zapisnik s 26. sabora UDFKG Visoko – Zagreb (<i>Ivica Pavlić</i>)	8
Što se s nama događa? (<i>fra Jozo Grbeš</i>)	12
Objedinjeno izvješće predsjednika i rizničara Udruga đaka Franjevačka klasična gimnazija Visoko (<i>Vinko Hrkać i Anto Franjčević</i>)	23
Zapisnik s 27. sabora UDFKG Visoko – Zagreb (<i>Ivica Pavlić</i>)	25
Izvješće o radu Udruge na 28. izbornom saboru (<i>Vinko Hrkać i Anto Franjčević</i>)	29
Zapisnik s 28. izbornog sabora UDFKG Visoko – Zagreb (<i>Ivica Pavlić</i>)	33
Godišnje financijsko izvješće o primicima i izdacima Udruge 2024. godine (<i>Ivica Brkić</i>)	37
Izvješće Nadzornog odbora Udruge (<i>Mato Topić, Slavko Harni, Milan Herceg</i>)	38
Razlog kršćanske nade. „SPES NON CONFUNDIT“ (Rim 5,5) (I.) (<i>doc. dr. sc. fra Ante Bekavac</i>)	39
<i>Dies academicus</i>	44
Predsjedništvo Udruge	46
Novo vodstvo Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko - Zagreb	47
Odluka predsjedništva UDFKG Visoko o godišnjoj članarini	48
Promocija knjige pomoćnog banjalučkog biskupa mons. dr. sc. fra Marka Semrena	48
Znanstvena i akademska ostvarenja članova naše Udruge	49
<i>Pozdravni govor zagrebačkoga nadbiskupa mons. dr. sc.</i> <i>Dražena Kutleše prigodom 70. obljetnice života biskupa</i> <i>mons. Marka Semrena (mons. dr. sc. Dražen Kutleša)</i>	50
Navjestitelj Božje riječi i franjevački odgojitelj. Spomen-spis u povodu 70. obljetnice rođenja mons. dr. fra Marka Semrena (<i>Vine Mihaljević</i>)	52
UDRUGA ĐAKA I PRIJATELJA FRANJEVAČKE KLASIČNE GIMNAZIJE - PODRUŽNICA ZA NJEMAČKO GOVORNO PODRUČJE	
Izveštaj sa skupštine Podružnice Udruge đaka i prijatelja FKG Visoko za njemačko govorno područje, Beč, 5 - 6. listopada 2024. (<i>Predrag Mijić</i>)	60

Dopis Predsjedništva Udruge đaka i prijatelja Franjevačke klasične gimnazije. Podružnica za njemačko govorno područje (<i>Mijo Nujić</i>)	66
--	----

KNJIGE I PRILOZI

Prikaz knjige dr. sc. Anđelka Mijatovića: <i>Pisma iz tamnice, politički progoni Hrvata (Ivan Bekavac)</i>	67
Predstavljanje knjige: <i>Književno blago Bosne Srebrene</i> prof. emer. dr. sc. Ive Pranjkovića (prof. dr. sc. fra Marko Karamatić)	74
Kratka refleksija o knjizi <i>Župa Brajković</i> od fra Ladislava Fišića (<i>Tomo Barbić</i>)	76

KNJIŽEVNOST

(<i>Zdenko Osmakčić</i>)	78
Glazbeni spomen na profesore Franjevačke klasične gimnazije Visoko (<i>Anto Bobaš</i>)	82
Pjesma za fra Filipa Zubka	82
Fra Ladislav Fišić.	84
Fra Miroslav Abaz.	85

IN MEMORIAM

Barbić Pero (<i>Slavko Harni</i>)	88
Prof. dr. sc. Vjeko Božo Jarak (<i>Slavko Harni</i>)	90
Vlatko Majić (<i>Uredništvo</i>)	93
Fra Stjepan Pavić (<i>Uredništvo</i>)	94
Šime Gudeljević (<i>Uredništvo</i>)	95
Vencel Matijević (<i>Vinko Hrkać</i>)	96
Fra Anđelko Barun (<i>Uredništvo</i>)	98
Franjo Topić (<i>Uredništvo</i>)	100

ČLANOVI UDRUGE

Riječ uredništva

Poštovani čitatelji! Ove godine objavljujemo dvobroj Biltena, glasila Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije – Visoko iz Zagreba u kojemu su svim članovima i prijateljima Udruge te njenim dobročiniteljima predstavljena redovita događanja u Udruzi, njeni projekti i njen rad. Ovaj dvobroj Biltena svojim sadržajima pruža uvid u redovita događanja naše Udruge. Na prvom mjestu donosimo prigodni govor zagrebačkoga nadbiskupa mons. Dražena Kutleše povodom 70. obljetnice života banjalučkoga biskupa u miru i člana naše Udruge dr. sc. mons. Marka Semrena.

U posljednjem razdoblju članovi Udruge svoje djelovanje, pored posebnih društvenih i kulturnih aktivnosti, usmjerili su prema organizacijskim vidovima i sređivanju članstva Udruge. Član dragovoljno pristupa našoj Udruzi te s radošću prihvaća i obavlja svoje zadatke koje su mu u Udruzi povjerene, a primjer je takvoga odnosa i ovaj dvobroj Biltena u kojemu su izdvojeni samo zapisnici sa sabora i izvješća predsjednika i tajnika te rizničara Udruge. U zapisnicima i izvješćima prikazane su glavne informacije o religijskim, društvenim i kulturnim događanjima u Udruzi.

Donosimo izvješća i zapisnike s posljednja tri sabora Udruge (26, 27, 28. sabora): Dvadeset šesti redovni sabor održan je 9. prosinca 2023. u franjevačkom samostanu bosanskih franjevaca sv. Ilije u Zagrebu, naime u župi sv. Marije Anđeoske u Sesevskoj Sopnici. Dvadeset sedmi redovni sabor održan je 7. prosinca 2024. također u samostanu bosanskih franjevaca. Dvadeset i osmi bio je izborni sabor Udruge koji je 18. listopada 2025. godine održan u Franjevačkom samostanu Hercegovačke franjevačke provincije i crkve Bezgrješnog začetca BDM, u zagrebačkoj Dubravi.

Dragi prijatelji, darovatelji i članovi Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko - Zagreb, ovaj dvobroj Biltena sadržajno je specifičan. U ovome dvobroju Biltena riječ je o našoj Udruzi koja se nalazi u svojoj tridesetoj obljetnici utemeljenja i postojanja. To je svojevrstni analitički i kritički osvrt na sve ono što je učinjeno, na analizu aktualne situacije i na perspektive razvoja Udruge.

U ovome Biltena vremenskim slijedom donosimo glavne informacije koje se nalaze u izvješćima i zapisnicima navedenih sabora. Posljednji sabor bio je izborni i održan je u franjevačkom samostanu hercegovačkih franjevaca u zagrebačkoj Dubravi. U posljednje vrijeme na saborima se predstavlja objedinjeno izvješće predsjednika i tajnika Udruge u pogledu rada Udruge. Slijedi zatim financijsko godišnje izvješće, izvješće Nadzornog odbora te zapisnik sa sabora Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko – Zagreb.

Tako godišnji financijski izvještaj Udruge 2024. godine predstavljaju predsjednik Vinko Hrkać - zbog opravdanog izostanka rizničara Ivice Brkičića. Izvješće Nadzornog odbora Udruge predstavio je član odbora Slavko Harni - zbog izostanka iz opravdanih razloga predsjednika Nadzornog odbora Udruge Mate Topića koji nije mogao nazočiti na Saboru. Prema tome izvješće o radu Udruge na 27. saboru prikazuju Vinko Hrkać i Anto Franjičević, a zapisnik s 27. sabora Udruge ĐFKG Visoko

– Zagreb Ivica Pavlić. Istim redom izvješće o radu Udruge na 26. saboru predstavlja ju predsjednik Vinko Hrkać i tajnik Anto Franjičević, a zapisnik s 26. sabora UDFKG Visoko – Zagreb Ivica Pavlić. Naime kada su s razlogom spriječeni rizničar i predsjednik Nadzornog odbora tada njihova pisana izvješća izlažu predsjednik Udruge i član Nadzornog odbora.

Nakon bloka u kojemu su prikazana posljednja tri sabora slijede informacije iz Udruge, dopis Predsjedništva Udruge đaka i prijatelja Franjevačke klasične gimnazije Visoko Podružnica za njemačko govorno područje (Beč, 5-6. listopada 2024), potom izvješće sa skupštine Podružnice Udruge đaka i prijatelja FKG Visoko i božićna čestitka članovima Udruge.

Slijedi prikaz povijesno-književnih djela: Pisma iz tamnice, politički progon Hrvata; Spomen-spis posvećen biskupu u mirovini mons. dr. fra Marku Semrenu; franjevačka književnost kroz stoljeća; potom prikaz lokalne crkvene povijesti pomoću modela župe do poezije Zdenka Osmakčića i recenzije knjige „Književno blago Bosne Srebrene“ koju potpisuje prof. dr. fra Marko Karamatić s Franjevačke teologije u Sarajevu.

Duhovnu obnovu na saboru 2024. održao je hercegovački provincijalni ministar fra Jozo Grbeš na temu „Što nam se to događa?“ Udruga je potom organizirala *dies academicus* posvećen fra Šimi Šimiću i fra Rufinu Šiliću. Osnovne informacije o fra Šimi i fra Rufinu donesene su u prošlom Biltenu, a u ovome broju Biltena prikazane su osnovne obavijesti o *dies academicus* održanom 2024. godine i posvećen visočkom profesoru klasičnih jezika fra Stjepanu Paviću.

Potom je načinjen izbor nekoliko osnovnih i važnih informacija s web stranice Udruge. Već je objavljeno na web stranici Udruge da je u samostanu hercegovačkih franjevaca u Dubravi u Zagrebu na 28. izbornom saboru Udruge izabrano novo vodstvo Udruge (www.udfkg.hr). Nakon primopredaje potrebnih dokumenata starog vodstva Udruge novoizabrani predsjednik zahvalio je dosadašnjim članovima svih tijela Udruge na nesebičnom i odgovornom radu u Udruzi. U ime novoga vodstva obećao je ozbiljno i odgovorno zalaganje za ostvarenje statutarne ciljeve naše Udruge. Visočka udruga vrijednosna je udruga utemeljena na statutu, a njeni članovi svjedoci su istinskih humanističkih, kršćanskih i franjevačkih vrednota koje svakodnevno konkretno ostvaruju u svakodnevnicu slijedeći poznatu izreku đaka i profesora Franjevačke klasične gimnazije u Visokom: *Non soli sibi vivere, sed et aliis proficere*. To je praktična primjena Božje zapovijedi ljubavi prema bližnjemu o kojoj ovisi sav zakon i proroci (usp. Mt 7, 12; 22, 36-40), a to je životno usmjerenje i članovima naše Udruge.

Ove godine obilježavamo 30. obljetnicu utemeljenja, postojanja i djelovanja naše Udruge. To je prigoda da zahvalimo svima onima koji su na bilo koji način stvarali i izgrađivali Udrugu te da kritički analiziramo ostvarenje statutarne ciljeve. Prelistano je preko 30 fascikala pismohrane Udruge koji „sadrže“ 30 godina njenog rada. U istraživanju navedene arhive izdvajaju se teme kao što su kultura, solidarnost, Caritas, kolegijalnost (zajedništvo), umjetnost, knjige, izložbe, sabori, sportski susreti, glazbena nagrada Porin, zatim multimedijski projekt „Pjesma nad pjesmama“, koja

sadrži nosač zvuka, notnu knjigu i spot. Arhivska građa disperzirana je u mjestima koja nisu primjerena za slaganje arhivske građe (garaža, poslovni prostor, podrum i stanovi). Nakon uvida u izdvojene teme pristupilo se izradi monografije određivanjem tema - sadržaja i autora uključujući *necrologium* posvećen preminulim članovima Udruge.

U proteklom četverogodišnjem razdoblju odnos između Udruge ĐFKG Visoko iz Zagreba i Franjevačke klasične gimnazije Visoko bio je intenzivan što zorno pokazuju sadržaji objedinjenih izvještaja predsjednika i tajnika Udruge kao održavanje *dies academicus* posvećen našim visočkim profesorima; organiziran je dan Franjevačke klasične gimnazije u Visokom, posjet Srebrenici i Olovu; hodočašće samostanima i župama u Bosni i Hercegovini; organiziran je božićni domjenak; uređenje „sobe“ u našoj Gimnaziji i „sobe“ u Sessvetskoj Sopnici u Zagrebu; obilježavanje različitih obljetnica mature; posjet članovima Udruge naše podružnice na njemačkom govornom području; predstavljanje knjiga i objavljivanje Biltena Udruge te rad na izradi monografije povodom skorašnje 30. obljetnice postojanja naše Udruge. Pod predsjedanjem Predsjedništva Udruge održano je deset sjednica te je doneseno više važnih odluka za rad naše Udruge. Na koncu donosimo „glazbeni memento“ posvećen našim profesorima u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji Visoko: fra Filipu Zubku, fra Ladislavu Fišiću i fra Miroslavu Abazu.

Za vrijeme velike ekonomske krize, pojave korone, potresa u Zagrebu i Petrinji nije bilo moguće redovito godišnje objavljivati naše glasilo „Bilten“. Predsjedništvo i uredništvo Udruge održavali su uglavnom kontinuitet rada Udruge održavanjem godišnjih sabora, a Bilten nije tiskan redovito svake godine. Zbog toga ove godine objavljujemo dvobroj kako bismo ponovno redovito tiskali godišnji broj biltena.

U strukturu odgojno-obrazovnog programa visoke Gimnazije ugrađene su *opće-ljudske* vrednote: poštovanje i zaštita ljudskog života, poštovanje ljudskih prava i dostojanstva ljudske osobe, naroda, rase, jezika, religije i kulture; zatim *kršćanske* vrednote koje su bogoslovne kreposti vjere, nade i ljubavi, bogoštovlje, molitva, štovanje B.D.M. i svetaca, sakramentalni život, ispravno moralno ponašanje i na koncu *franjevačke* vrednote koje su sveopće: bratstvo, skromnost, gostoljubivost, mir, dobrota, opraštanje, pomirenje, služenje najpotrebitijima, zaštita potlačenih i ugroženih i očuvanje svega stvorenoga. Visočki odgojno-obrazovni sustav obilježava humanizam - humanistička gimnazija. Na koncu riječ je o analizi promjena i zahtjeva vremena da se aktivnosti Udruge prilagode digitalizaciji, internetu, društvenim mrežama i umjetnoj inteligenciji.

Prema dostupnim informacijama umrli su članovi Udruge: Pero Barbić, Franjo Topić, Vlatko Majić, fra Stjepan Pavić, Šime Gudeljević, Vencel Matijević, prof. dr. sc. Vjeko Božo Jarak, mr. sc. fra Anđelko Barun. Neka ih Gospodin primi u svoje kraljevstvo!

Na koncu potrebno je imati na umu da su „izvještaji“ i „zapisnici“ s redovnih godišnjih sabora na neki način pisani u formi dokumenata, zato se neki dijelovi sadržaja ponavljaju. K tome su pridonijela i „objedinjena skraćivanja“ s tri na dva izvješća u prezentacijama pojedinih izvješća na saborima Udruge.

Udruga đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko
Prilaz sv. Marije Anđeoske 1
Franjevački samostan sv. Ilije
10040 Z a g r e b
Zagreb, 9. prosinca 2023. godine

Z A P I S N I K

s Dvadeset i šestoga sabora Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko

Dvadeset i šesti sabor Udruge održan je u Zagrebu, 10040 u Dubravi, u Franjevačkom samostanu sv. Ilije, Prilaz sv. Marije Anđeoske 1, 09. prosinca 2023. godine s početkom u 11 i završetkom u 13 sati. Na Saboru je sudjelovalo 28 članova Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko.

Sudionici Sabora prisustvovali su svetoj misi koju je slavio fra Stipo Alandžak, ravnatelj franjevačke Gimnazije u Visokom uz koncelebraciju fra Marinka Baotića, župnika župe sv. Marije Anđeoske i gvardijana sv. Ilije u Sesevskoj Sopnici u Zagrebu.

Službeni dio sjednice Sabora počeo je u 11 sati pozivom predsjednika Udruge Vinka Hrkaća sudionicima Sabora da minutom šutnje odaju počast i pijetet pokojnom fra Stipi Karajici i svim preminulim članovima Udruge u protekloj godini.

Nakon odanog pijeteta pokojnima predsjednik je predložio sljedeći dnevni red za ovu sjednicu Sabora:

1. Otvaranje sjednice Sabora i pozdravna riječ gostiju;
2. Glazbena točka vokalnog duhovnog sastava RiM;
3. Prigodno predavanje dr. fra Jozе Grbeša;
4. Izbor radnog predsjedništva;
5. Objedinjeno izvješće predsjednika i tajnika Udruge za 2023. godinu;
6. Godišnje financijsko izvješće rizničara Udruge;
7. Izvješće Nadzornog odbora Udruge;
8. Rasprava o podnesenim izvješćima i njihovo usvajanje;
9. Glazbena točka vokalnog duhovnog sastava RiM;
10. Program rada Udruge u 2024. godini – rasprava i usvajanje;
11. Razno;
12. Glazbena točka vokalnog duhovnog sastava RiM.

Ad 1.

Predsjednik Udruge Vinko Hrkać pozdravlja nazočne sudionike sjednice i goste, želi uspješan rad Saboru i daje riječ gostima koji žele pozdraviti sudionike skupa.

Fra Stipo Alandžak, profesor i ravnatelj Franjevačke klasične gimnazije u Visokom, pozdravlja skup, prenosi nam pozdrave profesora iz naše Gimnazije i informira nas o trenutačnom stanju i radu u Gimnaziji. Ravnatelj ističe da Gimnazija i dalje djeluje u onom istom duhu i načelima kako je to bilo i u vremenu kad smo mi bili njezini polaznici. Istina, puno se toga promijenilo s obzirom na sastav đaka, način financiranja, profesorsku strukturu i slično. Nova vremena traže nova rješenja i Gimnazija u tome uspješno brodi.

Predsjednik potom čita i pozdravni brzojav Stipe Raštegorca, novoizabranog predsjednika naše podružnice čiji članovi djeluju na njemačkom govornom području.

Ad 2.

Vokalno-instrumentalni duhovni sastav RiM, koji redovito glazbeno prati sjednice našeg Sabora, uvodi nas u sjednicu prigodnom glazbenom točkom.

Ad 3.

Predsjednik nas nakon glazbenog uvoda informira da ova točka dnevnog reda nažalost neće biti realizirana, jer nam je mnogopoštovani otac provincijal Hercegovačke franjevačke provincije fra Jozo Grbeš javio da zbog iznenadne jake viroze, na njegovu veliku žalost, ne može putovati u Zagreb i održati planirano predavanje.

Poželio je uspješan rad Sabora i obećao da će biti Udruzi na raspolaganju kad ga god Udruga pozove, a on se bude u mogućnosti odazvati, što su sudionici Sabora primili s razumijevanjem i zahvalnošću.

Ad 4.

Nakon ove obavijesti predsjednik pod ovom točkom predlaže Saboru članove radnog predsjedništva koji će mu pomagati u vođenju ove sjednice Sabora kako slijedi: Antu Matkovića, Antu Franjičevića i Vinu Mihaljevića.

Dionicima Sabora dana mogućnost da predlože još kojega člana u radno predsjedništvo.

Kako nije bilo drugih prijedloga, predsjednik daje na glasovanje prijedlog gore navedenih članova za radno predsjedništvo, a sudionici Sabora jednoglasno prihvaćaju predsjednikov prijedlog.

Predsjedavajući predlaže Ivicu Pavlića za zapisničara na ovoj sjednici što nazočni također jednoglasno prihvaćaju.

Ad 5.

Predsjednik Udruge podnosi objedinjeno Izvješće predsjednika i tajnika o radu Udruge. Iz Izvješća je vidljivo da su uspješno ostvareni pa i nadmašeni projekti i zadaci iz plana i programa rada Udruge za razdoblje od 12. studenoga 2022. do 9. prosinca 2023. godine.

Nakon podnesenog izvješća predsjednik nam čita, kao *memento*, govor koji je bio pripremljen, ali iz tehničkih razloga nije mogao biti pročitao na ispraćaju tijela pokojnog fra Stipe Karajice, prerano i nenadano preminulog gvardijana ovog samostana i zaslužnog člana naše Udruge. Navedeni govor dan u privitku sastavni je dio

ovog zapisnika. Izvješće o radu Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko za razdoblje od 12. studenoga 2022. do 9. prosinca 2023. godine dano u privitku sastavni je dio ovog zapisnika

Ad 6.

Ivan Brkičić, rizničar naše Udruge, podnio je godišnji financijski izvještaj o primicima i izdacima Udruge za 2022. godinu. Financijsko poslovanje Udruge u 2022. godini bilo je uspješno i pozitivno. Godišnji financijski izvještaj o primicima i izdacima predan je FINI 13. 02. 2023. godine o čemu je Udruga dobila odgovarajuću potvrdu.

Godišnji izvještaj za 2022. godinu dan u privitku sastavni je dio ovog zapisnika.

Ad 7.

Predsjednik Nadzornog odbora Mato Topić podnio je Izvještaj Nadzornog odbora za razdoblje između dviju sjednica Sabora. U svom Izvještaju Nadzorni odbor je utvrdio da je pregledom evidencijskih knjiga i financijske dokumentacije utvrdio da su tijela Udruge časno i odgovorno, sukladno ovlastima i obvezama utvrđenim statutom, izvršili svoje zadaće te da su novčana sredstva koja su prikupljena od članarine i sponzorstava utrošena u ostvarivanju planiranih projekata i ciljeva Udruge.

Predsjednik NO Mato Topić je zahvalio tijelima Udruge na uspješnom i zakonitom poslovanju Udruge i u ime Nadzornog odbora poželio članovima Udruge uspješan rad i dobro zdravlje u 2024. godini.

Izvještaj Nadzornog odbora dan u privitku sastavni je dio ovog zapisnika.

Ad 8.

Po podnesenim izvješćima nije bilo primjedbi, a ni rasprave. Članovi su pohvalili rad predsjedništva Udruge i poželjeli da se i u 2024. godini nastavi istom revnošću. Na upit predsjedavajućega nazočni članovi Udruge jednoglasno su usvojili sva tri podnesena izvješća.

Ad 9.

Ponovo su nas glazbenom izvedbom oraspoložili članovi duhovnog vokalno-instrumentalnog sastava RiM. Izvedena skladba posvećena je našem nedavno umrlom gvardijanu ovog samostana i članu naše Udruge fra Stipi Karajici.

Ad 10.

Nakon glazbene pauze predsjednik je u kratkim crtama iznio plan i program rada naše Udruge u 2024. godini, prijedlog koji je utvrdilo Predsjedništvo Udruge.

Rizničar Udruge Ivica Brkičić predstavio je financijski plan Udruge za 2024. godinu.

Nakon kratke rasprave u kojoj je naglašeno da je Plan i program rada u za 2024. godini ponovo bogat, ambiciozan i financijski zahtjevan, te će biti nužan odgovarajući doprinos svih članova Udruge kako bi se on ostvario u punini.

Članovi Udruge nisu imali dodatnih prijedloga pa su na upit predsjedavajućega jednoglasno prihvatili izneseni plan i program rada za 2024. godinu.

Plan i program rada Udruge za 2024. godinu i financijski plan Udruge za 2024. godinu dani u privitku sastavni su dio ovog zapisnika.

Ad 11.

Pod ovom točkom dnevnog reda, a imajući na umu povećanu potrebu za financijskim sredstvima za ostvarenje plana i programa rada Udruge bilo je pojedinačnih prijedloga za povećanje godišnje članarine.

Predsjedništvo će nakon sveobuhvatne analize utvrditi novi iznos članarine.

Bilo je prijedloga da se u Udruzi zaposli operativni/a tajni(k)/ca na 2-3 dana tjedno po 4 sata, o čemu će odluku također donijeti predsjedništvo.

Zaključeno je da članovi treba da pravodobno uplaćuju članarinu i ne čekaju da to učine na sjednici Sabora na koji ionako dođe manji broj članova, a troškovi Udruge su kontinuirani, sukladno planu i programu rada Udruge.

Čuo se i prijedlog da se u pogodno vrijeme organizira akademski dan za pokojnog fra Filipa Zupka. Ravnatelj fra Stipo Alandžak predlaže veću promidžbu Visočke gimnazije među osnovnoškolcima.

Prihvatili smo da naša hodočašća samostanima i župama u Bosni i Hercegovini postanu tradicionalna kako smo to učinili 18. i 19. kolovoza 2023. godine „putovima naše visočke Gimnazije“.

Ravnatelj fra Stipo obavijestio nas je da je Ministarstvo obrazovanja BiH prihvatilo da se u Franjevačku klasičnu gimnaziju u Visokom uvede hrvatska kurikulumna reforma.

Na samom kraju došao nas je pozdraviti gvardijan fra Marinko i priopćio nam da je u samostanu upravo umro naš fra Ivica Vidak, župnik u župi Sivša u Usori. Vijest o smrti fra Ivice pogodila je sve sudionike koji su mu zaželjeli pokoj vječni u Gospodinu.

Ad 12.

Zbog gore spomenute tužne i neočekivane vijesti duhovni sastav RiM odustao je od predviđene završne glazbene točke. Predsjednik Udruge Vinko Hrkać je svima poželio čestit Božić i sretne božićne blagdane i puno zdravlja i uspjeha u Novoj 2024. godini. Zahvalio je svim nazočnim i ostalim članovima Udruge na svesrdnoj pomoći i suradnji i poželio uspješno ostvarenje svih planiranih ideja i projekata u 2024. godini. Na koncu predsjedavajući je zaključio 26. sjednicu Sabora Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko u Zagrebu i pozvao nazočne na druženje oko zajedničkog stola.

*Zapisnik vodio i sastavio
Ivica Pavlić*

*Predsjednik Udruge ĐFKG Visoko u Zagrebu
Vinko Hrkać*

Što se s nama događa?

„Često čujemo od propagande: mi
trebamo stvarati bolji svijet za našu djecu...
Ne. Mi trebamo stvarati bolju djecu za svijet
koji će onda biti bolji.“ (Gradonačelnik
New Yorka, Eric Adams, ožujak 2023.)

Fra Jozo Grbeš,
provincijalni ministar
hercegovačke franjevačke
provincije Uznesenja BDM

Uvod

Zapadnjačka civilizacija vuče svoje korijene iz stare Grčke. Grci su posjedovali neke osobine koje su ih činile različitim od drugih naroda. Tu u prvom redu mislimo na sklonost traženja uzroka i smisla svega pojavnog svijeta. Njihova sposobnost apstraktnog razmišljanja, metodičnost i kritičnost u istraživanju prirode i čovjeka ne nalaze sličan primjer u povijesti. Njihovi mislioci, često neovisno jedan od drugoga, kao da su se dogovorno natjecali tko će dublje zaroniti u tajne koje se kriju u čovjeku i u svijetu oko njega. Oni su – koliko se zna – prvi za svoje sugrađane počeli organizirati osnivanje škola nalazeći u svom pjesniku Homeru idealan izraz svoje kulture i identiteta. Homerovi su epovi svim naraštajima Grka bili ono što je Biblija Židovima i kršćanima: osnovno izvoriste znanja o bogovima, povijesti, jeziku, kulturi, običajima. Koliko su škola i znanje bili smatrani uvjetom opstanka, pokazuje Platonova izreka: »Bude li Atena imala loše postolare, njezini će građani hodati bosu. Bude li pak imala loše učitelje, Atene neće biti.«

Edukacija i intelekt

Postmoderna se percipira kao epohalni pokušaj rušenja reda, ukidanja granica i razlika, stvaranje kaosa, pomutnje i razbijenog jedinstva jezika i razumijevanja. To je u kontrastu s Božjim stvaranjem koja donosi red i smisao.

Problemi

Izgleda kako ova kultura stvara ljude koji su vrlo *nesigurni u sebe*, koji posvuda grabe za trenutnim osjećajem identiteta ili važnosti. Sekularna agenda mnogima zasljepljuje oči. Oni se vežu za „neuredne izbore.“ U stalnom su sukobu dva identiteta: horizontalni i vertikalni!

Vertikalni ili uspravni ili jasni identitet jest onaj koji se prenosio: identitet vrijednosti s generacije na generaciju. To su bile kulturne norme, upisane u naš DNA. Taj vertikalni ili uspravni identitet bijaše uvijek jasan u svom odnosu prema *Bogu, obitelji, vrijednostima, kršćanstvu, domovini, naciji, jeziku, moralnom kodu. On je uspravan i jasan. On je originalnost!*

Horizontalni identitet je onaj koji osoba preuzme od onih oko sebe. On nema u sebi ništa od vertikalnog. On je identitet utjecaja svega što je ravno ili vodoravno: mediji, društvo, društvene mreže, škola, politika, interesne skupine, razne vrste

novih obitelji, svakakva seksualnost, novi odnosi prema svemu i svakome, nova isključivost spram svih koji uspravno razmišljaju. On je kopija (preslika)! Suprotno tome smatra se nedopustivim, nazadnim, starom školom i jadnim.

Sukob

Od nas se traži da se složimo sa stvarima u koje ne možemo vjerovati! Od nas se traži da učinimo neke stvari koje ne možemo učiniti, a možda ne bi bilo ni pametno da ih učinimo. Traži se da vjerujemo u stvari u koje ne možemo vjerovati i govori nam se da se ne bunimo protiv stvari (primjerice zaustavljanja ulaska djece u pubertet lijekovima) prema kojima većina osjeća snažno protivljenje. Takvo očekivanje da o nekim važnim stvarima šutimo, a u drugima prihvaćamo nemoguće nanosi strašnu bol, posebice zato što su problemi (uključujući i unutarnja proturječja) posve očiti.

Moraš biti nepovjerljiv prema religiji i domoljubnom pripadanju i tako ćeš onda morat potražiti druge načine "pripadanja".

Grupiranje ljudi kakvo je danas na snazi katastrofalno je. Ne samo zato što su takvi identiteti prazni (što jesu). I ne samo zato što su međusobno kontradiktorni (što jesu). No najviše od svega zato što reduciraju ono što nas čini ljudskim bićima. U ime progresa ljudi glupo reduciraju, pa tako obilježje osobe spada samo u ideologiju (transgender, gay, bijeli-crni...)

Društvene mreže: društvo koje ne zaboravlja

Danas je jedan od najvećih izazova, posebno za mlade ljude, kako živjeti u svijetu u kojem se ništa ne zaboravlja, NIŠTA SE NE PRAŠTA. Gdje je sve uvijek na internetu. Gdje nas jedna greška ili pogrešna fraza ili glupa pogreška može prezentirati do kraja naših života. Društvene mreže uzimaju vrijeme, krađu život, mijenjaju odnose...

To je duboki problem i mislim da mnogi ljudi koji su odrasli prije doba društvenih mreža ne razumiju dovoljno duboku nesigurnost i strah od "izbacivanja" koji postoji kod mladih ljudi koji su odrasli u ovo doba. Ali kada već živimo u ovo duboko osvetoljubivo i nemilosrdno doba, pokušajmo smisliti *mehanizme opraštanja*, načine na koje možemo izaći (i drugima pomoći da izađu) iz bezizlazne situacije u kojoj se naša vrsta sada našla.

Anketa o riziku mladih, koja se provodi svake dvije godine, provedena je na 17.000 srednjoškolskih adolescenata diljem Sjedinjenih Država u jesen 2021. Prema Washington Postu, utvrđeno je da su stope problema s mentalnim zdravljem porasle od 2011. Opći konsenzus među stručnjacima jest da su karantene zbog covida sve pogoršale. Godine 2021. gotovo 1 od 3 srednjoškolke izjavila je da je ozbiljno razmišljala o samoubojstvu – što je povećanje od gotovo 60 posto u odnosu na prije deset godina – prema novim nalazima CDC-a.

Odumiranje tradicionalnoga

Čudna smrt Europe

Čudna smrt Europe (knjiga Douglasa Murrya) osoban je prikaz kontinenta i kulture uhvaćene u činu samoubojstva. Kombinacija sve nižeg nataliteta, masovne imigracije te sve većeg nepovjerenja u sebe i mržnje prema samome sebi dovela je do toga da se Europljani nisu u stanju zauzeti za sebe i ne mogu se oduprijeti sveobuhvatnoj promjeni vlastita društva. Neuspjeli multikulturalizam, nagli zaokret Angele Merkel glede migracije, nedovoljnom repatrijacijom i fiksacijom Zapada na osjećaj krivnje odvođe u kaos. Nedavno je izišla njena knjiga "Sloboda".

Još od kraja Drugog svjetskog rata, kada su Nijemci pomalo kasno shvatili što je retorika nacističkih godina učinila njihovoj zemlji, osnovni je zahtjev za političare u Njemačkoj bio da budu dosadni. Angela Merkel, savezna kancelarka i čelnica njemačke vlade od 2005. do 2021. godine, bila je dovoljno mudra da se toga u potpunosti pridržava. (Richard J. Evans u Guardianu, 1. prosinca 2024.)

Rat protiv Zapada

Suvremena Kina ima koncentracijske logore. Za razliku od nekih drugih na Zapadu od moderne se Turske ne očekuje isplata odšteta za postupke Otomanskog Carstva. Procjenjuje se da je broj afričkih robova koji su završili u arapskom ropstvu veći od broja robova koji su završili s druge strane Atlantskog oceana – što se u javnom diskursu nigdje ne spominje. Iz kojeg se razloga grijesi zapadnjaka jedini javno ističu?

Danas je u modi slaviti nezapadne kulture, a omalovažavati zapadne kulture. Nešto od ovoga prijesto je potrebno svodenje računa, ali velik dio toga kobno potkopava same temelje na kojima počiva najveća, najhumanija civilizacija na svijetu. U svojoj knjizi "Rat protiv Zapada" Douglas Murray pokazuje koliko je dobronamjernih ljudi prevareno licemjernom i nedosljednom retorikom protiv Zapada. Nisu samo nepošteni znanstvenici ti koji imaju koristi od ove intelektualne prijave već i neprijateljski raspoložene nacije i kršitelji ljudskih prava koji se time nadaju odvratiti pozornost od vlastitog kontinuiranog zlodjela.

Iskustvo pada Engleske

Popis je otkrio da se 2021. godine ukupno 46,2 posto (27,5 milijuna) ljudi izjasnilo kao kršćani u usporedbi s 59,3 posto (33,3 milijuna) 2011. godine, kada je posljednji put popisivan. Opis "bez vjere" bio je drugi najčešći odgovor i ponudilo ga je 37,2 posto stanovništva (22,2 milijuna ljudi). Pad u broju ljudi koji se izjašnjavaju kao kršćani predstavlja pad od 13,1 posto u posljednjem desetljeću.

S druge strane, ljudi bez religije porasli su za 14,1 milijun, s 25,2 posto, u istom razdoblju. No moglo bi se slobodno ustvrditi da takvi ljudi ne vjeruju ni u što. Vjeruju u nešto. Moraju imati objašnjenje za svoje postojanje. Oni mogu imati pogled na svijet, svoje moralne sustave i često, umjesto religije, pristaju na jednu ili drugu ideologiju. Piscu GK Chestertonu često se pripisuje aforizam da "kada čovjek prestane vjerovati u Boga, on tada ne vjeruje ni u što, on vjeruje bilo što".

Danas umjesto kršćanstva postoje islamizam, neomarksizam, globalistički autoritarizam, komunizam, fanatizam klimatskih promjena, kultovi smrti koji agitiraju za lakši pobačaj i legalnu eutanaziju te ideologije politika identiteta, koje uključuju sve ekspanzivniju ideologiju roda, da spomenem samo nekoliko.

Eutanazija: Prošle godine u Kanadi 15,000 Kanađana je eutanazirano. Švicarsko društvo eutanazije ima 168,000 članova, 11 % više nego godinu prije. Belgija je ubila 3,500 ljudi prošle godine. U Nizozemskoj brojke su još veće. Njemačka, Španjolska, Luxemburg već su tu. Portugal je prošle godine ozakonio eutanaziju, Irska se već bori s tim.

Europa je administrativni centar kršćanstva, ali nije više središte kršćanstva!

Hrvatska?

Dobiva se dojam da postoji velika mlakost mladih, bez ambicija, ciljeva. Društvo koje stalno živi u mješavini, miješalici svačega. Spomenici partizanima i braniteljima, četnicima i Vukovarcima. Zajedno mogu Kumrovec i Knin, u trenutnoj kampanji Primorac i Mesić. Zabranjen je pozdrav "Za dom", ali svi znakovi komunizma živi su i zdravi. U ustavu se nalazi formulacija da je brak između muškarca i žene. I onda se dogodi „*Slučaj Zambija*“ i vidimo da nije baš tako!

Razlučivanje

"Prva tri poglavlja Knjige Postanka, gdje jasno vidimo važnost razlikovanja stvari: „stvari Bog nebo i zemlju“, „i rastavi Bog svjetlost od tame“, „i vode pod svodom odijeli od voda nad svodom“, „muško i žensko stvori ih“... Također, vidimo važnost imenovanja stvari: „svjetlost prozva Bog dan, a tamu prozva noć“, „svod prozva Bog nebo“, „kopno prozva Bog zemlja, a skupljene vode mora“...

Ime je plod razlike i razlikovanja, i ujedno rezultat utvrđivanja, prepoznavanja ili otkrivanja biti stvari. Nasuprot tomu, naša postmoderna epoha, kao što je bjelodano kod LGBTIQ-a, s proklamiranim ciljem iskorjenjivanja ugnjetavanja, inzistira na izjednačivanju svega što postoji. Stoga ona, težeći nediferenciranosti i nedefiniranosti stvari, najprije ignorira, zatim demontira, i u konačnici ukida sve razlike i sva razgraničenja, sve redefinira, pojmove rastače i raspršuje, stvari naziva nepripadajućim imenima, riječi brka, želeći od uređenog svijeta napraviti kaos. LGBTIQ je Babilon. (Utikejt) Tako agenda relativizma dolazi na "autoput" prihvatljivoga i standardiziranog.

Zbunjenost

Često su pristaše ovih ideologija u međusobnom ratu jednako koliko neprestano napadaju moralnu i vjersku podlogu na kojoj počiva ono najbolje od civilizacije. Kontinuirano nastoje potkopati i ponovno izmisliti autentična ljudska prava kako bi se uklopila u neke vrlo sumnjive i uvrnute planove. Podijeljeni su u plemena, međusobno se guraju i agresivno natječu za prava, privilegije i utjecaj.

Rezultat godina toga je zbunjenost. Generacije sada odrastaju nesposobne razlikovati dobro od zla, pa tako sve slabosti ili mane postaju vrline. Takva zbunjenost

primjer je bolesti koju je papa sveti Ivan Pavao II opisao u *Veritatis Splendor* (sjaj istine), svojoj enciklici iz 1993. kao “najopasniju krizu koja može pogoditi čovječanstvo”.

U knjizi *Ludilo gomile* Douglas Murray analizira najspornija pitanja dvadeset prvog stoljeća: seksualnost, spol, tehnologiju i rasu. Otkriva zapanjujuće nove kulturološke ratove koji se vode na radnim mjestima, sveučilištima, u školama i domovima – sve u ime društvene pravde, politike identiteta i “intersekcionalnosti”.

Živimo u postmodernom dobu u kojem je došlo do kolapsa velikih priča religije i političke ideologije, a njihova su mjesta zauzele križarska želja za ispravljanjem pretpostavljenih nepravdi i uporaba identiteta kao oružja, obje dodatno potaknute novim oblicima društvenih i informativnih medija.

Riječ je o jednostavnoj činjenici da živimo u razdoblju koje traje već više od četvrtine stoljeća, a u kojem su se urušile sve naše velike priče. Jedna po jedna, velike su priče pobijane, postale su toliko nepopularne da ih je sve teže braniti upravo zahvaljujući zbunjenosti.

Prva su se na udaru našla objašnjenja našeg postojanja koja je nudila religija, u padu još od devetnaestog stoljeća. Posljednjih su stotinu godina za religijom propale svjetovne nade svih političkih ideologija. Naposljetku smo u posljednjem dijelu dvadesetog stoljeća ušli u postmodernu dobu. Doba koje se definiralo, i koje su drugi definirali, sumnjičavošću prema svim velikim pričama.

Odgovor koji se posljednjih nekoliko godina nametnuo sudjelovanje je u novim bitkama, sve žešćim kampanjama i sve specifičnijim zahtjevima. Pronaći smisao života stalnim ratovanjem s onima za koje se čini da su na pogrešnoj strani pitanja koje se i samo tek nedavno preoblikovalo i koje je tek nedavno dobilo nov odgovor. Zapanjujuća brzina tog procesa ponajprije se može pripisati činjenici da danas šačica tvrtki iz Silicijske doline (posebice Google, Twitter i Facebook) ima moć ne samo odrediti što će većina ljudi na svijetu znati, misliti i govoriti nego je njihov poslovni model ispravno opisan kao ovisan o pronalaženju “mušterija spremnih platiti da bi promijenile tuđe ponašanje”.

“Društvena pravda” do danas je dospjela najdalje jer zvuči privlačno i u nekim inačicama doista je privlačna. Čak je i sâm pojam takav da mu se teško usprotiviti. “Nisi za društvenu pravdu? Znači li to da želiš društvenu nepravdu?” Istodobno je “politika identiteta” postala mjesto na kojemu društvena pravda pronalazi ciljeve za koje će se boriti, usitnjavajući društvo na različite interesne grupe prema njihovom spolu (ili rodu), rasi, seksualnoj orijentaciji i drugim obilježjima. Pretpostavlja da su ta obilježja glavne, ili čak jedine relevantne značajke osoba kojima pripadaju i da podrazumijevaju dodatne prednosti. Primjer je (kako je to sročio američki pisac Coleman Hughes) pretpostavka da biti crnac, žena ili homoseksualac podrazumijeva neko “veće moralno znanje”.

Američka psihološka udruga osjeća potrebu savjetovati svojim članovima kako dječake i muškarce odučiti od štetne “tradicionalne muškosti”. Zato i posve nepoznat programer zaposlen u Googleu – James Damore – može dobiti otkaz jer je u dopisu napisao da se neki tehnološki poslovi više sviđaju muškarcima nego ženama. I zato se između 2011. i 2017. udvostručio broj Amerikanaca koji rasizam smatraju “velikim problemom”. Rasizam je zauzeo glavno mjesto u izbornim kampanjama.

Zato je New York Times odlučio objaviti članak crnog autora naslovljen: "Mogu li moja djeca biti prijatelji s bijelcima?" I zato se čak i članak o stradalim biciklistima u Londonu koji je napisala žena mogao objaviti pod naslovom "Ceste koje su projektirali muškarci ubijaju žene".

Takva retorika pogoršava već postojeće podjele i svaki put kad se upotrijebi stvar nove. A u koju svrhu? Umjesto da pokaže kako ćemo se slagati bolje, prevladava dojam da lekcije posljednjeg desetljeća samo pojačavaju osjećaj da nam taj zajednički život zapravo i ne ide od ruke.

Tako su proteklih nekoliko godina svi počeli naslućivati da su po cijeloj kulturi odjednom postavljene potezne mine. LGBTQ agenda je već odavno tu. Prije jednog desetljeća gotovo nitko nije podržavao gej brakove uključujući i velika imena politike: Clinton, Obama itd.

"LGBTIQ se u zadnjih dvadesetak godina prometnuo u jednu od udarnih tema suvremene politike Zapada. U epohi kojoj pečat daje tehnološka, kanaliziran u matični tok politike, LGBTQ pravne sustave zapadnih zemalja prekraja na radikaln način koji nema presedana u čitavoj dosadašnjoj povijesti čovječanstva (utikejet).

U svakidašnju su uporabu ušle fraze poput "toksične muškosti". Kakva je korist od takva opterećivanja odnosa među spolovima da se prema muškoj polovici ljudske vrste može odnositi kao da je kancerозна? Ili razvoja ideje da muškarci nemaju pravo govoriti o ženskom spolu?

Premda su rasna ravnopravnost, prava manjina i ženska prava među najboljim proizvodima liberalizma, zajedno čine nevjerojatno nestabilne temelje. Pokušaj da ih se pretvori u dobre temelje može se usporediti s okretanjem barskog stolca naopake i balansiranjem na njemu.

Tvrdnju da je među nama velik broj osoba koje žive u pogrešnom tijelu i da zbog toga sve izvjesnosti koje su u našim društvima preostale (uključujući izvjesnosti ukorijenjene u znanosti i jeziku) treba temeljito preformulirati. Trans-ljudi. Njih je samo 0.3-0.5 posto.

Jedno od obilježja zajedničkih svim tim pitanjima činjenica je da su započela kao prave kampanje za ljudska prava.

Kao što je rekao jedan CNN-ov voditelj, "Možda idemo u drugu krajnost, ali to je OK. Vrijeme je za korekciju."

Vjerovanje da sve ljude treba smatrati jednakovrijednima i zajamčiti im jednako dostojanstvo ne zvuči nimalo loše. Ali zatraži li se od vas da vjerujete da nema razlike između homoseksualnosti i heteroseksualnosti, da nema razlike između muškaraca i žena, da nema razlike između rasizma i antirasizma, s vremenom će vas taj pritisak otjerati u bezumlje.

Drugi način pripadanja / identificiranja

Iako su nepovjerljivi prema religiji i domoljubnom pripadanju, ljudi traže druge načine "pripadanja". Grupiranje ljudi kakvo je danas na snazi katastrofalno je. Ne samo zato što su takvi identiteti prazni (što jesu). I ne samo zato što su međusobno kontradiktorni (što jesu), ali najviše od svega zato što reduciraju ono što nas čini ljudskim bićima (samo žena, samo lgbty osoba, samo ovo ili ono...).

Odgovor nas kršćana i zaključak

Smisao

Smisao ne možemo naći u onome što NE TRAJE, nego samo u stvarnostima koje traju, koje ostaju, koje žive. "Prolazne stvari stvaraju u nama ispraznost, a ispraznost je uvijek manjak bitnoga." „Bog je mrtav.“ U tome je bit epohe nihilizma. Međutim i mrtvi Bog je Bog. Mrtvi Bog našu epohu opsjeda kao sablast. Bauk kruži Zapadom – bauk mrtvoga Boga. „Bog je mrtav“ prepoznaje nihilizam kao ključnu karakteristiku današnjeg vremena. Iako se događa smrt Boga u kulturnom i filozofskom smislu, „mrtvi Bog“ i dalje utječe na Zapad kao „sablast“ – neizbrisiva sjena Božjeg utjecaja na civilizaciju. Ovo služi kao upozorenje o praznini i duhovnoj dezorijentaciji koja dolazi kada se Božji red i razlike odbacuju.

Autoritet/ snaga iznutra

Autoritet dolazi iz unutrašnje sigurnosti, a ne iz potrebe da izgleda dobro. On se ne nameće. On postoji. Tek kad se sjedinjuju unutarnji i vanjski autoritet, imamo istinsku duhovnu mudrost.

Ova unutarnja kvaliteta autoriteta gradi kamen temeljac sigurnosti, po kojem prvo znamo da smo živi, a onda spoznajemo da smo mi više nego što se događa s nama. Mi smo više nego što mislimo ili strahujemo.

Izbor je na vama – jednostavni izbori

Lou Holtz, legendarni nogometni trener koji je oblikovao toliko mladih ljudi, dijeli svoju životnu mudrost sa svijetom u knjizi : *Pobjede, gubitci i lekcije*, te kaže: "Svijet nije kompliciran. Imamo samo sedam boja i pogledajte što je Michelangelo učinio s njima. Postoji samo sedam nota u glazbi i pogledajte što je Beethoven učinio s njima. Imamo samo 10 brojeva. Pogledajte što je Pitagora ili Newton učinio. " "Ne treba komplicirati život", rekao je Holtz o životu. Studentima često kaže da trebaju samo četiri stvari u životu: nešto dobro učiniti; nekoga voljeti; u nekoga vjerovati; za mene je to Isus Krist! i uvijek čuvati nadu.

On je također rekao da postoje tri pravila koja studenti moraju pratiti ostatak svog života: "Učini ono što je u redu. Nikad nije pravi trenutak za pogrešnu stvar . Nikada nije krivi trenutak za pravu stvar ". Holtz je rekao, "ako želite biti sretni jedan dan, idite na golf. Ako želite biti sretni mjesec dana, kupite auto. Ako želite biti sretni godinu dana, osvojite lutriju, ali ako želite biti sretni za cijeli život, vjerujete u Isusa Krista". Lou Holtz je jedan od najboljih trenera u povijesti američkog sveučilišnog nogometa i tako je odgajao mlade ljude za život. Kršćanski!

Društvene mreže

Kad već živimo u ovom duboko osvetoljubivom i nemilosrdnom dobu kršćanstvo nudi *mehanizme opraštanja*. Načine na koje možemo drugima pomoći da izađu iz bezizlazne situacije u kojoj se naša vrsta sada našla već se nalaze u našoj tradiciji duhovnosti. Već postoji i pokret među mladima "protiv", odnosno za oslobođenje od društvenih mreža. Zaključak je takvog pokreta jednostavan:

Imam više vremena za ljude/Više vremena za čitanje
 Više discipliniran/Više prisutan s ljudima oko sebe, bez ometanja.
 Bolje vidim jer kad gledam, baš gledam.
 Svjestan sam što je bitno, što nebitno!
 Više sam produktivan.
 Manje zavidan, ljubomoran.
 Sada razumijemo: Bili smo roboti tuđih mišljenja

Tražiti čistim srcem

Tražite čistim srcem. Pobrinite se da vam srce ostane čisto. Pobrinite se da ga ne zagadi ovaj prljavi, izopačeni svijet. Čisto srce najviša je kategorija Kristova Govora na Gori. Samo oni čista srca će Boga gledati. Visoko postavljeni standardi su nadahnuće ljudima da visoko ciljaju, da ne odustanu i ne ostanu u prašini jadnoga ili u krugu istoga. Ostati u krugu istoga znači pridružiti se masama koje isto čine iako ne znaju zašto to čine.

Poniznost, ponizni su autentični.

Ime Zlatka Dalića zlatnim je slovima upisano u hrvatsku, ne samo sportsku povijest. On je postao inspiracija mnogima! Poniznost je ključ. Kad je prije nekoliko godina u Rusiji promovirao poniznost, mnogi su to u društvu u kojem se volimo busati u prsa hvaliti i biti prvi, a ne posljednji, shvatili kao nedostatak. Međutim, upravo je poniznost ključni element suvremenog vodstva, koje promoviraju vodeći svjetski autoriteti, a koji se pak temelji na kršćanskom učenju. *Tko želi biti prvi, neka bude sluga svima!* – jasno je poručio Isus Krist svojim apostolima. A toga se, kao istinski vjernik koji promiče, ali nikome ne nameće svoju duhovnost, drži i izbornik Dalić, kao i njegov kapetan Luka Modrić. Svjedočenje vlastitim primjerom najzahtjevnije je, ali i najučinkovitije. Takva kombinacija, u kojoj nema viška ega i želje za pozornošću i slavom, teško se postiže. No eto, naša generacija ima sreću svjedočiti takvom uspjehu.”

“Postali smo simbol nade malih nacija svugdje u svijetu. Imamo se zašto ponositi. Moderni je nogomet sport velikih i moćnih nacija, biznis s vrtoglavim brojkama, u kojem sve ima svoju cijenu i u kojem se doslovno sve može kupiti. Ali ono što je hrvatska škvadra pokazala da ima, to se ne može kupiti. To imaš ili nemaš.” Kaže Dalić.

“Zadnjih 15 godina gubimo svoj identitet. Bojimo se reći da smo katolici, Hrvati i vjernici. Onda su došla 22 dečka koji su preokrenuli cijeli svijet, pokrenuli cijelu Hrvatsku i uz pomoć dragoga Boga napravili rezultat...Stalno se pitam, pa što smo napravili da su naši ljudi toliko ponosni i sretni. Polako nas se gazilo 15 godina, zaboravio se Domovinski rat i hrvatstvo. Kad sam ja rekao da sam vjernik katolik, ljudi su se čudili. Meni to nije bilo jasno zašto ne bih rekao što sam i tko sam. Koga se ja bojim u svojoj Hrvatskoj? Ja sam vjernik katolik, mene je tako moja mama naučila i Bogu hvala na tome”. Kaže trener koji na svjetskoj sceni svjedoči kako je moguće kršćanstvo staviti na pijedestal vrijednosti.

Isus

Nakon što je pomogao nekome, izliječio nekoga, Isus odlazi na samotno mjesto. Sam. Moli. Skuplja snagu. I onda svi ga traže... Prijatelji ga traže i kad ga nađu, kažu mu: „Gospodine svi te traže“! (Mk. 1:37) Pozvani smo biti ozbiljni tražitelji! “Ja sam ono što tražim!” Tada ono u što vjerujemo postaje ono što radimo!!!

Tada razumijemo Isusovu zapovijed ljubavi! Ljubav uvijek traži konačni smisao! Ljubav uvijek donosi povećanje postojanja, a čini to tako što nam daje hrabrost i snagu da živimo ono što uistinu jesmo! Bog je prosjak ljubavi! Božanska prisutnost uvijek traži povezanost i zajedništvo, a ne razdvajanje ili podjele.

Veliki Teilhard de Chardin smatrao je ljubav najdubljom i najzagonetnijom energijom u svemiru, tkanjem koje povezuje cijeli svijet postojanja. Ljubav je snaga koja privlači jedno središte drugome, jednu osobu drugoj, prkoseći čistoj logici. Ta osnovna energija je duboko osobna, ali i hirovita, isprepletena s beskonačnom energijom božanske ljubavi. Prema Teilhardu, ljubav je ugrađena u samu bit stvarnosti. Ona je izvor i održavatelj svega stvorenog – svaka zvijezda, atom, biljka i svako živo biće duguje svoje postojanje ljubavi. Sama svijest proizašla je iz ljubavi, obuhvaćajući intelekt, tijelo, osjetila i emocije. Ljubav dakle ne samo da pokreće svijet nego i oblikuje njegovu samu supstancu; ona je snaga koja stvara materiju i daje život.

Latinska fraza *Vocatus atque non vocatus Deus aderit* – “Prizivan ili ne, Bog je prisutan” – prekrasno sažima ideju da je božanska ljubav krajnja energija svemira, uvijek prisutna i djelotvorna, bilo da je priznata ili nevidljiva.

Budući da smo u Došašću završio bih poezijom:

Morao bi netko doći
da nam donese svjetla,
Da nam pokaže kako život može biti bogat.
Morao bi netko doći da nas pozove imenom
Da u mnoštvu svijeta ne budemo brojevi
Nego spoznamo svoju vrijednost.
Morao bi doći netko tko nas voli
I ne boji se naše praznine,
Morao bi nas naći netko
Tko nas gleda očima nade.

(G. Kiefel)

Udruga đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko
Prilaz sv. Marije Anđeoske 1
Franjevački samostan sv. Ilije
10040 Z a g r e b
Zagreb, 9. prosinca 2023. godine

Objedinjeno izvješće predsjednika i rizničara Udruga đaka Franjevačka klasična gimnazija Visoko

Dvadeset sedmi (27) sabor Udruge đaka FKG Visoko održan je 7. prosinca 2024. godine u prostorima samostana bosanskih franjevaca sv. Ilije u Sesvetskoj Sopnici u Zagrebu s počekom u 10 sati. Sabor Udruge najviše je tijelo Udruge. Nadležan je za donošenje ključnih odluka, ali i najvažniji godišnji događaj u radu Udruge u okviru ostvarivanja statutarne ciljeva Udruge, a to je radost susreta i oživljavanje uspomena na vrijeme provedeno u našoj visočkoj Gimnaziji.

Misno slavlje s početkom u 10,30 sati slavio je monogopoštovani otac provincijal Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja BDM dr. sc. fra Jozo Grbeš uz koncelebraciju fra Marinka Baotića, župnika župe sv. Marije Anđeoske i gvardijana samostana sv. Ilije u Sesvetskoj Sopnici u Zagrebu. Nakon evanđeoske riječi fra Jozo je održao kratku homiliju u kojoj se osvrnuo na temu kraljevstva. Provincijal je istaknuo kako je kraljevstvo skromna stvarnost, skrivena, siromašna i tiha, uronjena između natjecanja i užitaka života. Kraljevstvo se ne može vidjeti ni doživjeti ako ne postoji stav poniznog i tihog slušanja? U tišini sve raste i dobiva snagu. Ako moj dan započinje nakanom da ću biti instrument kraljevstva dobrote, onda i taj kvasac ili sjemenka može postati čudo.

Službeni dio Sabora počeo je u 11 sati pozivom predsjednika Udruge Vinka Hrkaća sudionicima Sabora da minutom šutnje odamo počast i pijetet pokojnoj Ani Baotić, majci oca gvardijana fra Marinka Baotića i pokojnom Franji Topiću, članu naše Udruge.

Radni dio Sabora otvorio je predsjednik Udruge Vinko Hrkać obraćajući se prisutnima prigodnim pozdravnim riječima, zahvaljujući članovima i gostima na dolasku, a domaćinu na gostoprimstvu. Sabor je protekao sukladno dnevnom redu.

Pozdravnim govorima Saboru se obratio domaćin fra Marinko Baotić, ističući da su vrata samostana za potrebe Udruge uvijek otvorena i da su članovi Udruge uvijek dobrodošli i da je ova fratarska kuća i naša kuća. Kako je to već uobičajeno, ravnatelj Gimnazije fra Stipo Alandžak srdačno je pozdravio sudionike Sabora i izručio pozdrave profesora i đaka naše Gimnazije. Naglasio je da Gimnazija i dalje djeluje u onom istom duhu i na istim načelima kako je to bilo u vremenu kad smo i mi bili njezini polaznici, iako se puno toga promijenilo s obzirom na sastav đaka,

*Vinko Hrkać i
Anto Franjičević*

način financiranja, profesorsku strukturu i slično. No nova vremena traže nova rješenja, Gimnazija ih nalazi i u ovom vremenu uspješno brodi. Ravnatelj fra Stipopozvao je sve članove Udruge da, kad god su u prilici, navrate u našu Gimnaziju, gdje su uvijek dobrodošli.

Predsjednik Udruge je pročitao i čestitke, pozdrave i dobre želje za uspješan rad Sabora brojnih članova i štovatelja rada Udruge koji nisu mogli fizički prisustvovati Saboru: u prvom redu mnogopoštovanoga oca provincijala Bosne Srebrene fra Zdravka Dadića i Mije Nujića, predsjednika podružnice za njemačko govorno područje.

Usljedilo je predavanje pod nazivom *Što nam se to događa?* koje je održao dr. sc. fra Jožo Grbeš, provincijal Hercegovačke franjevačke provincije.

Predavanje mnogopoštovanog oca provincijala izazvalo je nepodijeljeno oduševljenje svih sudionika Sabora. Cjelovito predavanje objavljujemo u ovome broju Biltena Udruge. Odgovorni predstavnici pojedinih tijela udruge podnijeli su Saboru odgovarajuća izvješća. Sabor je prihvatio sva izvješća: objedinjeno izvješće o radu Udruge predsjednika Vinka Hrkaća i tajnika Udruge Ante Franjičevića, financijsko izvješće rizničara koje je u ime opravdano odsutnog Ivice Brkičića pročitao Vinko Hrkać i izvješće Nadzornog odbora, koje je, umjesto spriječenog predsjednika Mate Topića, pročitao član NO Slavko Harni.

Iz gornjih izvješća vidljivo je kako su uspješno ostvareni projekti i zadaci iz plana i programa rada Udruge za razdoblje od 9. 12. 2023. do 7. 12. 2024. godine. Sabor je prihvatio plan i program rada naše Udruge za 2025. godinu. Prihvaćen je i financijski plan Udruge za 2025. godinu.

Predsjednik se na kraju zahvalio Bogu na današnjem danu, a sudionicima i domaćinu na svesrdnoj pomoći i suradnji. Potom je predsjednik zaželio svim nazočnima čestit Božić, sretne božićne blagdane, radošću ispunjenu i srećom prožetu novu 2025. godinu te pozvao sve da se okupe oko zajedničkog stola.

Udruga đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko
Prilaz sv. Marije Anđeoske 1
Franjevački samostan sv. Ilije
10040 Z a g r e b
Zagreb, 7. prosinca 2024.

Z A P I S N I K
s Dvadeset i sedmog sabora
Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko
u Zagrebu

Mjesto: Zagreb, Sesevetska Sopnica, Samostan sv. Ilije, Prilaz Marije Anđeoske 1.

Vrijeme: Subota, 7. prosinca 2024. godine u 11.30 sati

Nazočno: 28 (dvadeset osam) članova Udruge

U 10.00 sati započelo je okupljanje članova Udruge u Franjevačkom samostanu sv. Ilije u Sesevetskoj Sopnici kod fratara Franjevačke provincije Bosne Srebrene, a potom je u 10.30 slijedila sveta misa u samostanskoj crkvi. Nakon svete mise okupili smo se u dvorani za sastanke, predsjednik Udruge Vinko Hrkać ustanovio je da je na 27. sjednici Sabora Udruge nazočno 28 članova i predložio sljedeći:

Dnevni red:

1. Otvaranje sjednice Sabora, glazbeni uvod duhovnog vokalno-instrumentalnog sastava RiM,
2. Pozdravni govor predsjednika Udruge i gostiju,
3. „Što nam se to događa?": dr. sc. fra Jozo Grbeš, provincijalni ministar Hercegovачke franjevačke provincije,
4. Izbor radnog predsjedništva i zapisničara,
5. Objedinjeno izvješće predsjednika i tajnika Udruge,
6. Izvješće rizničara Udruge, godišnje financijsko izvješće,
7. Izvješće Nadzornog odbora Udruge ,
8. Rasprava o izvješćima i njihovo usvajanje,
9. Glazbena točka, duhovni VIS RiM,
10. Program rada Udruge u 2025. godini,
11. Razno (ostalo) i
12. Završna glazbena točka, duhovni VIS RiM

Ad 1.

Predsjednik je s radošću otvorio godišnju 27. sjednicu Sabora naše Udruge i s nekoliko nadahnutih rečenica opisao godišnje djelovanje Udruge, pozdravio članove Udruge i drage goste i poželio uspješan rad, dobronamjerne prijedloge i zaključke po kojima će se nastaviti svrhovito djelovanje naše Udruge i u 2025. godini. Potom je duhovni sastav RiM prigodnom nadahnutom pjesmom uveo nazočne u sjednicu Sabora Udruge.

Ad 2.

Nakon što nas je predsjednik uvodno pozdravio, pročitao je pozdravno pismo provincijala fra Zdravka Dadića, pozdravnu poruku naše podružnice na njemačkom govornom području, napomenuo da je ove godine 100. obljetnica prava javnog djelovanja naše Visočke gimnazije i zamolio nazočne da prenesu ostalima poruku o plaćanju članarine.

Zatim nas je pozdravio domaćin gvardijan fra Marinko Baotić i uz ostalo poželio nam uspješan rad godišnje skupštine i ugodan boravak u samostanu. Pozdravio nas je i ravnatelj naše Visočke gimnazije fra Stipo Alandžak, a u pozdravljene dodaje i fra Stjepana Pavića. Dodaje da nam donosi pozdrave 120 učenika Gimnazije, od kojih su dva sjemeništara. Napominje kako duh Gimnazije živi u bivšim i sadašnjim učenicima i poziva nas da posjetimo Gimnaziju i da ne zaboravimo proslave svojih polustoljetnih maturalnih obljetnica, ali i češće. Nadodaje kako Visoko pored Zagreba i Beča ostaje ipak naše prvo središte. Fra Jozo Grbeš također nas je pozdravio i uz radost susreta izrazio žal što još prošle godine nije bio s nama. Pozdravili su nas još: Slavko Nedić (frontmen duhovnog sastava RiM), povodom značajne obljetnice djelovanja.

Ad 3.

S velikom pozornošću odslušali smo zatim predavanje fra Joze Grbeša, provincijala Hercegovačke franjevačke provincije, a predavanje je naslovio „Što nam se to događa?“, temeljeno na 30-godišnjem boravku u SAD-u i dvogodišnjem boravku u Hrvatskoj. Iz obilja aktualnog sadržaja izdvojit ćemo nekoliko crtica i sentenci. Počeo je s Platonovim Atenjanima postolarima i učiteljima. Upitao se što stvara moderna kultura: sukob dva identiteta, vertikalni i horizontalni. Naglasio je ulogu društvenih medija i život u svijetu u kojemu se ništa ne oprašta. Tradicionalno odumire i stoga preporučuje da pročitamo tri knjige Douglasa Murraya. Pita se kako se postaviti naspram onome što nam se nudi. Argumentirano tvrdi kako Zapadom kruži duh mrtvog Boga. Društvene mreže promiču destrukciju, a pomoć nam pruža kršćanski nauk koji nudi opraštanje čiji se početak nalazi u poniznosti (navodi primjer izbornika Zlatka Dalića).

Ad 4.

Predsjednik je zahvalio fra Jozi Grbešu na sadržajnom i poticajnom predavanju i zatim predložio članove radnog predsjedništva: V. Hrkać, A. Matković, V. Mihaljević

i A. Franjičević. Za zapisničara predložio je I. Pavlića. Kako nije bilo drugih prijedloga, članovi Sabora jednoglasno su prihvatili predsjednikov prijedlog, a izabrano radno predsjedništvo odlučilo je da predsjedavajući bude Vinko Hrkać.

Ad 5.

U objedinjenom izvješću predsjednika i tajnika V. Hrkać izdvojio je najvažnije događaje u 2024. godini. Predsjedništvo je održalo 10 sjednica i donijelo više bitnih odluka i zaključaka, važnih za rad naše Udruge. Organiziran je akademski dan za fra Stjepana Pavića kao i dan Franjevačke klasične gimnazije u Visokom (16 - 18. kolovoza) kojom je prigodom učinjen posjet Srebrenici i Olovu. Naraštaj visočkih đaka maturanata 1974. (rođeni 1955. godine) proslavio je 50. obljetnicu mature. Bili smo i svjedoci izbornog Sabora naše podružnice na njemačkom govornom području. U studenom smo organizirali predstavljanje *Spomen spisa* biskupa u miru fra Marka Semrena u Franjevačkom samostanu u Dubravi. Uredništvo našeg Biltena priprema izdavanje dvobroja. Predsjedništvo će uskoro imenovati odbor za izradu monografije povodom skorašnje 30. obljetnice postojanja naše Udruge.

Ad 6.

Izvješće rizničara bilo je kratko. S ukupnim donacijama, potporama i članarinama poslovanje je završeno s 14.000 eura rashoda u 2023. godini. U 2024. godinu ušli smo s 1.300 eura na računu.

Ad 7.

U ime Nadzornog odbora izvijestio nas je S. Harni i priopćio nam da je NO održao sjednicu 4. prosinca 2024. godine i ustanovio da su sva tijela Udruge zakonito poslovala u protekloj godini.

Ad 8.

Predsjedavajući je otvorio raspravu o iznesenim izvješćima. Nije bilo komentara, sugestija ili kritika na podnesena izvješća. Na prijedlog predsjedavajućeg nazočni članovi jednoglasno su prihvatili sva podnesena izvješća.

Ad 9.

Duhovni ViS RiM upriličio nam je ugodnu stanku još jednom skladbom.

Ad 10.

Predsjedavajući je u kratkim porukama prezentirao plan i program rada Udruge u dolazećoj 2025. godini. Naveo je da je 2025. godina posljednja godina mandata sadašnjeg predsjedništva i ostalih tijela Udruge i dolazeća godina je izborna. Nastavit će se stalna zadaća okupljanja i registracije članova Udruge među bivšim učenicima FKG Visoko od kojih mnogi i ne znaju za postojanje naše Udruge. Članovi će s predsjedništvom podupirati i potpomagati sve dobre inicijative članstva. Nastojat ćemo objaviti zbornike o *dies academicus* te organizirati proslavu Dan naše gimnazije

na području Hercegovine pa za tu prigodu predsjedavajući očekuje odziv što većeg broja putnika 18. kolovoza 2025. godine. Nastavit ćemo uređenje i opremanje naših soba (sjedišta) ovdje u Zagrebu (Sesvetska Sopnica) i u Visokom.

Na sugestiju predsjedavajućeg da nazočni članovi komentiraju ili daju prijedloge za plan i program rada Udruge i predsjedništva za iduću godinu, nije bilo ideja i komentara te je predsjedavajući ponudio članovima Sabora plan i program rada Udruge na usvajanje. Nazočni članovi Udruge jednoglasno su prihvatili izneseni plan i program rada za 2025. godinu.

Ad 11.

Za ovu točku dnevnog reda nije se nitko javio.

Ad 12.

Ostalo je još da VIS RiM završnom pjesmom zaokruži ugodno i sadržajno ozračje ovog prijateljskog zajedništva i susreta članova Udruge đaka FKG Visoko u središnjici u Zagrebu.

Predsjedavajući Vinko Hrkać zaključio je 27. redovitu sjednicu Sabora Udruge u 13.20 sati. Potom je uz ručak nastavljeno ugodno druženje i razgovor.

Zapisnik vodio i napisao:
Ivica Pavlić

Predsjednik Udruge:
Vinko Hrkać

Udruga đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko
Prilaz sv. Marije Anđeoske 1
Franjevački samostan sv. Ilije
10040 Z a g r e b
Zagreb, 18. listopada 2025.

Objedinjeno izvješće o radu Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko za razdoblje 7. prosinca 2024. - 18. listopada 2025. godine

Dragi članovi Udruge, pred vama je objedinjeno izvješće tajnika i predsjednika o radu Udruge za razdoblje između dviju sjednica sabora Udruge (dalje: Sabor) - onog 27. održanog 7. prosinca 2024. i ovoga 28. koji održavamo danas 18. listopada 2025. godine.

*Vinko Hrkać, predsjednik
Anto Franjičević, tajnik*

1. Održan 27. sabor Udruge

Sabor je najviše tijelo Udruge, nadležno za donošenje ključnih odluka, ali i najvažniji godišnji događaj u radu Udruge u okviru ostvarivanja ciljeva Udruge, a to je radost susreta i oživljavanje uspomena na vrijeme provedeno u našoj Gimnaziji.

Kao i na početku svakog sabora održana je sv. misa. Misno slavlje s početkom u 10,30 sati predslavio je otac provincijal Hercegovačke franjevačke provincije dr.sc. fra Jozo Grbeš uz koncelebraciju fra Marinka Baotića, župnika župe sv. Marije Anđeoske i gvardijana franjevačkog samostana sv. Ilije u Sesvetskoj Sopnici u Zagrebu.

Službeni dio Sabora počeo je u 11 sati pozivom predsjednika Udruge Vinka Hrkaća sudionicima Sabora da minutom šutnje odamo počast i pijetet pokojnoj Ani Baotić, majci fra Marinka Baotića i pokojnom Franji Topiću, članu naše Udruge. Radni dio Sabora otvorio je predsjednik Udruge Vinko Hrkać obraćajući se prisutnima prigodnim pozdravnim riječima, zahvaljujući članovima i gostima na dolasku, a domaćinu na gostoprimstvu. Sabor je protekao sukladno dnevnom redu. Pozdravnim govorom Saboru se obratio domaćin fra Marinko Baotić ističući da su vrata samostana uvijek otvorena za potrebe Udruge i da su članovi Udruge uvijek dobrodošli i da je ova fratarska kuća i naša kuća. Pozdravnim govorom Saboru se obratio i fra Stipo Alandžak, ravnatelj FKG Visoko. Ravnatelj fra Stipo je srdačno pozdravio sudionike Sabora i izručio pozdrave profesora i đaka naše Gimnazije.

Naglasio je da Gimnazija i dalje djeluje u onom istom duhu i na istim načelima kako je to bilo u vremenu kad smo i mi bili njezini polaznici, iako se puno toga promijenilo s obzirom na sastav đaka, način financiranja, profesorsku strukturu i slično. No nova vremena traže nova rješenja. Gimnazija ih nalazi i u ovom vremenu uspješno brodi.

Ravnatelj je, na kraju, pozvao sve članove Udruge da, kad god su u prilici, na-
vrate u našu Gimnaziju, gdje su uvijek dobrodošli.

Predsjednik Udruge je pročitao i čestitke, pozdrave i dobre želje za uspješan
rad Sabora brojnih članova i štovatelja rada Udruge koji nisu mogli fizički prisu-
stvovati Saboru: u prvom redu mnogopoštovanog oca provincijala Bosne Srebre-
ne fra Zdravka Dadića i predsjednika naše podružnice za njemačko govorno područ-
je Mije Nujića.

Usljedilo je predavanje pod nazivom "Što nam se to događa?" koje je održao
mnogopoštovani otac provincijal Hercegovačke franjevačke provincije fra Jozo Gr-
beš. Predavanje mnogopoštovanog provincijalnog ministra izazvalo je nepodijelje-
no oduševljene svih sudionika Sabora. Cjelovito predavanje bit će objavljeno u sli-
jedećem Biltenu udruge.

Odgovorni predstavnici pojedinih tijela udruge podnijeli su Saboru odgova-
rajuća izvješća. Sabor je prihvatio sva izvješća: objedinjeno izvješće o radu Udruge
predsjednika Vinka Hrkaća i tajnika Udruge Ante Franjičevića, financijsko izvješće
rizničara Ivice Brkičića i izvješće predsjednika Nadzornog odbora Mate Topića., koje
je, umjesto spriječenog predsjednika Mate Topića, pročitao član NO Slavko Harni.

Iz gornjih izvješća je vidljivo da su uspješno ostvareni pa i nadmašeni projekti
i zadaci iz plana i programa rada Udruge za razdoblje 9. prosinca 2023. do 7. pro-
sinca 2024. godine. Sabor je prihvatio Plan i program rada naše Udruge za 2025. go-
dinu. Prihvaćen je i financijski plan Udruge za 2025. godinu.

Predsjednik se na kraju zahvalio Bogu na današnjem danu, a sudionicima i do-
maćinu na svesrdnoj pomoći i suradnji. Potom je predsjednik zaželio svim nazočni-
ma čestit Božić, sretne božićne blagdane, radošću ispunjenu i srećom prožetu novu
2025. godinu te pozvao sve da se okupe oko zajedničkog stola.

2. Rad predsjedništva Udruge

Predsjedništvo Udruge, kao glavno tijelo Udruge između dva zasjedanja Sabo-
ra, održalo je ukupno 9 (devet) sjednica. Na sjednicama predsjedništva uglavnom
se raspravljalo o aktivnostima koje se planiraju poduzimati u 2024. i 2025. godini, u
najvećoj mjeri u cilju provođenja programa rada Udruge za 2025. godinu.

Plod rada predsjedništva, predsjednika, tajnika i rizničara može se svesti na sli-
jedeće:

1. obavljani su svi administrativno-pravni poslovi;
2. upućene su čestitke za Božić i Novu 2025. godinu kao i za Uskrs u 2025. godini
ukupnom članstvu Udruge, ravnatelju Gimnazije, provincijalima Bosanske i
Hercegovačke franjevačke provincije kao i samostanima Franjevačke provin-
cije Bosne Srebrene i Hercegovačke franjevačke provincije u Zagrebu i BiH te
drugim ustanovama i pojedincima u zemlji i inozemstvu;
3. pravodobno su razmatrane i poduzimane aktivnosti te donošane odluke, pr-
venstveno s ciljem ostvarenja odnosno provedbe plana i programa rada za
2025. godinu, donesenog na 27. Saboru Udruge;

Iako je predsjedništvo poduzelo sve što je u njegovoj moći u cilju objave dva-ju zbornika s održanih *dies academicus*-a, to se u ovoj godini, nije dogodilo isključivo zbog kašnjenja predavača u dostavi svojih predavanja odnosno priloga. Sad smo prikupili sve priloge, osim jednog sa *dies academicus*-a održanog u čast fra Stjepana Pavića, pa se nadamo da će u idućoj godini oba zbornika biti konačno objavljena.

Također, iako je bilo predviđeno programom za ovu godinu, nismo uspjeli opremiti naš ured u samostanu u Sesevskoj Sopnici, jer još nisu završeni građevinski radovi, prvenstveno na kripti samostana, pa još nije posve jasno koji prostor bi se mogao dati našoj Udruzi na korištenje za potrebe ureda odnosno smještaja bogatog arhivskog gradiva Udruge.

3. Četvrti dani bivših učenika i učenica od 17. do 19. kolovoza 2025. godine

Četvrti po redu Dani bivših učenika i učenica FKGV, u organizaciji FKG Visoko i naše Udruge đaka, trebalo je da se održe 17-19. kolovoza 2025. godine, ali su otkazani jer nije bilo dovoljnog broja prijavljenih.

Žao nam je zbog toga jer su učinjeni značajni naponi da se osmisli i isplanira izlet u Hercegovinu, ali je očito da treba razmisliti o novom konceptu obilaska naših franjevačkih samostana i crkava, prvenstveno u BiH.

4. Godišnji susret članova podružnice Udruge za njemačko govorno područje

Članovi naše podružnice za njemačko govorno područje održali su u Münchenu u subotu i nedjelju 11. i 12. 2025. godine godišnju izbornu skupštinu. Sveobuhvatno izvješće o ovom Saboru, podneseno od strane vodstva podružnice, dano u prilogu i objavljeno je na Web stranici naše Udruge, sastavni je dio ovog izvješća.

5. Dvobroj Biltena br. 26-27/2024-2025. bit će objavljen početkom sljedeće godine kako bi u njemu bila zabilježena i događanja s ovog 28. sabora, uključujući i objavu predavanja ovogodišnje aktualne teme doc. dr. sc. Ante Bekavca.

6. Organiziran je i sazvan 28. sabor Udruge koji je održan 18. listopada 2025. godine u samostanu hercegovačkih franjevaca u zagrebačkoj Dubravi.

7. Komunikacija unutar Udruge

Komunikacija unutar članova Udruge podignuta je na visoku razinu. Pored uobičajenih komunikacijskih kanala (Web stranica, mailing lista, bilten, WhatsApp grupa, sastanci tijela Udruge, a osobito sjednice sabora Udruge), posebno naglašavamo međusobnu komunikaciju putem WhatsApp grupe Udruga đaka FKGV.

Preko ovog medija posredovali smo informacije, poruke, slike, videozapise i dojmove s raznih događanja u Udruzi, čestitali rođendane i imendane, čestitali božićne, novogodišnje i uskršnje blagdane, ostale velike crkvene svetkovine i državne blagdane, sjetili se velikih obljetnica iz povijesti našeg naroda, naših vjerskih i nacionalnih velikana, obavijesti o smrti naših članova i slično.

8. Bliži se 30. obljetnica od osnutka Udruge

Udruga će nastojati, povodom tog velikog jubileja, prirediti monografiju o djelovanju Udruge kroz tri desetljeća. Na kraju tajnik i predsjednik Udruge, na isteku ove godine, ali nakon isteka četverogodišnjeg mandata svih tijela Udruge, zahvaljuju svim članovima Udruge, svim članovima tijela Udruge, svim dobročiniteljima, našoj visočkoj Gimnaziji i ravnatelju fra Stipi Alandžaku, gvardijanu ovog samostana hercegovačkih franjevaca u Zagrebu - Dubrava fra Slavenu Brekalu, gvardijanu bosanskih franjevaca u Sesevskoj Sopnici fra Marinku Baotiću i našim dvjema bratskim franjevačkim provincijama i njihovim upravama na čelu s mnogopoštovanim provincijalnim ministrom Bosne Srebrene fra Zdravkom Dadićem i provincijalnim ministrom hercegovačke provincije Uznesenja B.D.M. fra Jozom Grbešom, s pozdravom - Mir i dobro!

Udruga đaka Franjevačke klasične gimnazije – Visoko
Franjevački samostan Sv. Ilije
Prilaz Sv. Marije Anđeoske 1
10040 Z a g r e b - 10040 Dubrava
Zagreb, 22. 11. 2025.

Z A P I S N I K

s dvadeset i osmog izbornog sabora

Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko

Mjesto održavanja: dvorana u samostanu hercegovačkih franjevaca u Zagrebu (Dubrava), Avenija Gojka Šuška 2.

Vrijeme održavanja: subota, 18. listopada 2025. godine, s početkom u 11.00 sati

Dnevni red:

1. Otvaranje sjednice Sabora;
2. Pozdravni govor predsjednika Udruge, domaćina i gostiju;
3. Aktualna tema: doc. dr. sc. fra Anto Bekavac, *Godina nade*;
4. Izbor radnog predsjedništva i zapisničara;
5. Objedinjeno izvješće predsjednika i tajnika o radu Udruge, izvješće rizničara Udruge o prošlogodišnjem financijskom poslovanju Udruge te izvješće nadzornog odbora;
6. Rasprava o izvješćima i njihovo usvajanje;
7. Glazbena točka: duhovni sastav RiM;
8. Izbor novih tijela Udruge;
9. Konstituirajuća sjednica predsjedništva Udruge (izbor predsjednika predsjedništva);
10. Obraćanje novoizabranog predsjednika Udruge s naglaskom na program rada u sljedećoj godini;
11. Ostalo;
12. Glazbena točka: duhovni sastav RiM i zaključenje sjednice Sabora.

Ad 1.

Nakon sudjelovanja članova Udruge na svetoj misi koja je započela u 10.30 sati u samostanskoj kapelici predsjednik nas je poveo u samostansku dvoranu za sastanke i u 11.00 sati otvorio 28. izbornu sjednicu Sabora naše Udruge, a u uspješan rad uveo nas je nadahnutom glazbenom točkom sastav RiM.

Ad 2.

Predsjednik je zatim pozdravio sudionike Sabora rekavši kako se raduje ponovnom susretu dragih prijatelja i naglasio da je ovo izborna sjednica i da mu time istječe četverogodišnji mandat predsjednika Udruge. Vjeruje da će Sabor Udruge iznjudriti novog dobrog predsjednika koji će svojim umijećem i znanjem nastaviti učinkovito djelovanje Udruge. Potom nas je kao domaćin pozdravio gvardijan samostana fra Slaven naglasivši da smo u ovom prostoru uvijek dobrodošli i rado viđeni gosti i prijatelji. Od gostiju očekivali smo obraćanje fra Stipe Alandžaka, ravnatelja visoke Gimnazije, ali nam je javljeno da je dolazeći zapeo na granici. Pojavio se ipak tijekom trajanja 5. točke i uz srdačan pozdrav skupu referirao nam o pedagoškom i brojnom stanju u Gimnaziji. Žali što je ove godine izostao već tradicijski susret učenika naše gimnazije u kolovozu. Navodi uspjeh naših učenika na državnim i međunarodnim natjecanjima, kazališnu aktivnost, organizaciju maturalnih godišnjica bivših učenika i druge aktivnosti. Predsjednik mu je zahvalio na dolasku i obraćanju. Nije se više nitko javio za pozdrav našem skupu.

Ad 3.

Slijedilo je polusatno predavanje profesora fra Ante Bekavca na temu „Godina nade“ u kojemu nam je približio pojam nade i potrebno razlikovanje pojmova nade i vjere.

Ad 4.

Predsjednik je zahvalio doc. dr. sc. fra Anti Bekavcu na poticajnom predavanju i zamolio za nastavak izborne sjednice Sabora Udruge. Predložio je gore navedeni dnevni red koji je jednoglasno prihvaćen. U radno predsjedništvo predložio je V. Hrkaća, A. Franjičevića, A. Matkovića, V. Mihaljevića i M. Pelivana, a za zapisničara Ivicu Pavlića. Dao je mogućnost i ostalima da predlože koga hoće u radno predsjedništvo. Kako nije bilo drugih prijedloga, predsjednik je dao na glasovanje svoj prijedlog koji je jednoglasno prihvaćen (28 glasova „ZA“), a izabrano radno predsjedništvo odlučilo je da izbornu sjednicu vodi predsjednik V. Hrkać. Predsjedatelj je potom predložio verifikacijsko povjerenstvo: Pero Hrkać, Ivan Jurilj i Ivo Čaćić, koje je također jednoglasno prihvaćeno.

Ad 5.

U svom izvješću o radu za 2025. godinu predsjednik je ukratko naveo čime su se sve predsjedništvo i Udruga bavili od 27. sjednice sabora 7. prosinca 2024. godine do danas. Predsjedništvo je održalo 9 sjednica. Obavljeni su svi planirani poslovi, nastavljene su komunikacije sa svim relevantnim ustanovama, izaslanstvo je nazočilo na obje (izborne) sjednice naše podružnice u Njemačkoj i Austriji. Žalimo što nisu održani 4. dani naših učenika (nije bilo prijavljenih), nije izdan dvobroj Biltena (čekala se objava zbornika s održanih akademskih dana) i što još nije do kraja opremljen naš ured u Visočkoj gimnaziji i u samostanu u Sesevskoj Sopnici. Ostaje na novom vodstvu Udruge da završi započeto i neobavljeno. Puno je posla učinjeno

u pripremi ove sjednice Sabora Udruge. Predsjednik moli da se svi angažiramo na pripremi obilježavanja dolazeće 30. obljetnice osnutka naše Udruge, koja slijedi u 2026. godini.

Rizničar I. Brkić podnio je financijsko izvješće za prošlu 2024. godinu. Udruga je poslovala s primicima od 2.721,43 eura i izdacima od 3.010,84 eura. Manjak od 289,84 eura alimentiran je prenesenim sredstvima iz 2023. godine u visini 1.794,58 eura pa je stanje na žiro računu Udruge na dan 18. 10. 2025. godine odnosno na dan održavanja 28. izborne sjednice sabora Udruge bilo 1.645,41 EUR-a.

Predsjednik nadzornog odbora Mato Topić u svom je izvješću, koje je načinjeno 14. listopada 2025. godine, naveo kako je Udruga u protekloj godini časno i odgovorno potrošila svaki euro. Pritom je zamolio da članovi Udruge budu revniji u plaćanju članarine jer je to najveća stavka u primicima.

Ad 6.

Predsjedatelj je nakon podnesenih izvješća ponudio ta izvješća na raspravu članovima Udruge. Kako nije bilo kritika, sugestija ni dvojbi, predsjedatelj je sva izvješća objedinjeno dao na usvajanje. Sva tri izvješća jednoglasno su prihvaćena.

Ad 7.

Glazbenu stanku upriličio nam je duhovni sastav RiM.

Ad 8.

Budući da je ovo izborni Sabor, predsjedatelj je članovima Udruge iznio prijedlog predsjedništva za nova tijela Udruge:

- za tajnika Mato Pelivan, a za rizničara Anto Franjičević;
- za članove predsjedništva predloženi su Stipe Bešker, Vinko Hrkać, Vinko Jelušić, Nenad Marijan, Vine Mihaljević, Stanko Mikulić, Ivica Pavlić, Ivan Zeba i Adrijana Kikić;
- za nadzorni odbor predloženi su Mato Topić, Slavko Harni i Milan Herceg, a
- za sud časti predloženi su Marinko Tomić, Zdenko Osmakčić i Ivan Bulaja.

Predsjedatelj je otvorio raspravu o prijedlozima i ponudio članovima Udruge da i sami predlože druge osobe u spomenuta tijela Udruge. Kako nije bilo novih prijedloga, predsjedatelj je zamolio da glasovanjem prihvatimo iznijete prijedloge predsjedništva za nova tijela Udruge u dolazećem četverogodišnjem mandatu. Članovi Sabora glasovanjem su jednoglasno prihvatili prijedloge predsjedništva za nova tijela Udruge kako je gore navedeno.

Ad 9.

Novoizabrani članovi predsjedništva povukli su se u sporednu prostoriju kako bi održali (prvu) konstituirajuću sjednicu predsjedništva s dnevnim redom: 1. Konstituiranje novog predsjedništva i 2. Izbor novog predsjednika Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko u Zagrebu. Predsjedatelj je još jednom pročitao imena

novih članova predsjedništva koji su na glasovanju dobili mandat voditi Udrugu u četverogodišnjem razdoblju i time je konstituirano predsjedništvo Udruge.

Na prijedlog predsjedatelja V. Hrkaća da novi predsjednik Udruge u četverogodišnjem mandatu bude Vine Mihaljević, obrazloživši argumentima svoj prijedlog, 8 (osam) članova predsjedništva glasalo je „za“, a jedan član bio je „suzdržan“. Vine Mihaljević je zahvalio na izboru naglasivši da je to velika obveza, a potom su mu nazočni članovi predsjedništva čestitali na izboru i obećali pomoć i suradnju u dolazećem četverogodišnjem mandatu.

Ad 10.

Predsjedatelj V. Hrkać priopćio je rezultat konstituirajuće sjednice kako je za novog predsjednika izabran Vine Mihaljević. Članovi Udruge pljeskom su nagradili i potvrdili izbor novog predsjednika naše Udruge. Novoizabrani predsjednik Vine Mihaljević zahvalio je na izboru rekavši kako je to i za njega, s velikim iskustvom rukovoditelja, teška obveza i zadatak. Obećao je da će se u novom mandatu realizirati ono što je moguće i oni projekti koje ćemo željeti ostvariti. Zamolio je sve članove da se zauzmu u radu više nego do sada i da češće komuniciraju s članovima predsjedništva i s njim kao predsjednikom.

Ad 11.

Pod ovom točkom u malo duljem izlaganju Slavko Harni izvijestio nas je o životu i djelovanju fra Vjeke Bože Jarka, dugogodišnjeg profesora na Teologiji u Sarajevu, a povodom njegove nedavne smrti 8. listopada 2025. godine u Mostaru.

Ad 12.

28. izborni sabor su u 13.30 zaključili duhovni sastav RiM i predsjedatelj.

*Zapisnik vodio i napisao
Ivica Pavlić*

*Predsjednik UDFKG Visoko u Zagrebu
Vinko Hrkać*

Godišnji financijski izvještaj o primicima i izdacima Udruge za 2024. godinu

Sukladno odgovarajućim zakonskim i podzakonskim propisima o radu udruga u Republici Hrvatskoj za svaku godinu se mora podnijeti godišnji financijski izvještaj.

*Ivica Brkičić,
rizničar*

Ovaj godišnji financijski izvještaj odnosi se na razdoblje od 1.1.2024. do 31.12.2024. godine, a prikazuje ukupne primitke, izdatke, donos sredstava iz prethodne godine i stanje na računu koncem godine.

Primici u 2024. godini

Od članarine i članskih doprinosa	920,00 EUR-a
Primici od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba	1800,00 EUR-a
Iz ostalih izvora	1,43 EUR-a
Primici ukupno	2.721,43 EUR-a

Izdaci u 2024. godini

Izdaci za usluge (pošta, telefon, najamnina, komunalne, računalne, intelektualne i sl.)	1.577,75 EUR-a
Izdaci za kamate i usluge platnog prometa	143,44 EUR-a
Ostali izdaci (reprezentacija, članarina, kotizacija, osiguranja i sl.)	1.289,65 EUR-a
Izdaci ukupno	3.010,84 EUR-a

Stanje novčanih sredstava na računu 1.794,58 EUR-a

I taj se iznos prenosi u 2025. godinu.

Godišnji financijski izvještaj o primicima i izdacima predan je FINI 24. 02. 2025. godine o čemu je Udruga dobila odgovarajuću potvrdu. Hvala svima koji podržavaju rad naše Udruge plaćanjem članarine i novčanim donacijama. Znam da mnogi članovi svojim dobrovoljnim raznovrsnim stručnim, znanstvenim i kulturno-umjetničkim radom i na drugi način doprinose da su rezultati rada Udruge višestruko vredniji od iznosa, preko računa Udruge, prikupljenih novčanih sredstava.

U Zagrebu, 18. listopada 2025. godine

Izvješće Nadzornog odbora Udruge ĐFKG Visoko – Zagreb

*Mato Topić
Slavko Harni
Milan Herceg*

Izvještaj Nadzornog odbora Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije – Visoko iz Zagreba Mato Topić, predsjednik, Slavko Harni, član i Milan Herceg, član. Nadzorni odbor Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije – Visoko, sukladno obvezi utvrđenoj člankom 26. statuta Udruge, obavio je 4. prosinca 2025. nadzor rada tijela naše Udruge. Pregledom evidencijskih knjiga i financijske dokumentacije odbor je utvrdio da su tijela Udruge časno i odgovorno, sukladno ovlastima i obvezama utvrđenim statutom, izvršili svoje zadaće. Novčana sredstva koja su prikupljena od članarine i sponzorstva utrošena su u ostvarivanje planiranih projekata i humanitarnih ciljeva Udruge. Ovom prigodom odbor zahvaljuje tijelima Udruge na savjesnom i odgovornom radu.

Zagreb, 04. prosinca 2025.

Razlog kršćanske nade „SPES NON CONFUNDIT“ (Rim 5,5) (I.)

Doc. dr. sc. fra
Ante Bekavac

Papa Franjo 9. svibnja 2024. objavio je bulu „*Spes non confundit*“ (Rim 5,5), Redovitoga jubileja 2025. godine o nadi koji je započeo 29. prosinca 2024. Kao što već znamo iz povijesti Crkve, godine jubileja pred nas stavljaju osobitu prigodu da u godini koja je pred nama u svoja srca ulijemo hrabrost za življenje kršćanskoga života iz nade koja treba svakodnevno usmjeravati naš hod vjere prema konačnome cilju života, a to je blaženstvo i zajedništvo s Bogom.

Svaka papinska bula, osobito kao što smo to vidjeli i u buli *Misericordiae vultus* (2015), tako i sada u ovoj buli *Spes non confundit* podsjeća nas na ljepotu kršćanske vjere koja svoj pogled upire u nadu koja nas u svim današnjim poteškoćama, tjeskobama, strahovima ne postiđuje, nego nam otvara pogled duha da u ovome konkretnom trenutku povijesti i Crkve udahne novi život jer se svakodnevno susrećemo s tolikim ugašenim nadama u ljudskim životima.

Naime već je sv. Ivan Pavao II. povodom svršetka jubileja godine 2000. primijetio: „Sada trebamo gledati buduće vrijeme, trebamo »izvesti na pučinu« s pouzdanjem u Kristovu riječ: *Duc in altum!* (...) **življena** iskustva trebaju u nama probuditi novi dinamizam potičući nas da doživljeno oduševljenje uložimo u konkretne inicijative“ (NMI, 15).

Utoliko možemo reći da ova bula pape Franje zadire u život nas kršćana, da nam takoreći utiskuje drukčije razumijevanje čovjeka, njegova života sa svim radostima, nadama, žalostima i tjeskobama (usp. GS, 1). Stoga papa Franjo naglašava: „Tijekom Svete godine, koja će u mjesnim Crkvama završiti u nedjelju 28. prosinca 2025, treba se pobrinuti da Božji narod s punim sudjelovanjem primi navještaj nade Božje milosti i znakove koji svjedoče njezinu plodonosnost“ (SNC, 6). Stoga ćemo prikazati Bulu najave kako bi nas potaknula da zauzetije živimo iz nade koja je u nama plod i dar Duha Svetoga, nade koja nas i u ovome našem bremenitom i tegobnom životu podiže iz ustajalosti i beznada, oslobađa od straha pred budućnosti.

Već u uvodu papa Franjo naglašava da u srcu svakoga čovjeka živi nada kao želja i očekivanje dobra, iako čovjek živi s neznanjem o onome što mu donosi sutra. Upravo taj osjećaj neizvjesnosti, primjećuje papa Franjo, izaziva u ljudima proturječne osjećaje koji su u rasponu od povjerenja do straha, smirenosti do očaja, sigurnosti do sumnje. Naime, možemo susresti ljude koji žive s obeshrabrenosti s pogledom na budućnost koja je beznadna (usp. SNC, 1) i u kojoj je nemoguće doživjeti sreću, a sreća je temeljna stvarnost ljudskoga života, nešto svojstveno čovjeku jer, kako nam to govori kršćanska Objava, Bog je čovjeka stvorio za sretan život i on u sebi nosi utisnutu čežnju za srećom. Sreća dakle označava čežnju čovjeka za punim životom, odnosno život u skladu s dobrom (usp. Post 1, 31).

Riječ nade

Obrazlažući nadu papa Franjo nadahnuće crpi iz poslanice Rimljanima sv. Pavla (usp. Rim 5,1-2.5.). U tome smislu naglašava da nam sv. Pavao pruža poticaje za razmišljanje, ali znamo također da Poslanica Rimljanima, nastavlja papa Franjo, predstavlja prijelomni trenutak u evangelizacijskome djelovanju. Ponajprije, riječ je o navještaju evanđelja velikomu gradu Rimu, ali i navještaju Krista umrloga i uskrsnuloga koji je izvor nade i koji ispunjava svoja obećanja ne razočaravajući čovjeka (usp. SNC, 2).

Papa Franjo naglašava da rađanje nade proizlazi i temelji se na ljubavi koja izvi-re iz Kristova srca koja svoje najdublje očitovanje pokazuje na križu. Stoga se i naš život odvija u toj dinamici, koji započinje krštenjem, raste i razvija se prema svojoj punini najprije poučljivošću Božje milosti pa je stoga i čovjek obnovljen nadom koja neprestano djelovanjem Duha Svetoga u nama postaje nepokolebljivom.

Stoga papa Franjo upravo iz iskustva sv. Pavla obrazlaže nadu pokazujući nama da je njezin dinamizam duboko utkan u stanje „biti čovjek“, ali da upravo milošću kojom je čovjek obdaren iz njega u svim prilikama prosijava svjetlo nade. Tako pak nada, naglašava dalje papa Franjo, zahtijeva strpljiv hod, ustrajnost jer svijet u kojemu živimo kao da ubrzava vrijeme i istiskuje osjećaj i važnost rasta u strpljivosti i vremenu u kojemu zamjećujemo dinamiku stvorene stvarnosti (usp. SNC,3-4).

Put nade

Papa nam Franjo pokazuje da se isprepletenost nade i strpljivosti očituje upravo u življenju kršćanskoga života jer, kao što nas je već i Koncil podsjetio na to da su „radost i nada, žalost i tjeskoba također kod Kristovih učenika te nema ničega uistinu ničega ljudskoga a da ne bi našlo odjeka u njihovu srcu“ (GS, 1). Papa Franjo zamjećuje to iskustvo isprepletenosti, ali pokazuje da put nade otvara čovjeka prema većemu obzoru od njega samoga, odnosno, nada koja rasvjetljava tajnu „biti čovjek“ hrani i jača samoga čovjeka te mu otvara pogled prema konačnomu cilju i svrsi, a to je susret s Gospodinom.

U tome smislu papa Franjo podsjeća i doziva u svijest važnost hodočašća kao bitan dio svakoga jubilejskog događaja. To da čovjek polazi na put oznaka je čovjeka koji traži životni smisao, jer hod, traženje, smisao, otkrivaju, kaže papa Franjo, vrijednost tišine, truda, usmjerenosti na ono što je bitno i važno za čovjeka. Stoga papa Franjo naglašava i podsjeća na važnost obilaska mjesta koji imaju osobitu ulogu za Crkvu jer se u tim hodočasničkim putovima kriju i otkrivaju oaze duhovnosti u kojima se pronalazi, otkriva snaga na putu vjere gdje se čovjek hrani na tim izvorima nade i sakramentom pomirenja koji nam omogućavaju iskustvo Božjega milosrđa, te potiče svećenike da budu pripralni i osiguraju mogućnost za primanje sakramenta pomirenja (usp. SNC, 5).

Franjo naglašava da je ova Jubilejska godina u kontinuitetu s prethodnim milosnim događajima, naglašavajući da je ovo sada vrijeme za nov jubilej u kojemu će se ponovno otvoriti sveta vrata i tako nam omogućiti iskustvo Božje ljubavi koja

zapravo u srcima budi nadu i sigurnost Božjega spasenja očitovanoga u Kristu. Jubilejska godina također naš pogled usmjerava prema temeljnomu događaju za sve kršćane, a to je 2033., kada će se slaviti dvije tisuće godina od događaja presudnoga za sve kršćane – godina otkupljenja mukom, smrću i uskrsnućem Isusa Krista. Stoga papa Franjo naglašava da je pred nama putovanje obilježeno velikim etapama u kojima nam prethodi Božja milost koja nas prati, jača da bismo bili djelatni u ljubavi, ali istodobno postojani u nadi (usp. 1 Sol 1, 3).

Obrazložiti nadu

Kršćanski moralni život u svojoj biti određen je prema jedinstvenoj osobi Isusa Krista koja životu daje konačni smjer i pravac, pa je prema tome i sav temelj kršćanske nade kao i njezino obrazloženje shvatljivo samo u odnosu na osobu Isusa Krista koji je jedina čovjekova nada (usp. 1 Tim 1,1).

Isus je naša nada

Stoga je s pravom Vilim od Saint-Thierrya molio: „Ti si, Gospodine, moja vjera, ti si moja nada“ (*Razmatranja*, br. 10). To znači da je jednom zasvagda u osobi Isusa Krista čovjeku dana milost vjere koja usavršava ljudski razum (spoznaju) kako bi mogao pristati uz objavljene istine (usp. Iv 17,17), a nada ga usmjerava da živi prema Istini, da on iz nje bude zahvaćen i njome nošen, jer ona u čovjekovu dušu ulazi blago i snažno (usp. DH, 1).

Prema tome Krist nam po milosti vjere otvara pogled da nam je u njemu jednom zasvagda dano otkupljenje onako kako nam je darovana nada na koju se možemo s pouzdanjem osloniti i da nas ta darovana krepost usmjerava prema cilju, jer on u sebi opravdava sav naš napor koji ulažemo (usp. SS, 1) živeći u skladu sa spoznatim Dobrom kako bismo ga dosegli.

Kako nam krepost vjere pokazuje da ona u sebi uključuje zalaganje u odnosu na osobu, odnosno na Boga koji nas ljubi i koji nas poziva da mu uzvratimo ljubavlju, tako nam krepost nade pokazuje i usmjerava nas u našem kršćanskom životu te predstavlja konačno naše stremljenje prema savršenome Dobru (usp. Lk 18,18-19).

Nada je zapravo uz ljubav, kako to kaže J. Pieper, najjednostavnija, iskonska dispozicija naše osobe, koja nas tjera uz „nemir srca“ da strpljivošću i povjerenjem težimo prema onome očekivanom, iako još sada ne, ali u budućnosti dovršenome životu (usp. J. Pieper, *Sulla speranza*, 27).

Prema tome nada nam pokazuje da je čovjek u samome svojem biću tako strukturiran da teži prema punini života, što već sada osjeća kao dobro svoje osobe i što će u konačnici dosegnuti Dobro. Što je iskonsko dobro čovjeka, može mu doći odgovor od Onoga koji u svojoj osobi jest utjelovljenje Dobra (usp. Iv 14,8). Nada i njezino usmjerenje očituje se ponajprije u otkriću Dobra, tj. u Božjoj samoobjavi, pa se stoga i kršćanska nada razumijeva kao najdublja čežnja za Apsolutnim Dobrom, jer imati nadu, i obrazlagati je na način kršćanskoga življenja, otkriva da Dobro i ljudska čežnja za puninom pripadaju jedno drugomu i neodvojivi su jedno od drugoga.

Pouzdan oslonac

Kada govori o nadi (ufanju), *Katekizam* naglašava da ova bogoslovna krepost jest ona po kojoj čeznemo za Božjim kraljevstvom i životom vječnim u kojemu se nalazi istinska čovjekova sreća. Tako čovjek može svoju nadu (pouzdanje) staviti u Kristovo obećanje (usp. Iv 14,18) (usp. KKC, 1817): Kako bismo obrazložili razloge nade koja je u nama, najprije je potrebno postati svjesnima kršćanskoga dinamizma duhovnoga života koji upravlja milost Duha Svetoga.

Opravljanje razloga nade koja je u nama jest krepost koja nas usmjerava prema Dobru, tako da uza sve poteškoće, protivštine, nemoći, zapreke imamo pouzdan oslonac, kako se ne bismo dali zarobiti „sitnim željama“, već da budemo otvoreni iskonskomu cilju ljudskoga života razabirući onu čežnju koja nas pokreće prema dohvaćanju i življenju Dobra.

Stoga, nastavlja dalje *Katekizam*, krepost ufanja teži prema sreći što ju je Bog stavio u srce svakoga čovjeka i ona s razlogom obuhvaća sva ljudska djelovanja, ali ih pročišćuje i usmjerava prema dovršetku – Božjemu kraljevstvu, čuvajući nas od pesimizma i budi u nama polet prema punini, a to je iščekivanje vječnoga blaženstva. Nada čuva život od sebičnosti i vodi čovjeka prema sreći i ljubavi (usp. KKC, 1818).

Nada postaje nutarnji putokaz

Nada nas otvara prema darovanoj milosti koja u nama budi otvorenost življenju mistike zajedništva, susreta, solidarnosti jednih s drugima. Nada je poziv na izlaz iz vlastite samodostatnosti, autoreferencijalnosti, ona čuva u nama iskonsku sliku Božju jer se suprotstavlja lažnoj autonomiji u kojoj nema mjesta za Boga ni za čovjeka.

Stoga obrazloženje nade za kršćane predstavlja obrazloženje vizije života koja je posebna jer je bitno kristološka, a to znači da kršćanin smije reći da milošću Božjom pripada Kristu po sakramentu krštenja što ga čini novim Božjim stvorenjem – djetetom Božjim – pa u skladu s tim i smije obrazlagati da je Krist jedina njegova nada (usp. Kol 1,27). To pak nadalje znači suobličavanje Kristu u skladu s Govorom na gori (usp. Mt 5, 1-11). Tako nada postaje nutarnjim putokazom u nasljedovanju Krista, čovjekova neprestana upućenost na Krista, odnosno ostvarivanje zapovijedi ljubavi koja se nudi upravo kroz prizmu nade.

Papa Franjo, obrazlažući kršćansku nadu, naglašava da je ona sigurnost da ćemo ići naprijed, jer je polažemo u nešto što nam je već dano, a ne u svoje vlastite želje i težnje. Nada, naglašava nadalje Franjo, jest Božji dar, a ona je krepost koju nosimo u srcu, krepost koja je ukorijenjena u Božjemu obećanju, tako da nam ne dopušta lutanje.

Nada, koja nam je darovana i koju danas više nego ikada prije trebamo obrazložiti, pokazuje kako ne možemo i ne smijemo stavljati u istu razinu s optimizmom koji je psihološki stav i koji je važan za život, a nada postoji u vremenu što bitno podrazumijeva i strpljenje s Bogom. Zapravo nas obrazlaganje nade čini kršćanima, sijati dobro i donositi svjetlo, utjehu i ohrabrenje svima kako bismo držali pravi smjer kretanja života prema konačnome cilju.

Ona ima svoju konkretnu osobinu, jer je baština koja nas pokreće prema susretu s Kristom, jer znamo da se naš život odvija u napetosti očekivanja. Stoga Franjo primjećuje da je važno da ne gubimo ovu perspektivu, ona nas drži otvorenima na putu kojim hodimo jer je nada ta koja pokreće život, čuva ga i štiti, istodobno potiče na rast (usp. Franjo, *Nada ne postiđuje*, 9-19).

Nada, uz druge dvije teološke kreposti, vjeru i ljubav, na poseban način obilježava naš kršćanski život, pa je stoga, dok smo hodočasnici na ovoj zemlji, dobro imati tu teološku krepost kao kormilo koje nas usmjerava prema konačnome cilju života.

Obrazlagati nadu danas podrazumijeva najprije razumjeti vlastiti život u čijemu se središtu nalazi osoba Isusa Krista, na čijemu se postojanom temelju gradi život, ne kao utjeha za poteškoće i bijeg od stvarnosti života, nego kao duboka ukorijenjenost u Onoga komu smo povjerovali (usp. 2. Tim 1,12) znajući da se pitanje budućnosti duboko krije u življenju sadašnjosti, ali u nadi.

Nada i njezino usmjerenje očituje se ponajprije u otkriću Dobra, tj. u Božjoj samoobjavi pa se stoga i kršćanska nada razumijeva kao najdublja čežnja za Apsolutnim Dobrom, jer imati nadu, i obrazlagati je na način kršćanskoga življenja, otkriva da Dobro i ljudska čežnja za puninom pripadaju jedno drugomu i neodvojivi su jedno od drugoga.

Izvor objavljenih tekstova:

Ante Bekavac, „Spes non confundit.“ (Rim 5,5) (I.), u: Naša ognjišta, 54 (2025.), 1-2 (516), 4;

Ante Bekavac, Obrazložiti nadu, u: Naša ognjišta, 54 (2025.), 4 (518), 4.

Dies academicus

Dies academicus 2024. godine posvećen je fra Stjepanu Paviću, profesoru klasičnih jezika grčkoga i latinskoga jezika u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom, u obilježavanju njegove 85. obljetnice života. *Dies academicus* održan je u subotu 20. travnja 2024. godine u palači Hrvatske matice iseljenika u Zagrebu. Prigodni program otvorila je glazbenica Iva Barač, violinistica izvedbom: A. Mozart: kadenca iz 1. stavka Koncerta za violinu i orkestar u A- duru, oznaka KV 219. Nakon pozdravnih govora program je nastavio Vinko Kraljević, **glumac: recitacijom odlomka pjesme Elegija o novoj godini u čast fra Stjepanu Marijanoviću**: Govori vila Bosanka autora fra Blaža Josića iz knjige fra Stjepana Pavića: *Latinske pjesme bosanskih franjevaca*. U središnjem dijelu programa sudjelovali su fra Ivan Nujić, **prof. izlaganjem** *Magister et paedagogus*, akademkinja Željka Čorak s temom *Rasti do propasti. Projekt Dubrave fra Stjepana Pavića*. Izlaganje je imao i prof. fra Miro Jelečević **na temu** *Krugovi čežnje. O riječima i životima*, a prof. fra Ivo Marković **progovorio je o pastoralnoj temi** *Fra Stjepan Pavić u oblikovanju župe Ovčarevo pastoralnim modelom u BiH od 1974. do 1979. godine*. Na koncu glavni dio programa završio je prof. dr. sc. Marko Lukenda predavanjem *Fra Stjepan, duhovnik, prijatelj i domoljub*.

Nakon izlaganja ponovno je glumac Vinko Kraljević **recitirao „odlomak teksta Andeo bez krila fra Andela Žutića“** iz knjige *Vjera, pamćenje i ljubav. Moji visoki profesori* autora fra Stjepana Pavića. Na koncu program je zaključila violinistica Iva Barač, glazbom J. S. Bach: Largo iz III Sonate za violinu solo u C-duru. Oznaka BV1005. Poslije programa slijedio je prigodni domjenak s ugodnim razgovorima s jubilarcem fra Stjepanom Pavićem, profesorom klasičnih jezika u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji Visoko.

Marko Lukenda sjeća se fra Stjepana kao duhovnika, prijatelja i domoljuba koga sagledava u kontekstu dušobrižništva za političke, a kasnije za ekonomske migrante. Utemeljitelj pastoralne skrbi je fra Mirko Čović sredinom 20. stoljeća. Dolaskom ekonomskih migranata umnožile su se njihove pastoralne potrebe, pa je 1967. domovinska crkva kao pomoć fra M. Čoviću poslala fra Matu Božića. Pored dušobrižništva osnivana su kulturno-sportska društva kao „Croatia“ i „Kotromanić“. Mladi su se družili u tim društvima, ali su se najviše družili u prostorijama dušobrižništva u Beču. Godine 1969. fra Stjepan dolazi u Beč i pomaže u hrvatskoj katoličkoj misiji. Brine se za katoličku hrvatsku mladež s kojom prema zapisniku utemeljuje kulturno društvo 13. veljače 1971. godine. Obilježili su 300. obljetnicu smrti Zrinskih Frankopana. Osnivačka skupština bila je 5. lipnja 1971. pod imenom „Kotromanić“. Bila su predložena još dva imena „Hrvatski domoljub“ i „Većeslav Holjevac“. Za predsjednika društva izabran je fra Stjepan Pavić. Društvo je bogato kulturnim sadržajima i temama koje su ujedinile iseljenu i domovinsku mladež. „Kotromanić“ je bilo otvoreno društvo i nadzirala ga je UDBA. Fra Stjepan je uhićen 13. srpnja 1972. godine

i osuđen na pet godina zatvora, a društvo „Kotromanić“ objavljeno je 25. studenog 1972. godine.

Navedena predavanja koja su održana na *dies academicus* 20. travnja 2024. godine posvećena su prof. Stjepanu Paviću, profesoru klasičnih jezika i dobrom poznavatelju sakralne umjetnosti, a prvenstveno hrvatske moderne umjetnosti u Bosni i Hercegovini te u Hrvatskoj.

Udruga organizira *dies academicus* franjevačkim profesorima u Visokom koji su preminuli, ili su još uvijek živi, a zadužili su provinciju, franjevačko profesorsko bratstvo i same đake kojima su bili stvarni model-učitelji i odgojitelji koji su im ne samo posredovali znanje nego ih učili i životu. **Đake su poučavali** gimnazijskom humanističkom odgoju i obrazovanju, a svjedočili im franjevačke vrednote. Prof. Stjepan Pavić kremiran je na krematoriju Mirogoj u Zagrebu bez kršćanskih simbola - bez križa što je u najmanju ruku iznenadilo članove Udruge. Sam događaj smrti i kremiranja fra Stjepana Pavića u najmanju ruku je iznenađujuće i otvara mjesta raznim spekulacijama. No nama nije cilj interpretirati i pravdati događanja oko fra Stjepanova pokopa, nego zabilježiti činjenice koje se odnose na fra Stjepana kao člana naše Udruge. Sve drugo pak poput crkveno pravnih te moralnih i redovničkih kanona ili pak u pogledu kulture pokapanja umrlih, stvar je franjevačke provincije Bosne Srebrene čiji je član prof. fra Stjepan Pavić bio. Neka mu je pokoj vječni i neka počiva u miru Božjemu!

Predsjedništvo Udruge

Dragi članovi Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko, kao što vam je poznato, ubrzo se navršava 30 godina od osnivanja naše Udruge (6. srpnja 2026). Danas možemo s ponosom reći da je Udruga u svom dosadašnjem djelovanju, sukladno statutarnim ciljevima, ostvarila zapažene i vrijedne rezultate.

Kako bi se djelovanje Udruge u navedenom razdoblju dostojno obilježilo, predsjedništvo je Udruge, a na temelju programa i plana rada Udruge za 2025. godinu usvojenog na 27. sjednici Sabora Udruge održanog 7. prosinca 2024. godine, odlučilo na svojoj 17. sjednici od 6. ožujka 2025. godine, pristupiti izradi monografije.

Podsjećam da je i podružnica Udruge za njemačko govorno područje odlučila na godišnjoj skupštini Podružnice održanoj u listopadu 2024. u Beču da se izradi monografija o radu Podružnice povodom 30. godina od osnivanja i uspješnog djelovanja. Kako je riječ o jedinstvenoj Udruzi prijedlog je predsjedništva Udruge da se izda jedna monografija u kojoj će na odgovarajući način biti prikazan cjelovit rad Udruge uključujući i uspješno djelovanje Podružnice za njemačko govorno područje. Članovi Udruge njemačkog govornog područja prijedlog o jedinstvenoj monografiji nisu prihvatili.

Predsjedništvo Udruge je donijelo odluku da se imenuju dva odbora koji bi radili, svaki u okviru svoje nadležnosti, na izradi monografije: programski i organizacijski odbor. Programski odbor ima zadaću osmisliti ciljeve, strukturu i glavni sadržaj monografije, a organizacijski odbor će osigurati da se programski zadaci, u suradnji sa programskim odborom, provedu na najbolji način i u optimalnom roku.

Oba odbora imaju po sedam članova, od kojih su po četiri člana iz središnjice Udruge, a po tri člana iz Podružnice za njemačko govorno područje.

S obzirom na složenost zadaće, a osobito na obujam građe, u odbore treba imenovati članove Udruge koji imaju znanja i iskustva, a pogotovo volje za predanim radom na ovako zahtjevnom poslu. Pozivamo sve članove Udruge da se angažiraju u navedenim odborima kako bismo ostvarili zahtjevan posao. Nadam se da ćemo i ovom poslu pristupiti s istom ljubavlju i odgovornošću kojom smo se vodili u dosadašnjem djelovanju Udruge i rezultat neće izostati.

www.udfkg.hr

Novo vodstvo Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko - Zagreb

Vijesti smo već komunicirali članstvu naše Udruge. Naime u samostanu hercegovačkih franjevaca u Dubravi u Zagrebu, na Dvadeset i osmom izbornom saboru Udruge, koji je održan 18. listopada 2025, izabrano je novo vodstvo Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko iz Zagreba: predsjednik Vine Mihaljević, tajnik Mato Pelivan, rizničar Anto Franjičević; članovi novog predsjedništva: Stipo Bešker, Vinko Hrkać, Vinko Jelušić, Nenad Marijan, Stanko Mikulić, Ivica Pavlić, Ivan Zeba i predstavnica visočkih konviktoraca Adrijana Kikić. Za članove nadzornog odbora potvrđeni su dosadašnji članovi: Mato Topić, Slavko Harni, Milan Herceg, a za članove suda časti izabrani su novi članovi: Marinko Tomić, Zdenko Osmakčić, Ivan Bulaja.

Novi predsjednik zahvalio je članstvu Udruge na iskazanom povjerenju, zahvalio dosadašnjem vodstvu Udruge te pozvao novo vodstvo i članove Udruge na suradnju u ostvarenju njezinih ciljeva djelovanja. Potom je prikazao nekoliko usmjerenja budućeg rada istaknuvši kako je visočka Udruga vrijednosna udruga utemeljena na statutu i to prije svega na vrednotama zajedništva i bratstva. Pozvao je potom članove Udruge da budu svjedoci istinskih i neprolaznih vrednota i neka te vrednote ne zastupaju samo teorijski nego ih svakodnevno ostvaruju svojim životom slijedeći izreku Franjevačke klasične gimnazije u Visokom: „Ne živjeti samo za sebe nego koristiti i drugima“. To je Božja zapovijed ljubavi prema bližnjemu, o kojoj ovisi sav zakon i proroci (usp. Mt 7, 12; 22, 36-40). Na koncu predsjednik je posebno zahvalio hercegovačkim franjevcima koji nas uvijek primaju u duhu zajedništva i bratstva.

Odluka predsjedništva Udruge ĐFKG Visoko o godišnjoj članarini

Temeljem članka 13. stavka 2. statuta Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko – Zagreb od 13. lipnja 2015. godine (u nastavku: statuta) predsjedništvo Udruge je na svojoj 15. sjednici održanoj 15. svibnja 2024. godine donijelo sljedeću

O d l u k u

Godišnja članarina koju je dužan plaćati svaki član Udruge utvrđuje se u visini od 60 (slovima: šezdeset) EUR-a.

Visina godišnje članarine utvrđena u prethodnoj točki ove odluke odnosi se na 2024. godinu i godine koje slijede do donošenja drukčije odluke predsjedništva Udruge.

Predsjedništvo može, sukladno odredbi članka 13. stavka 3. statuta, u opravdanom slučaju, posebnom odlukom pojedinom članu utvrditi obvezu plaćanja članarine za pojedinu godinu u manjem iznosu od propisane ili ga potpuno osloboditi plaćanja članarine.

Utvrđuje se da je člankom 15. statuta propisano da član Udruge prestaje biti i onaj član koji neopravdano ne plaća članarinu (zaredom tri godine).

Zadužuje se rizničar Udruge da sukladno članku 31. statuta vodi brigu o prikupljanju članarine i vodi o tome potrebne evidencije.

Promocija knjige pomoćnog banjalučkog biskupa mons. dr. sc. fra Marka Semrena

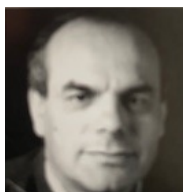
U samostanu hercegovačkih franjevaca u Dubravi u Zagrebu promoviran je spomen-spis *Navjestitelj Božje riječi i franjevački odgojitelj* pomoćnog banjalučkog biskupa mons. dr. sc. fra Marka Semrena, biskupa u miru. Na početku su se obratili nazočnima mons. dr. sc. Dražen Kutleša, zagrebački nadbiskup i metropolit, fra Ante Marić, prof. dr. sc. fra Mario Cifrak koji su poželjeli jubilarcu svako duhovno dobro u povodu njegove 70. obljetnice rođenja. Predstavljanju su nazočili redovnici nekoliko različitih redovničkih zajednica, časne sestre, članovi naše Udruge i rodbina biskupa fra Marka Semrena, koji se na kraju biranim riječima zahvalio svima koji su sudjelovali u pripremi i ostvarenju promocije spomen-spisa *Navjestitelj Božje riječi i franjevački odgojitelj*. Nakon biskupove zahvale moderator Vinko Hrkać, predsjednik Udruge pozvao je sve nazočne na prigodni domjenak. Svi koji su htjeli kupiti spomen-spis mogli su to učiniti po promotivnoj cijeni od 20 eura.

Znanstvena i akademska ostvarenja članova naše Udruge

U Hrvatskome saboru 14. svibnja 2026. Godišnjom državnom nagradom za znanost nagrađen je znanstveni savjetnik u trajnom izboru Vine Mihaljević za značajno znanstveno dostignuće u području humanističkih znanosti. Laureat je umirovljen na Institutu društvenih znanosti Ivo Pilar i predsjednik je Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko – Zagreb.

*Dr. sc.
Vine Mihaljević*

*Dr. sc.
Jozo Džambo*

Na izornoj skupštini Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu 21. svibnja 2026. izabran je za dopisnog člana Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Razred za društvene znanosti povjesničar Jozo Džambo iz Njemačke. Jozo Džambo je član naše Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko sa sjedištem u Zagrebu i jedan je od njenih utemeljitelja.

Članovima naše Udruge čestitamo na znanstvenim i akademskim ostvarenjima!

POZDRAVNI GOVOR NADBISKUPA MONS. DR. SC. DRAŽENA KUTLEŠE

Dr. sc. mons.
Dražen Kutleša,
zagrebački nadbiskup
i metropolit

Predstavljanje Zbornika prigodom 70. obljetnice života biskupa mons. Marka Semrena Zagreb – Dubrava, Samostan Bezgrješnog začeca Blažene Djevice Marije Hercegovačke franjevačke provincije, 16. studenoga 2024.

Poštovani biskupe Marko, oci franjevci, draga braćo i sestre u Kristu!

Danas se nalazimo u posebnoj prigodi, zahvaćeni sjajem jedne posebne obljetnice i jednog značajnog djela. Okupili smo se kako bismo predstavljanjem zbornika „Navjestitelj Božje riječi i franjevački odgojitelj“ proslavili 70. obljetnicu života mons. dr. fra Marka Semrena te mu izrazili duboku zahvalnost za njegovo dugogodišnje predano služenje Crkvi. Sam naslov Zbornika odražava temeljne dimenzije fra Markova životnog svjedočanstva. Biti navjestitelj i odgojitelj nemoguće je bez prethodnog i trajnog svjedočenja Božje riječi i njegove neumorne brige za svakog čovjeka.

Papa Franjo u svojoj apostolskoj pobudnici *Evangelii Gaudium* poziva sve kršćane na novu evangelizaciju, na otvaranje vrata Kristove ljubavi svakom čovjeku. Upravo tu otvorenost jasno prepoznajemo u životu i radu biskupa Marka. Vjerno i dosljedno, u duhu franjevaštva, svoje je poslanje gradio na tri temelja: na ljubavi prema Božjoj riječi, na franjevačkom bratstvu i na pastoralnoj blizini s ljudima. Ovo glasilo Udruge svjedoči o bogatstvu njegova djelovanja u Crkvi, ne samo u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj nego i šire.

Biskupe Marko, u Vašem djelovanju očituje se franjevački duh poniznosti i služenja. I kao redovnik Provincije Bosne Srebrene i kao biskup Crkve Božje uvijek ste bili svjetionik nade za mnoge. Kao teolog, odgojitelj i navjestitelj svoj život posvetili ste služenju Božjem narodu učeći nas da Crkva mora biti „majka otvorena srca“.

Vaša teološka promišljanja i pastoralne aktivnosti, posebno Vaš rad s mladima, svjedoče o sposobnosti da spojite duboke biblijske i teološke uvide s brigom za konkretne ljude. Vaše propovijedi, utemeljene na evanđeoskoj logici ljubavi i milosrđa, uvijek iznova podsjećaju na potrebu za radikalnim oslanjanjem na Krista. Na poseban način zahvaljujemo Vam za Vaš odgojni rad u kojemu ste mnogim mladima pomogli da otkriju dub ine svoje vjere i Božji poziv u svom životu.

Ova knjiga sadrži vrijedne doprinose mnogih teologa i pastoralnih djelatnika koji upućuju na snagu Božje riječi i ljepotu zajedništva u životu Crkve. Dijelovi Zbornika koji obrađuju Vaše pisane radove, kao i teme o novoj evangelizaciji, sinodalnosti i franjevaštvu, inspiracija su ne samo za teologe nego i za svakoga tko traži dublje razumijevanje vjere.

Posebnu radost osjećam što se ovaj događaj odvija upravo ovdje, u zagrebačkoj Dubravi, u Franjevačkom samostanu hercegovačkih franjevaca. Još nam je svježe sjećanje na proslavu 800 godina rana sv. Franje. Franjevačka karizma, prožeta dubokom ljubavlju prema malenima i siromašnima, poseban je izraz našla i u Vašoj

biskupskoj službi. Dopuštajući Bogu da svoju snagu očituje u ljudskoj krhkosti dopustili ste da preko Vas progovara i Franjo Božji siromah i Franjo obnovitelj Crkve. Stoga ovaj događaj nije samo radosno slavlje dara života nego i snažno svjedočanstvo zajedništva i dara posvećenog života koji je kadar oplemeniti Crkvu i društvo.

Dragi biskupe Marko, Vaše riječi o Bogu, Ocu, Gospodinu i Kralju podsjećaju nas na temeljni poziv svakog kršćanina: prepoznavati Boga kao središte svoga života i radosno svjedočiti Njegovu prisutnost. Vaš pastoralni rad, posvećen mladima, obiteljima, ali i onima koji su na marginama društva, svijetli kao svjedočanstvo toga poziva. Vaša poznata pjesma, koja Jakovljevu poslanicu (2, 14-18) pretače u stihove „Vjera bez djela je zdjela bez jela“ snažan je poziv svima nama na djelotvorno kršćanstvo, ukorijenjeno u ljubavi i djelima milosrđa.

Zahvaljujemo Bogu na daru Vašega života koji ste u potpunosti posvetili Kristu i njegovoj Crkvi. Vaša predanost Evanđelju očituje se u Vašim riječima, djelima i svakom obliku služenja nadahnjujući vjernike na nasljedovanje Krista u ljubavi, poniznosti i milosrđu.

Neka Vam, dragi biskupe Marko, Gospodin podari obilje milosti da i dalje nastavite svoju misiju s jednakim žarom i ljubavlju. Neka Blažena Djevica Marija, Kraljica Franjevačkog reda, bude Vaša trajna pratiteljica i zaštitnica. Neka Vas Gospodin obilno blagoslovi i vodi kroz mnoge godine ispunjene radošću, ljubavlju i svetim djelima. *Ad multos et faustos annos!*

(Izvor: Domagoj Topić,
tajnik Zagrebačkog biskupa mons. Dražena Kutleše
kojemu zahvaljujem za tekst)

Navjestitelj Božje riječi i franjevački odgojitelj. Spomen-spis u povodu 70. obljetnice rođenja mons. dr. fra Marka Semrena

(Josip Jozić, ur., Franjevačka teologija Sarajevo, 2025)

Vine Mihaljević

Poštovani, dame i gospodo, pridružujem se pozdravima i iznimna mi je čast i zadovoljstvo da mogu predstaviti spomen-spis u povodu 70. obljetnice rođenja mons. dr. sc. fra Marka Semrena, koji je u nakladi Franjevačke teologije Sarajevo uredio dr. sc. fra Josip Jozić, dekan. Spomen-spis sadrži 23 rada od kojih predstavljam njih 17 na način da ću manje govoriti o sadržajima pojedinih radova, a više potaknuti vas i pozvati na njihovo čitanje.

Prema strukturi spomen-spisa jasno se izdvaja pet cjelina poredanih prema kriteriju sadržaja i to od svetopisamskih i eklezijalnih tema: „Otvorena vrata Svetog pisma“ i „Crkva u novom izlasku“ do tematskih jedinica „Redovništvo i franjevaštvo“ i „Franjevačka filozofija i pedagogija“. Petu cjelinu, uključujući životopis i bibliografiju prikazao je dr. sc. fra Robert Jolić, a odnosi se na spise i osobu mons. fra Marka Semrena. Fra Marko je čitavim bićem vezan uz franjevačku provinciju Bosnu Srebrenu i Crkvu u kojima je služio kao navjestitelj Božje riječi kao pomoćni banjalučki biskup u miru te kao franjevački odgojitelj u kljاليštu i rasadištu franjevačke mladeži – u novicijatu i franjevačkoj teologiji. Ovim spomen-spisom odajemo priznanje mons. fra Marku Semrenu za ljudski, franjevački, crkveni i znanstveni rad. Moja je zadaća prikazati sedamnaest radova podijeljenih u četiri navedene cjeline koje imaju polazište u „Jobovoj knjizi“, a završetak u „živom franjevaštvu“.

Otvorena vrata Svetog pisma

Prva cjelina naslovljena „Otvorena vrata Svetog pisma“ sadrži tri rada od kojih prvi govori o starozavjetnoj temi *Prijevod knjige o Jobu fra Marijana Jakovljevića* autora prof. dr. sc. Karla Višatickoga, svećenika banjalučke biskupije. Fra Marijan Jakovljević preveo je biblijske tekstove Mudrosti, Propovjednika, Siraha i Izreke. Analizom dostupne bogate ostavštine rukopisa i prijevoda u franjevačkom samostanu Petrićevac vidljivo je da se fra M. Jakovljević posebice posvetio prijevodu i egzegezi knjige o Jobu, u kojoj je tumačio skoro svaku riječ donoseći usporedbe iz arapskoga jezika, Vulgate i Septuaginte.

Egzegezom o *Isusovim sucima* Novi zavjet otvaraju autori prof. dr. sc. Ivan Karlić, franjevac Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevaca konventualaca i postdiplomand Tomislav Dodlek, KBF Zagreb. U osudi Kristovog spasenjskog događaja sudjelovali su religijski predstavnici. Oni su se usprotivili Kristu i osudili Krista koji donosi Očevo kraljevstvo, čiji je jedan jedini posrednik - Krist. To je razljutilo čuvare zakona i religijskog poretka: velikog svećenika, Sinedrij i druge židovsko-političke i religijske elite koji su ga i osudili na smrt na križu. O trojici sudaca koja su sudjelovala u osudi Isusa na smrt na križu svjedoče povijesni izvanbiblijski izvori i biblijska novozavjetna svjedočanstava: Kajfa kao političar i hramski veliki svećenik – presudio je Isusu jer se očitovao kako je On Sin Božji i time izrekao hulu na sveto Božje ime i prekršio zakon. Drugi sudac - upravitelj Judeje Poncije Pilat „Isusa osuđuje kao političkog oponenta jer se proglasio kraljem. Pilat ga osuđuje na smrt na križu – to se događa onima koji su protiv svetoga Rimskog carstva. Tako nakon prve religijske uslijedila je druga politička osuda Isusa na smrt na križu. Treći sudac Herod Antipa prezreo je i ponizio Isusa. Prema egzegezi o sucima oni su svojim osudama omogućili Isusu da izvrši Očevo poslanje: „Dovršio je ono za što ga je Otac poslao i ispunio što mu je naredio, a nalog je bio: darovati svijetu život.“

U radu *Doprinos Lukinoj soteriologiji* autora prof. dr. sc. fra Maria Cifraka, člana Ćirilo-metodske provincije Zagreb, teološko-egzegetski se analizira Lukina teologija. U Lukinoj teologiji, naglašava autor, blagoslivljanje je soteriološka kategorija. Čovjek blagoslivlja Boga jer Bog je Spasitelj, naime čovjek blagoslivlja Boga za djelo spasenja. To blagoslivljanje kojim Lukino evanđelje počinje i završava predmet je rada *Doprinos Lukinoj soteriologiji*.

Isus poučava o putu Božjem. To je put spasenja kojim je Isus pošao iz Nazareta. Isus je uzašao na nebo – a njegovi ga učenici blagoslivljaju u Hramu. On Uzašli nastavlja po njima spasiteljsko djelo svim narodima. To poslanje naime misijski nalog učenicima odvodi ih od Hrama i klanjanje učenika Uskrslome pokazuje da se jedino u njemu štuje Bog. U Lukinom evanđelju svećenik Zaharija blagoslivlja Boga zbog rođenja sina Ivana, ali i rođenja Mesije, zatim Šimun je vidio Mesiju i Božje spasenje u Hramu i blagoslivlja Boga držeći u naručju dijete Isusa i na koncu nakon Isusova Uzašašća učenici dolaze u jeruzalemski Hram gdje blagoslivljaju Boga.

Drugo i konačno uskršno ukazanje završava uzašašćem Isusovim na nebo gdje se nalazi sa svojim nebeskim Ocem u „slavi“. Samo evanđelist Luka priča o Uzašašću kao prijelazu, vidljivom, povijesnom, provjerljivom gledanjem sa zemlje prema

nebu. Isusov put završava uzašašćem, naime konačan kraj Isusova puta nije smrt na križu, nego uzašašće na nebo. Luka gleda Isusov put kroz muku i križ sve do uskrsnuća i uzašašća. NZ nikada ne predstavlja Uskrsnuće kao „ustajanje“, tj. povratak prijašnjem načinu fizičke i zemaljske egzistencije kao npr. kod Lazara. Autor ističe da prostorno uzeto *terminus a quo* svih ukazanja uskrslog Krista svojim učenicima bijaše slava Očeve prisutnosti.

Crkva u novom izlasku

Nakon biblijskih radova druga eklezijalna cjelina naslovljena „Crkva u novom izlasku“ tematizira nastanak Crkve i njezino poslanje, navještaj Riječi i svjedočenje, evangelizaciju i novu evangelizaciju, ustrojavanje pastoralnih tijela Crkve. Prof. dr. sc. Hrvoje Kalem, svećenik Vrhbosanske nadbiskupije KBF, u radu *Nova evangelizacija u službi integralnog ljudskog razvoja i preobrazbe Crkve* tematizira trajnu zadaću Crkve – evangelizaciju, crkveno univerzalno poslanje u svijetu, aktualizaciju Kristova događaja prilagođujući se kulturama, jezicima različitih naroda. Takva prilagodba norma je svake evangelizacije, a sadržaj pak evangelizacije nepromjenljiv je, a norme, oblici se prilagođavaju situaciji u kojoj se naviješta Kristov događaj. Nova evangelizacija je u službi integralnoga ljudskog razvoja i preobrazbe Crkve, naime riječ je o hermeneutičkom zaokretu u prenošenju Evanđelja u promijenjenim okolnostima u kojima je nastala svijest o tome da kršćanstvo treba biti u svakoj kulturi – od evangelizacije osobe do evangelizacije kulture. Moć evangelizacije je njen sadržaj kojim preobražava svijet – otajstvo Krista koji je Put, Istina i Život.

O utemeljenju i razvitku biskupske konferencije i njezinom odnosu prema dijecezanskom biskupu u radu *Međusobni odnos biskupske konferencije i dijecezanskoga biskupa* propituje dr. sc. mons. Tomo Vukšić, vrhbosanski nadbiskup i metropolit i apostolski administrator Vojnog ordinarijata u BiH. S povijesno-pravnog motrišta, autor prikazuje nastanak i razvitak Biskupske konferencije *conventus episcoporum* od 19. stoljeća u kojemu su nastale velike društvene promjene i događaji na koje je Crkva trebala dati odgovor. Tijekom povijesti Biskupska konferencija doživjela je promjene: ovlasti koje se odnose na crkvenu disciplinu i obrazovanje klera, liturgiju i odnos klera prema političkom okruženju, zatim brigu za pastoralnu obnovu Crkve i pomoć mladim misijskim crkvama u evangelizaciji; u Zakoniku kanonskoga prava (1917) *conventus episcoporum* sve se više nazivaju „biskupskim konferencijama“ i postaju pravno propisanom obvezom. Postale su *ius novum*, a sastanci se zovu Biskupske konferencije čiji su zaključci samo savjetodavni. Biskupske konferencije dobivaju novi pravni kanonski položaj, doktrinarne i pravne nadležnosti i normativnu moć biskupske konferencije dekretom o pastirskoj službi biskupa *Christus Dominus*

te novog Zakonika crkvenog prava iz 1983. Na temelju povijesne analize institucionalizacije Biskupske konferencije između ostaloga se zaključuje da je biskupska konferencija bitno pastoralna ustanova koja je izraz *Ecclesiarum communio* i kolegijalite- ta biskupa te ima posredničku ulogu između Svete Stolice i dijecezanskih biskupa.

Nakon nekoliko uvida u poimanje o biskupskim konferencijama čitamo rad *Biskupska sinoda u službi novoga evangelizacijskog zamaha u sinodalnom ključu* koji potpi- suje mons. dr. sc. Dražen Kutleša, zagrebački nadbiskup i metropolit.

U kontekstu redovničkih zavjeta autor se osvrće na zavjet poslušnosti koji je bi- skupa fra Marka, između ostaloga, oblikovao kao redovnika, a koji je izborom za po- moćnog banjalučkog biskupa poprimio novu dimenziju sudjelovanja u biskupovoj službi brige za partikularnu Crkvu. To sudjelovanje je pozornost i poslušnost, a tek onda odgovornost odlučivanja. Upravo u napetosti između pozornosti i poslušnosti s jedne i odlučivanja s druge strane pozvani smo promatrati i suvremena sinodalna gibanja u Crkvi, naime pozvani smo na ostvarenje sinodalnog poziva na zajednički hod u obnovljeno svjedočanstvo radosne vijesti evanđelja.

Autor tematizira nekoliko teoloških uvida u Međunarodno teološko povjeren- stvo i papinske dokumente poput sinodalnost je potreba koja nastaje iz same naravi Crkve, a nije umjetno uvođenje sekularnog parlamentarizma u Crkvu; sinodalnost je konstitutivna sastavnica Crkve; preobrazba Crkve događa se u ključu sinodalno- sti (*Evangelii Gaudium*); „put sinodalnosti“ – put je koji Bog očekuje od Crkve trećeg tisućljeća. Što je sinodalnost? Sinodalnost je poseban način življenja i djelovanja Cr- kve shvaćene kao Božji narod koji konkretno ostvaruje zajedništvo u zajedničkom hodu; kolegijalnost i sinodalnost nudi interpretativni okvir za bolju viziju hijerarhij- skog služenja. U drugom dijelu autor na temelju dokumenata donosi pravne vidove Biskupske sinode od osnivanja 15. rujna 1965. (apostolsko pismo *Apostolica sollicitu- do*) do danas. Sinoda je „institucionalizirani oblik ‘hijerarhijskog zajedništva’ izme- đu biskupa i rimskog prvosvećenika.

Nakon dva rada koji tematiziraju crkvena tijela „biskupska konferencija“ i „bi- skupska sinoda“, mag. theol. Bruno Ćubela, franjevac provincije Bosne Srebrene, Franjevačka teologija Sarajevo donosi *Paradigma kršćanskoga caritasa. Dobrovoljno da- rivanje organa i institut posvajanja djece*. Caritas je djelotvorna ljubav kršćanskog na- dahnuća. Bezuvjetna ljubav prema drugima temeljni je izbor u kršćanskome djelova- nju koje je nadahnuto svetopisamskom objavom, kršćanskom antropologijom i per- sonalističkim pristupom. Kršćanska djelotvorna ljubav u darivanju ljudskih organa, smiono je djelo pojedinca koji djeluje iz kršćanske paradigme Caritas. Poseban izraz kršćanske djelotvorne ljubavi jest posvajanje djece koja su napuštena i ugrožena.

U pogledu kršćanskog poimanja Caritas papa Benedikt XVI. u enciklici *Ca- ritas in veritate* piše da svijet za vjernike nije plod ni slučaja ni nužnosti, nego Bož- jeg nauma, koji znači živjeti kao jedna obitelj nad kojom bdije Stvoritelj. Kršćan- ska paradigma djeluje iz ljubavi: „ljubav u istini stavlja čovjeka pred zadivljujuće iskustvo dara. Ljudsko je biće stvoreno da bi bilo dar“. Izvorni dar je dar postoja- nja. I jer smo darovani, darujemo se drugima sve do uzvišenog darivanja samo- ga sebe drugima.

Redovništvo i franjevaštvo

Treća cjelina sadrži šest radova. Autori opisuju, prezentiraju i interpretiraju redovništvo općenito te pojedine redovničke zajednice i njihove karizme te individualna mistična iskustva. Polazi se od monaške duhovnosti Istoka i njezine sličnosti i istovjetnosti s Karmelskim pravilom u radu *Karmelsko pravilo i monaška duhovnost Istoka* koji je napisao Srećko Rimac, karmelićanin Hrvatske karmelske provincije, karmelski samostan Sombor. Kritičko-analitičkim pristupom te usporedbom tekstova Karmelskog pravila s monaškim tekstovima na Istoku autor je pokazao da su istočna monaška pravila utjecala na Karmelsko pravilo koje pripada zapadnim pravilima te koje je sastavio sv. Alabert Jeruzalemski.

Dr. sc. mons. Ivica Petanjak, biskup krčke biskupije, prezentira kapucinsku karizmu prema prvim konstitucijama iz Albacine 1529. U početku zvali su se *frati minori della vita eremitica*, a od 1531. zovu se kapucini, prvo *fratres a capucino*, a potom jednostavno kapucini. Neposredno nakon bule *Religionis zelus* sastali su se kapucini na prvi opći kapitul u eremu (samotište) Santa Maria dell'Acquarella blizu teško dostupnoga mjesta Albacina blizu Fabriana kako bi izabrali svoje poglavare. Na prvome kapitolu koji je nalikovao onome kapitolu na rogožinama u vrijeme sv. Franje Asiškoga, u travnju 1529. godine proglašene su prve kapucinske konstitucije nazvane *Costituzioni di Albacina*. One su prvi službeni akt kapucinskog eremitskog života i vrijedile su šest godina, i to do 1535. kada nastaju pravno zadovoljavajuće konstitucije. Autor ističe autentičnost života braće – a to je biti što je moguće bliže sv. Franji, odnosno riječ je o biti reforme: suobličiti se sv. Franji kao što se on suobličio Isusu Kristu. Konstitucije se sažimaju u četiri točke: kontemplacija, siromaštvo i skromnost, stalna disciplina te samoća i šutnja. Konstitucije iz Albacina temelj su za sve druge konstitucije koje će nakon njih i iz njih nastati tijekom vremena.

Nakon prikaza nekoliko različitih redovničkih zajednica autori prof. dr. sc. Ivan Bodrožić, svećenik Splitsko-makarske nadbiskupije i Zvonimir Bodrožić-Selak, magistar teologije KBF Split, približili su nam individualna mistična iskustva u radu *Otac Pio, katolički mistik i uzor kreposna života*. Pomoću životopisa sveca autori prikazuju mistična bolna iskustva oca Pija. Najpoznatiji pak mistični fenomeni oca Pija su: stigme, čitanje ili spoznaja srca, bilokacija, transverberacija – to je bol koja je popraćena neobičnim ugodama i posebnim osjećajem Božje blizine i duša žrtve – *Victim Soul* – poseban je fenomen kada Bog odabranjoj duši daje moć da svoje patnje, koje Bog daje, prikaže kao spas drugih duša. U mistici Oca Pija duhovni plodovi su: obraćenje osoba, spas duša iz čistilišta i dar ozdravljenja. Patnja oca Pija i k tome svakodnevna njegova borba sa Sotonom dva su posebna obilježja mistike autentičnog katoličkog mistika o. Pija.

Prof. dr. sc. Domagoj Runje, franjevac provincije Presvetog Otkupitelja KBF Sveučilište Split napisao je paleografsku, arheološku i biblijsku analizu o *Blagoslovu Svetoga Franje u svjetlu Biblije i biblijske arheologije*. Naime sv. Franjo Asiški napisao je vlastoručno blagoslov bratu Leonu. Usporedbom i analizom Franjin blagoslov vezan je za Knjigu Brojeva (6,22-26) iz koje je preuzet i dovodi se u vezu s dva biblijsko-arheološka pronalaska iz 20. stoljeća: srebreni listići iz Ketef Hinnoma iz Jeruzalema i

Pravilo zajednice prve kumranske pećine (1QS). Franjin blagoslov je Svećenički blagoslov iz Knjige Brojeva koji se zaziva nad čitav izraelski narod u Sinajskoj pustinji u prvoj godini putovanja Izraelaca iz egipatskog ropstva. Autor ističe da je sadržaj blagoslova takav da se može podijeliti u svako vrijeme i u svakom prostoru jer blagoslov određuje željeni odnos s Bogom u svako vrijeme i u svakom mjestu.

Poseban je vid djelovanja bosanskih franjevaca duhovno i pastoralno zdravlje, odnosno pastoralna medicina koja je predmet rada *Fra Mihovil Sučić u Istanbulu* koji pak potpisuje dr. sc. Vine Mihaljević. U franjevačkoj provinciji Bosni Srebrenoj franjevci su se bavili liječništvom liječeći lijekovima, a i ljekarušama. Postojali su narodni liječnici, pučki ili priučeni kao i oni koji su se školovali na europskim medicinskim fakultetima. Jedan od najpoznatijih liječnika i kirurga bio je fra Mihovil (Mijo) Sučić koji je živio u prvoj polovici 19. stoljeća. Boravio je određeno vrijeme u Istanbulu gdje je podigao bolnicu i hospicij u prostoru samostana koji se nalazi uz crkvu sv. Jurja na Galati te je surađivao sa subraćom franjevcima u diplomaciji kako bi pomogao svojoj bosanskoj provinciji.

Treća jedinica završava s povijesnim pogledom na zahtjevne odnose religijskog pluralizma u vrijeme biskupa fra Rafe Barišića u 19. stoljeću, koji donosi dr. sc. fra Robert Jolić, hercegovački franjevac u radu *Obrana biskupa fra Rafe Barišića u svjetlu odnosa pravoslavnih i katolika u vrijeme osmanske vladavine u Bosni i Hercegovini*. S povijesno-kritičkog i analitičkog motrišta, autor je opisao, prezentirao i interpretirao statističke podatke i situaciju muslimana, pravoslavaca i katolika u Hercegovini, njihovu društvenu, kulturnu, gospodarsku i religijsku situaciju, njihovo stanje i mentalitet prema knjižici *Obrana pravovjernoga i pravoslavnog iliti rimo-katoličkog sveštenstva i naroda u Hercegovini turskoj suprot potvaram i lažima, koji im se nabacuju u Magazinu serbsko-dalmatinskom izdatu 1851. sastavljena po jednome svešteniku iz Hercegovine reda sv. Franje*. Nakon dvije godine odgovorio je biskup Barišić s brojnim primjedbama: nepoznavanje povijesnih činjenica i osjetno iskazivanje zlobe prema katolicima te iznošenje brojnih laži o franjevcima. Autor izdvaja tri posebne teme: hvaljenje tuđim uspjesima, sveopće srbovanje, ubiranje novca i nasilje pravoslavnih episkopa nad katolicima. Franjevci su se branili od pravoslavnih episkopa svojim vezama s Turcima i podmićivanjem srpskih episkopa. Ustrajno su nastojali pravoslavni episkopi da katolike prevedu u pravoslavlje, o čemu piše i biskup Barišić – dok se pravoslavni episkopi i svećenici služe lažima i otvorenom mržnjom prema svemu katoličkom i Hrvatima, te nisu uspjeli pretvoriti katolike u pravoslavce lažima, onda su se poslužili nasiljem i zločinima, očistili srpske zemlje i stvorili Veliku Srbiju.

Franjevačka filozofija i pedagogija:

U cjelini „Franjevačka filozofija i pedagogija“ čitamo filozofski rad naslovljen *Individuum u filozofiji Ivana Dunska Škota* koji potpisuje dr. dr. sc. fra Mile Babić. Franjevački teolog i filozof u radu prikazuje poimanje individuum u filozofiji Ivana Dunska Škota, odnosno tumači načelo individuacije za ljudski život.

Franjevačke odgojne sustave predstavio je povijesno i narativno u radu *Franjevačka pedagogija u službi formiranja manjeg brata* mr. sc. Stipo Alandžak. Franjevački

red razvija pedagogiju koju obilježava želja za znanstvenim, kulturnim, profesionalnim, duhovnim i fizičkim napretkom cjelovite osobe. Kršćanska pedagogija ima svog uzora u Isusu Kristu (*Gravissimum educationis, Optatam totius i Perfectae caritati*). Autor nas je naracijom o franjevačkoj formaciji manjeg brata proveo od početne do završne faze formacijskog hoda manjeg brata čiji je smisao Isus Krist i sv. Franjo.

Mag. theol. Danijel Nikolić, primjenom višedimenzionalnog modela, uvodi nas u problematiku rada *Konflikt u (redovničkoj) zajednici* polazeći od sociološke činjenice da u svakoj skupini ljudi postoje konflikti i napetosti, tako i u redovničkim zajednicama. Posljedica je to suvremenog pojedinca, naime subjekta koji se želi posve ostvariti u novoj kulturi. Autor drži da je konflikte moguće uime općeg dobra nadvladati, što je moralno rješenje. Autor kritički promišlja o krutim strukturama zajednice što čovjek u sebi pohranjuje i tijekom života takav čovjek doživi *burnout* sindrom (sindrom *sagorijevanja*) – suočavanje sa stresom, emocionalna i psihička premorenost.

Nakon određivanja pojma konflikt i tipologije autor prikazuje konflikt između osoba u zajednici. Prema autoru redovničke zajednice uvijek su i konfliktna stvarnost. Članovima zajednice nameće se pitanje: biti subjekt ili biti samo broj u zajednici to je zdrav osjećaj *pripadnosti* i osjećaj *individualnosti*. Prema dokumentu *Brat-ski život u zajednici* „različitost nije suprotnost, nego obogaćivanje“ savjetujući dva zlatna pravila za bratski život: ne ostavljati situacije nejasnima i „ne pričati o bratu, nego pričati bratu“.

Ova cjelina završava radom prof. dr. sc. Šime Maršića, svećenika Vrhbosanske nadbiskupije, u kojemu prikazuje socio-religijsko istraživanje *Franjevačka mladež (Frama) Bosne Srebrene. Stanje, izazovi i perspektive* koje je proveo Nadbiskupijski centar za pastoral mladih Ivan Pavao II. Opisao je, prezentirao i interpretirao dobivene rezultate prema kojima je Franjevačka mladež (FRAMA) Bosne Srebrene pronašla svoju nišu u kojoj djeluje unutar franjevačke zajednice, Crkve te društva. Vrhbosanska nadbiskupija je mjesto društvene i vjerske identifikacije mladih, a uspješan model pastorala mladih ostvaruje se u franjevačkim župama. U navedenom istraživanju provjeravane su i teze utječe li pripadnost crkvenom laičkom pokretu na socijalni i religijski identitet mladih? Koji su problemi s kojima se mladi danas susreću? Što Crkva može učiniti po pitanju prevencije i rješavanja tih problema? Prema dobivenim rezultatima evidentno je da pripadanje mladih Franjevačkoj mladeži znatno utječe na izgradnju i učvršćivanje socijalnog i religijskog identiteta mladih u Bosni i Hercegovini.

Ovaj spomen-spis posvećen franciskanologu mons. dr. sc. fra Marku Semrenu, pomoćnom banjalučkom biskupu, sadrži lepezu različitih biblijskih, eklezijalnih, redovničkih i franjevačkih sadržaja i metodoloških pristupa. Svaki rad predstavlja istraživački posao napravljen suvremenim metodološkim pristupima od egzegeze, teološko-filozofskih, povijesnih, pravnih, pedagoških analiza, do komunikacijsko-antropološkog modela i kvantitativne analize sadržaja.

Životopis mons. fra Marka Semrena nalazi se na zadnjim stranicama ovoga spomen-spisa – a uobičajeno je da se životopis jubilarca donosi na prvim stranicama spomen-spisa. To nije slučajno! Simbolički objedinjuje Jobovu knjigu s posljednjim

tekstom: to je znak savršene poniznosti *in culmine humilitatis constituitur cognitio veritatis* – koji su poput Bernarda iz Clairvauxa, mistično spoznavali istinu koja se sastoji u savršenoj poniznosti.

Neka zbornik *Navjestitelj Božje riječi i franjevački odgojitelj. Spomen-spis u povodu 70. obljetnice rođenja mons. dr. fra Marka Semrena* bude trajni znak poštovanja i zahvalnosti mons. dr. fra Marku, pomoćnome banjalučkom biskupu u miru i naslovnome biskupu za biskupiju Abaradira u Tunisu.

Mons. dr. fra Marko pristupa čovjeku, zajednici, Crkvi, svakom stvorenju i Stvoritelju svega – slobodno i slobodan. Njegova sloboda je sloboda Kristova i Asiškoga Siromaška. Naime u kristološkoj i franjevačkoj slobodi, u dubini svoga bića mons. dr. fra Marko utemeljuje i gradi vlastito poslanje i svoje mišljenje, tamo gdje ga nitko ne može uvjetovati ni ograničavati – jer je slobodan.

**Udruga đaka i prijatelja
Franjevačke klasične gimnazije – Visoko**
Podružnica za njemačko govorno područje

**Gemeinschaft ehemaliger Schüler und Förderer des
Franziskanergymnasiums in Visoko**
Zweigstelle für deutschsprachige Länder

Predrag Mijić

Izvjestaj sa skupštine Podružnice Udruge đaka i prijatelja Franjevačke klasične gimnazije Visoko za njemačko govorno područje održane u Beču 5. i 6. listopada 2024.

(Pfarre Emmaus am Wienerberg, Tesarekplatz 2, 1100 Wien)

Odazvali su se sljedećih 66 članova i prijatelja Podružnice:

Fra Stipo Alandžak (BiH), Mijo Anđić (AT), Aron Bandić (AT), Drago Blažević (AT), Snježa Blažević (AT), Ivo Blažević (AT), Ivan Boškić (AT), Marijan Brajinović (AT), vlč. Zvonko Brezovski (AT), Ivica Brkić (HR), Çansu Çangar (DE), Erzsi-ke Csokan (BiH), Vinko Čubela (HR), Vitomir Damjanović (AT), Marina Damjanović (AT), Benjamin Damjanović (AT), Danijel Damjanović (AT), Ljubomir Damjanović (AT), Sandra Damjanović (AT), Vedrana Dramac (AT), Jozo Džambo (DE), Živko Gavrić (AT), veleposlanik Republike Hrvatske u Republici Austriji Danijel Glunčić (AT), Vinko Hrkać (HR), Dragana Ivoš (DE), Jakov Ivoš (DE), Danijel Jurić (DE), Irena Jurić (DE), Dominko Katušić (DE), Nevenka Katušić (DE), Lana Krezić-Sirovina (DE), Mia Krezić (AT), Anto Lovrić (AT), Paula Lovrić (AT), Stjepan Lovrić (AT), Dijana Mabić (DE), Stanko Mabić (DE), Zoran Mandić (DE), Michael Martens dopisnik njemačkog dnevnika FAZ-a za Balkan (DE), Ana Mijatović (AT), Gordan Mijatović (AT), Joso Mijić (DE), Laura Mijić-Morese (AT), Predrag Mijić (AT), Marija Mijoč (AT), Rudolf Mijoč (AT), Juro Mirković (AT), Marija Mirković (AT), Mijo Nujjić (DE), Ilija Oršolić (AT), Marijan Oršolić (AT), Mato Oršolić (AT), Robert Pandža (AT), s. Marina Piljić (AT), Miroslav Prstojević (AT), Darko Rubčić (DE), Ana Selaković (AT), Stjepan Sirovina (DE), Juro Stipić (AT), fra Ivan Šarčević (BiH), Josip Štrkalj (DE), Ljubica Štrkalj (DE), Angela Tasovska (DE), Vesela Tutavac (AT), Ivica Visković (DE), Filip Zloušić (AT).

Ispričalo se sljedećih 22 članova i prijatelja Podružnice:

Josip Andrić (DE), Vladan Babić (DE), Tomo Barbić (DE), Anto Batarilo (DE), Anto Bobaš (HR), Ilija Bošnjak (AT), Ivan Bulaja (AT), Srećko Džaja (DE), Filip Filipović (DE), Aden Hodžić (DE), Ivan Jeleč (DE), Anto Jelić (BiH), Goran Jurić

(DE), Josip Kašljević (AT), Franjo Lozić (DE), Zdenko Miličević (DE), Anto Oršolić (AT), Zdenko Osmakčić (DE), Marijan Petrović (HR), Petar Pušić (BiH), Jozo Šarčević (AT), Ante Šoljić (HR), Mirko Tomas (AT), Zlatko Ugljarević (DE), Felicitas Winkler-Hodžić (DE).

Subota, 5. listopada 2024.

Organizatori skupštine u Beču – kolege Drago Blažević, braća Ljubomir i Vitoimir Damjanović, Predrag Mijić, Rudolf Mijoč i Juro Stipić, sa svojim suprugama i djecom – došli su već u 10:00 sati u župu Emmaus gdje ih je raširenih ruku dočekaio župnik vlč. Zvonko Brezovski. Ubrzo su počeli pristizati i prvi uzvanici. Svima je ponuđen doručak: kava, rakija, voda, sok, kolači i meza. Švedski stol stajao je svima na raspolaganju sve do početka službenog programa.

U 17:00 sati je potpredsjednik Podružnice Darko Rubčić pozdravnim govorom službeno otvorio našu godišnju skupštinu. Pozdravio je najprije domaćina, župnika dr. Zvonka Brezovskog, a zatim i neke uglednije uzvanike: veleposlanika Republike Hrvatske u Republici Austriji Daniela Glunčića, ravnatelja Franjevačke klasične gimnazije Visoko fra Stipu Alandžaka, prijatelja Podružnice i prošlogodišnjeg predavača dr. fra Ivana Šarčevića, predsjednika Udruge Vinka Hrkaća, dopisnika njemačkog dnevnika FAZ-a za Balkan sa sjedištem u Beču Michaela Martensa. Posebnu zahvalu je uputio kolegama iz Beča i njihovim obiteljima za kvalitetnu organizaciju našega susreta. Rekao je nekoliko riječi o osnivanju Udruge i Podružnice te je iskazao svoje zadovoljstvo što godišnju skupštinu održavamo upravo u Beču.

Na kraju je pozdravio kolege i kolegice, prijateljice i prijatelje koji su pristigli iz Njemačke, Austrije, Hrvatske i Bosne i Hercegovine, svima zaželio ugodno druženje te pozvao domaćina, župnika dr. Zvonka Brezovskog da nam se kratko obrati.

Vlč. Zvonko je pozdravio sve prisutne u dvorani i izrazio svoje zadovoljstvo zbog ovoga događaja. Rekao nam je da se osjećamo kao kod svoje kuće i zaželio nam ugodno dvodnevno druženje u njegovoj župi.

Moderator večeri, tajnik Podružnice Predrag Mijić, pozvao je trojicu uglednih gostiju da se obrate cijenjenom skupu.

Fra Stipo Alandžak, ravnatelj Franjevačke klasične gimnazije Visoko, u svome kratkom govoru naglasio je važnost povezanosti između bivših đaka i Gimnazije.

Vinko Hrkać, predsjednik Udruge u Zagrebu, istaknuo je značenje zajedništva između Udruge i Podružnice.

Veleposlanik Republike Hrvatske u Austriji, gospodin Glunčić, čestitao je članovima Podružnice na našem angažmanu na kulturnom polju, povezanosti s domovinom i posebno je stavio naglasak na očuvanje jedinstva čitavog hrvatskog naroda.

Nakon obraćanja uglednika uslijedio je prvi dio programa: predstavljanje knjige poezije *Zastava na tiramolu* autora Stjepana Sirovine, kolege i člana Podružnice. Knjigu, koja je objavljena u izdanju Podružnice, predstavio je dr. Marijan Oršolić, također član Podružnice. U prvom dijelu svoga izlaganja Marijan je govorio o važnosti poezije uopće, a zatim je Stjepan pročitao svoje dvije pjesme. U drugom dijelu predstavljajući se osvrnuo na posebnost Stjepanove poezije, nakon čega je autor pročitao još dvije svoje pjesme i zahvalio svim kolegama i prijateljima koji su sudjelovali u nastanku knjige, od njezine zamisli do realizacije.

Za vrijeme glazbenog predaha, Ivan Boškić i Darko Rubčić, članovi Podružnice i bivši članovi VIS-a Jukić, izveli su pjesmu VIS-a Jukić pod nazivom „Nađeni Bog“. Autor teksta je bosanskohercegovački i hrvatski pjesnik Antun Branko Šimić, a autor glazbe bosanski franjevac fra Ivan Opačak. Svojim muziciranjem i pjevanjem impresionirali su sve prisutne u dvorani.

U drugom dijelu programa dr. Jozo Džambo, član Podružnice, održao je predavanje pod naslovom „IZ BEČA U BEČ – Ljudi i sudbine u ‘Novoj Austriji’“. Zbog vremenske ograničenosti kolega Jozo nažalost nije mogao prikazati slikovne prikaze koji bi zasigurno dodatno obogatili i ovako vrlo zanimljivo i poučno izlaganje. Jozo nam je odmah otkrio da se pod „Novom Austrijom misli na Bosnu i Hercegovinu, kako je ovu zemlju nazvao bečki politički i kulturni establišment“, a ne na „Neu-Österreich-Ungarn“. Govorio je o relaciji između Beča i BiH i to „ne kroz događaje, nego u prvome redu kroz osobe koje su kao akteri oblikovali ove odnose i veze“.

Poslije predavanja kolege Ivan Boškić i Darko Rubčić izveli su pjesmu VIS-a Jukić pod nazivom „Stari put“. Autor teksta i glazbe je bosanski franjevac fra Mirko Filipović. Još jednom su izazvali veliko oduševljenje kod cijenjenog skupa.

Na koncu službenog dijela programa bilo je vremena i za pitanja iz publike kolegama Jozi i Stjepanu. Nakon kulturnog programa moderator je pozvao sve prisutne na večeru i druženje. Prije večere je naš domaćin, župnik Zvonko Brezovski, blagoslovio jelo i zaželio svima ugodno druženje.

Po završetku večere nastavili smo s druženjem, pjesmom i ugodnim razgovorom sve do 22:30 sati. Organizatori susreta sa svojim suprugama i djecom (Benjamin, Danijel, Laura, Marija, Marina, Sandra i Snježana) pobrinuli su se da u kuhinji i dvorani ničega ne nedostaje i da nakon susreta prostorije ostanu čiste. „Sada kada su svi otišli, moramo još malo ostati uz čašu vina, kao nakon patrona župe“, radošno je predložio vlč. Zvonko organizatorima susreta.

Nedjelja, 6. listopada

Radnu sjednicu započeli smo u 8:30 sati molitvom koju je predmolio đakon Ivića Visković, član Podružnice. Sjednicu je otvorio i vodio potpredsjednik Podružnice Darko Rubčić. Bilo je nazočno 23 kolega.

1. Što smo napravili od posljednje godišnje skupštine u Münchenu?

Darko je prisutne kolege upoznao s pet projekata koje smo uspješno ostvarili od posljednje godišnje skupštine: tiskali smo brošuru „Sjećanje i identitet“, knjigu poezije „Zastava na tiramolu“ i prospekt Udruge, novčano smo pomogli projekte Franjevačke klasične gimnazije u Visokom te smo organizirali susret u Beču.

Predsjednik Udruge Vinko Hrkać čestitao je na ozbiljnom i vrhunskom radu te nam je zahvalio na prijateljskoj i kolegijalnoj atmosferi.

2. Financijsko izvješće

Rizničar Podružnice Jakov Ivoš pedantno nam je predstavio financijsko izvješće i naglasio da naš rad i naši projekti ovise isključivo o dobrovoljnim priložima kolega i priložima sponzora i prijatelja Podružnice. Zamolio je sve prisutne da svojim darom podrže rad Podružnice i srdačno je zahvalio svim dobročiniteljima.

Konstatirano je da bi odnos kolega prema projektima Podružnice, kad je u pitanju financijska potpora, generalno trebao biti puno bolji. Uglavnom manji dio članstva novčano podupire rad i projekte Udruge. Odnos franjevac provincije Bosne Srebrene koji djeluju u Njemačkoj i Austriji prema Udruzi još je slabiji.

Vinko Hrkać je pohvalio naše umijeće snalaženja i opstajanja i opisao kakva je situacija u središnjici kada je u pitanju odnos članova i njihova financijska potpora. Središnjica postoji zahvaljujući isključivo financiranju tek nekolicine kolega.

3. Odnos između Udruge i Podružnice

Odnos između Udruge i Podružnice od naše prošlogodišnje skupštine u Münchenu nije se bitno promijenio, potvrdio je Darko. Predočili smo predsjedniku Udruge Vinku Hrkaću problematiku između Podružnice i Udruge, kao što je ignoriranje naših e-mailova. Vinko reče da mu mnoge stvari nisu bile poznate. U cilju kvalitetnije međusobne komunikacije zatražio je da se ubuduće njemu direktno obraćamo. Još jednom smo mu naglasili da smo za isključivo pisanu službenu komunikaciju, putem e-maila, između Udruge i Podružnice, a nikako usmenu. On je to i prihvatio.

4. Izbor radnog predsjedništva

Potpredsjednik Darko Rubčić pročitao je ostavku dosadašnjeg predsjednika Stipe Raštegorca i zahvalio mu na svemu učinjenom za našu Podružnicu.

Darko je zatim naglasio da dosadašnji tajnik, rizničar i on stavljaju svoje funkcije na raspolaganje te da se nitko od njih ne želi kandidirati za mjesto predsjednika. Nakon toga predložio je iskusnog člana naše Podružnice, nekadašnjeg predsjednika, Miju Nujića za novog predsjednika. Svi prisutni su jednoglasno podržali Miju za

Članovi podružnice njemačkog govornog područja

novog predsjednika Podružnice. Mijo je prihvatio ovu funkciju na godinu dana pod uvjetom da dosadašnji članovi ostanu uz njega. Oni su pristali. Svi prisutni su jednoglasno potvrdili i ostale članove predsjedništva: za potpredsjednika Darka Rubčića, za tajnika Predraga Mijića, za rizničara Jakova Ivoša.

5. Planovi za sljedeću godinu

Do sljedeće skupštine planiramo tiskati predavanje kolege Joze Džambe „IZ BEČA U BEČ – Ljudi i sudbine u ‘Novoj Austriji’“. Kolega Darko je izrazio želju da sva buduća predavanja, pretočena u formu brošure, postanu jedan nakladnički niz.

Najavljen je projekt za 2026. godinu, kada se navršava 30 godina postojanja naše Udruge. Naime kolega Mijo Nujić je, u suglasnosti s članovima predsjedništva, već ranije započeo rad na prikupljanju i obradi tekstova iz svih brojeva Biltena Udruge koji se odnose na rad Podružnice. Na ovaj prijedlog kolega Vinko Hrkać je izrazio želju da ovaj projekt bude realiziran u suradnji između Središnjice i Podružnice. Budući da ova točka nije detaljnije razrađena, smatramo je otvorenom.

6. Razno

Tajnik Predrag Mijić pročitao je imena onih koji su otkazali dolazak na skupštinu i njihove pozdrave. Također je kazao kako nas je kolega Jeleč zamolio da pokušamo izbjeći koliziju datuma sljedeće godišnje skupštine i poznatijih kulturnih manifestacija u Njemačkoj.

Predrag nas je upoznao s ažuriranjem kontakata te nas je zamolio da angažiramo i druge kolege, posebno mlađe članove, u rad naše Podružnice.

Na koncu sjednice Darko je zahvalio svim kolegama na angažmanu u našoj Podružnici.

Radnu sjednicu završili smo kako smo i planirali, u 9:40 sati.

Sveta misa

U 10:00 sati slavili smo sa župnom zajednicom dvojezičnu svetu misu. Prisutni su bili župnik Zvonko Brezovski sa svojim kapelanom Romaric Ulrich Bonou, iz Benina, četvorica naših đakona, članova Podružnice: Danijel Jurić, Zoran Mandić, Rudolf Mijoč i Ivica Visković; te fratri svećenici iz BiH: fra Stipo Alandžak i fra Ivan Šarčević. Na početku mise kolega Ljubomir Damjanović je kratko predstavio našu Udrugu župnoj zajednici. Pod misom je svirao i pjevao tamburaški sastav AKroBiH, koji vodi naš kolega Filip Zloušić. Na molbu župnika vlč. Brezovskog pod misom je na hrvatskom propovijedao fra Ivan. Na temelju evanđelja pojasnio je odnos između vjere i vjernosti, te kontrastirao odnos između farizeja koji pristupaju Isusu da ga iskušaju te djece koja mu pristupaju da ih zagrlj. Trajni đakon i naš kolega Rudolf Mijoč simultano je prevodio propovijed na njemački jezik. Župnik Zvonko je vema živo animirao misu. Na kraju mise smo svi, uz instrumentalnu pratnju kolege Darka Rubčića, zapjevali pjesmu „Čuj sveti Franjo nas“.

Ručak i odlazak na groblje

Nakon mise bio je organiziran ručak. Hrana je bila izvrsna, a posebne zahvale idu našim vrijednim domaćicama i domaćinima. Neki su poslije ručka krenuli svojim kućama. Nas 26 otišlo je na groblje Sankt Marxer, na kojem je pokopan fra Ivan Frano Jukić, nedaleko od glazbenog genija Wolfganga Amadeusa Mozarta. Rudolf Mijoč nas je na vrlo zanimljiv način upoznao kako je došlo do podizanja nadgrobnog spomenika fra Ivanu Frani Jukiću. Na koncu je izmolio opijelo te smo svi zajedno zapjevali pjesmu „Ispred lica svevišnjega.“

Ovim je ujedno i službeno završen program naše ovogodišnje skupštine u Beču. Vjerujemo da je svatko od nas ponio sa sobom lijepo sjećanje sa susreta.

Predsjedništvo: Mijo Nujić, Darko Rubčić, Predrag Mijić, Jakov Ivoš

**Udruga đaka i prijatelja
Franjevačke klasične gimnazije – Visoko**
Podružnica za njemačko govorno područje

**Gemeinschaft ehemaliger Schüler und Förderer des
Franziskanergymnasiums in Visoko**
Zweigstelle für deutschsprachige Länder

18. 12. 2025.

Drage kolegice i kolege, drage prijateljice i prijatelji,
u ime predsjedništva Podružnice naše Udruge od srca vam želimo čestitati Bo-
žić i nadolazeće blagdane.

Ujedno se želimo kratko osvrnuti na godinu koja je na izmaku te najaviti naš
sljedeći godišnji susret, kojim ćemo obilježiti 30 godina postojanja i djelovanja naše
Udruge odnosno Podružnice.

U protekloj godini uspješno smo ostvarili sve zacrtane ciljeve. Objavljena je i dis-
tribuirana brošura „Iz Beča u Beč – Ljudi i sudbine u ‘Novoj Austriji’“ našega kole-
ge dr. Joze Džambe. Kolega Predrag Mijić preveo je na njemački jezik prospekt naše
Udruge. Kolega Mijo Nujić prikupio je i obradio tekstove iz svih 25 brojeva Biltena,
kao i materijale sa skupština vezane uz rad naše Podružnice, te ih objedinio u do-
kument pod naslovom „Kronologija događanja 1996.–2025.“ Dugogodišnji projekt
„Moj razred visoki“, koji vodi kolega Predrag, nastavio je s napretkom i trenutno
obuhvaća deset obrađenih razreda, deset generacija. Također smo financijski podu-
prli projekte Franjevačke klasične gimnazije u Visokom.

Vrhunac godine bio je naš godišnji susret održan 11. i 12. listopada 2025. u
Münchenu. Za besprijekornu organizaciju ponajviše su zaslužni kolege Jakov Ivoš,
Ivica Visković, Goran Jurić i Danijel Jurić, kao i njihove supruge te prijateljice i pri-
jatelji naše Udruge koji žive u Münchenu. Svima koji su na bilo koji način pridonijeli
ostvarenju naših ciljeva od srca zahvaljujem!

Naša sljedeća, jubilara godišnja skupština održat će se ponovno u Münchenu
17. i 18. listopada 2026. u prostorijama župe Kath. Pfarramt St. Christoph (Am Blüte-
nanger 7, 80995 München). Molimo sve kolege koji žive u Münchenu i okolici da se
pravodobno uključe u pripreme i organizaciju susreta.

Sve vas lijepo molimo da ovaj termin već sada zabilježite u svojim kalendarima
i imate na umu naš godišnji sastanak. Posebnu molbu upućujemo đakonima, pasto-
ralnim suradnicima te svim kolegicama i kolegama koji vikendom imaju radne ob-
veze da nastoje sudjelovati na skupštini.

Podsjećamo također da je, radi povoljnijih cijena, preporučljivo što ranije re-
zervirati smještaj. Predlažemo tri hotela u blizini mjesta održavanja našega susreta:

Predsjedništvo: Predrag Mijić, Darko Rubčić, Jakov Ivoš, Jozo Šarčević

Prikaz knjige dr. sc. Anđelka Mijatovića: ,Pisma iz tamnice, politički progoni Hrvata‘

Nije samo totalitarni komunizam kažnjavao ljude zbog izgovorene ili napisane riječi koja se nije slagala s Dogmom, nego su to činile i druge osvajačke vlasti koje su htjele ovladati hrvatskom zemljom i njezinim ljudima. Ni danas u Republici Hrvatskoj nisu iskorijenjena različita zlonamjerna uplitanja u njezin život, među kojima su i uporni pokušaji prikrivanja pune istine o onome što je bilo u vremenima neslobode. Nakon 2000. ,detuđmanizacijom‘ (rashrvaćivanjem, dekroatizacijom) započeli su procesi koji nisu zaustavljeni. Knjiga dr. sc. Anđelka Mijatovića *Pisma iz tamnice* (Alfa, Zagreb, 2024) važan je prinos suprotstavljanju takvom odnosu prema Hrvatskoj. Povijesni izvori upućuju na to da Hrvati već više od tisuću godina žive u civilizaciji koja patnju i trpljenje razumije kao dio puta prema višim razinama postojanja i konačnom oslobođenju. To se jednako odnosi na duhovne i na fizičke sfere, obostrane i one ispunjene svjetlom potpune slobode. Slijedili su uputu o ljubavi za bližnjega, za vlastita i zajednička ovozemaljska prava i slobodu, za svoj rod i dom bez obzira na iskušenja i žrtve. Na tom je putu bilo puno trpljenja i patnje. I o tomu svjedoči knjiga Anđelka Mijatovića ,Pisma iz tamnice‘. Donosi različite pristupe i razumijevanja progona i utamničavanja zbog politički razloga.

Ivan Bekavac

Slobodno mišljenje i neslobodan govor

„A osim toga nije istina, da nemam slobode. Mislim slobodno sve, što hoću, a ako me volja, mogu, sve što mislim i govoriti na sav glas. Moje četiri stiene prije će me poslušati, nego naši smrznuti i odrvenjeli mladi Hrvati. Uz to što si izpjevam po koju pjesmu, čitam po malo same korisne i učene knjige, pak što ćeš više?“ (S. Radić, str. 155). Doista, može slobodno misliti što god hoće, ali mu je uskraćeno pravo to pred ljudima izreći naglas, podalje od te ,četiri stiene‘, ili napisati i učiniti dostupnim širem krugu ljudi. Slobodno može misliti i u zatvoru, ali ga je baš slobodni govor, ili pisanje, doveo na to mjesto. Pred nama su mnoge informacije o duševnim i mentalnim odgovorima na kazne i zarobljenost, koje utamničenci doživljavaju potpuno neopravdanim. Saznajemo o svijetu podčinjavanja ljudi koji su dospjeli u tu situaciju baš zato što su se opirali podčinjavanju i neslobodi. I sve se ideološke i političke suprotnosti u svijetu izvan tamnice u zatvorima drukčije razumiju. *„Da li su se tokom istrage razuvjerali i počeli pravnije ocjenjivati moju osobu ne znam i da li će shvatiti, da svi Ustaše nisu jednaki, kao što sam ja shvatio, da ni svi Partizani nisu onakovi kako sam o njima kroz četiri godine slušao.“* (Z. Blažeković, str. 330).

Što je tamnica? Iako je od prvoga pisma u ovoj knjizi, iz godine 1514. do posljednjega iz godine 2005. prošlo pola tisućljeća, učini se da vrijeme nimalo nije utjecalo

na razumijevanje srži drame koju prikazuju. Knjiga A. Mijatovića ne pridonosi samo boljemu poznavanju hrvatske prošlosti, kroz mnoga stoljeća, nego znatno pridonosi i razumijevanju čovjekova duhovnoga bića, izložena fizičkim i duševnim kaznama, zbog njegovih političkih uvjerenja, izražavanih na različite načine. „A što se tiče pohvala svijeta, niti nam one mogu što koristiti pred Bogom niti nam mogu njihove grdnje i napadaji što škoditi pred Bogom.“ (A. Stepinac, str. 352). „Unutarnje naime jade, koji su mnogo strašniji od samih fizičkih muka, nije moguće izraziti riječima.“ (A. Stepinac, str. 363).

Neizvjesnost, samoća i strah

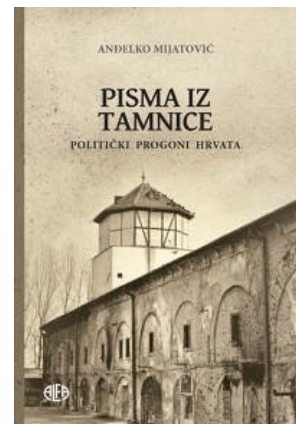
„Pa kad sada gledam na svoje prošlo „ja“, vidim brzicu rijeke koja silovito teče i koja je u svakoj sekundi drukčija i nova. Svaki dan stojim pred Rubikonom i svaki dan bacam kocku.“ (I. Mašina, str. 372) „A onda, čime ti juristi misle popraviti svijet? Zatvorima, strahom. Vjeruj mi, B, više ćeš Ti kao nastavnica učiniti pozitivna za tu stvar samo jednom plemenitom gestom, samo jednom dobrom riječju svojim đacima, nego svi suci, advokati i javni tužitelji na kugli zemaljskoj zajedno.“ (I. Mašina, 373.). Knjiga A. Mijatovića pod naslovom ‚Pisma iz tamnice, politički progoni Hrvata‘, sastoji se od predgovora i pisama iz zatvora utamničenih Hrvata, s presudama i bez presuda za stvarno, ili izmišljeno, politikom motivirano djelovanje, koje vlasti nisu odobravale. Različiti režimi su ih zbog toga kažnjavali ne samo tamnicom nego u mnogim slučajevima i smrtnom kaznom. Prikupljenu je građu autor poredao kronološkim dom. Sva je građa prezentirana prema znanstvenim uzusima: uz njih su i informacije o tomu tko ih je, kad i gdje pisao i komu su upućena. Uz imena autora pisama stavljeni su sažeti podaci o njihovim životima i djelovanju, s upućivanjem na izvore iz kojih su uzeti. Među pismima iz tamnice je i pismo Aleksandra Benaka mlađeg, doktora prava, suca u Novskoj. U bilješci uz pismo autor knjige navodi da se A. Benak mlađi, skupa s obitelji, u Austriji predao britanskoj vojsci koja ih je nakon toga izručila Titovim partizanima. Pogubljen je 4.6.1946. „Draga moja mama, tatek, jedini moj sinko i ostali moji mili i dragi!.../ I par riječi mogu opisati više nego romani. Uzmite samo neizvjesnost, samoću, glad, žeđ, mučenje, vrijeđanje, prijetnje smrću, batine itd. Svaki dan bio je ispunjen mislima na tebe, majko, oče, sinko, ženo... Koliko skrivenih suza i uzdaha za vama, domovinom, kućom i slobodom. Jedini osjećaj koji nisam poznao – to je strah, jer savjest mi je čista, nisam ništa skrivio što bi mi izazivalo osjećaj nekog straha pred javnošću, a pogotovo ne pred tim ljudima.“ /A. Benak, str. 301).../ I drugi pasus: „Neka vas ne čudi što moje riječi ne upućujem Ružici. Uvjeran sam da su i nju već davno likvidirali. Unatoč tome svakodnevno molim Boga da se opet vrati na slobodu, da se vrati svome sineku i svima vama. Ako se kojim čudom spasi iz tog vrtloga, kazat ćete joj što je bilo. Recite joj, da sam patio više zbog njene sudbine nego zbog sebe, jer ona je stradala samo zbog toga što je bila moja žena. Neka mi oprosti.“ (A. Benak ml., str. 302).

Iskustvo tamnice

Povjesničar A. Mijatović slijedi misao da građa koju je prikupio nije samo zbirka različitih pisama nego duhovna supstancija sastavljena od složenih struktura, koje motri u povijesnom okruženju i posebnim životnim okolnostima. Svojim je rasporedom građe pridonio i boljem razumijevanju cjeline i smisla pojedinih iskaza. Ovo je njegova osma knjiga. Uz te je knjige A. Mijatović napisao i objavio mnoge članke u znanstvenoj publicistici, brojne povijesne rasprave, prikaze i osvrte. Uglavnom je istraživao hrvatsku povijest, ali je skupljao i pučke napjeve svoga kraja, objavljivao ih i o njima pisao. Priređivač *Pisama iz tamnice* proveo je više od tri godine u jugoslavenskim tamnicama kao politički zatvorenik. Moguće je da su se i ta njegova iskustva uplela u višegodišnje prikupljanje građe za knjigu *'Pisma iz tamnice'*. Po obujmu i naravi građe moglo bi se reći da je autor preda se stavio složenu zadaću, koju je vrlo uspješno ispunio. Njegova će knjiga i budućim generacijama približavati jedan segment hrvatske povijesti, koji je vrlo značajan za opstanak naroda Hrvata. A to je pamćenje i čuvanje vlastitih uspomena. Pisma okovana čovjeka, koji ne smije napisati riječi koje bi htio napisati, a ipak piše, samo su drhtaj bića, umorna od patnje, koji svojim pokušava javiti da je još živ. Ipak, svjedočanstvo napisane riječi, ma s kakvim se zaprekama sudaralo, nadmašuje ostale povijesne tragove o prošlom jer je upravo Riječ s čovjekom od početka.

Poetske forme i duža pisma

Čitajući *'Pisma iz tamnice'* ne bi trebalo ispustiti iz vida činjenicu da postoji *'međupostaja'* između pošiljatelja pisma i onoga kome je upućeno. Međupostaja je *'cenzura'* koja nastupa u ime više razine vlasti. Pismo najprije mora proći kroz ruke zatvorske stražarske službe. A. Mijatović je vodio računa o tomu kako pisma ne svjedoče samo o onima koji ih pišu nego i o vremenu u kome su nastala. Svojim izborom pisama pokazuje kako sve njihove poruke nisu bile podatne djelovanju cenzora. Ima i pisama koja upućuju na drukčije razine kreativnosti i poruka ljudi koji su ih napisali. Poneka su napisana u poetskim formama. Prvo je pismo u knjizi A. Mijatovića pismo Krste Frankopana Brinjskoga iz godine 1514. Slijede pisma desetak pisaca napisana do konca 19. stoljeća. Među njima je i pismo Katarine Zrinske iz 17. stoljeća. Ostala su pisma napisana u prošlom stoljeću, uz tri pisma Zvonka Bušića iz ovoga stoljeća. A. Mijatović navodi da prvi spomen na pismo iz zatvora ili zarobljenništva u hrvatskoj povijesnici potječe iz 1493. kad se pojavilo pismo Dubrovčanima bana Emerika Derenčina koji je bio u zarobljeništvu u Carigradu, nakon poraza u bici s Turcima na Krbavskom polju. Utamničnik je, odvojen od vanjskoga svijeta, često fizički zlostavljan na različite načine. Vlast ga je osudila na tamnicu u kojoj je zaključan i čuvan, ali slobodu koja mu je u duhu, koja mu je stvorenjem data, nitko ne može oduzeti. Sloboda je jedino, unutarne svjetlo koje obasjava taj prostor među zidovima zatvorske ćelije. Pojam tamnica iz naslova knjige pokriva dva značenja: nekadašnji uski prostor, najčešće pod zemljom, u podrumima, bez vanjskoga svjetla i današnji naziv zatvor, koji označava malo drukčiji prostor u kome se izdržava

kazna. Razlika je u ‚komforu‘. A pojmom zatvor označava se i kazna oduzimanja slobode. U knjizi A. Mijatovića utamničenička su pisma iz različitih vremena, ali ono bitno u porukama vrlo se malo razlikuje. Pojam ‚pismo‘ često se definira kao tekst koji sadrži poruku upućenu pojedincu ili uskom krugu ljudi. Rukopis i izgled pisma može dodatno približiti osobu koja ga piše, njezin senzibilitet i ukupno duševno raspoloženje.

Istraživanja i važni prinosi A. Mijatovića

Priređivač u bilješkama često tumači slabije poznate riječi, ili okolnosti na koje se pojedini dijelovi pisma odnose, a kad treba, daje i prijevode, primjerice, latinskih riječi i rečenica. Uz to daje i potpune informacije o svim izvorima za pisma koja su prije objavljivana. Po vremenskom razdoblju koje obuhvaća, po obujmu građe i primjerenoj znanstvenoj obradi građe takve knjige na hrvatskom jeziku dosad nije bilo. Među piscima ponuđenih pisama su i važne osobe iz hrvatske povijesti od XVI. do XXI. stoljeća. Od Krste Frankopana, A. Starčevića, pjesnika A. Harambašića, do S. Radića, kardinala A. Stepinca i F. Tuđmana. A. Mijatović je pisma birao s posebnom osjetljivošću za smisao i svrhu njihove objave. Izabrao je i ona koja pokazuju da njihovi pisci jedva dovoljno poznaju sva slova, ali i ona prožeta visokom erudicijom i mudrim uvidima u ono o čemu pišu. Zajedničko im je tamnovanje, uskraćena sloboda i pogaženo osnovno ljudsko dostojanstvo. Ovu ćemo postavku ilustrirati primjerom jednoga razumijevanja te sudbine u pismu mladoga čovjeka slabijega obrazovanja: *„Ja kao dečko i ljubitelj / svoga Hrvatskog naroda a nisam ni sagriješio / nisam nikoga ubio ni ti zlostaoljao ni ti kakovo / zlo nanio pa me savjest zato ne grize jer sam svjestan / da nisam nikome zlo nanio djesam got služio / imate prijatelja i uvek će vas rado dočekati i kazati kakav / sam bio mene bi savjest pekla da sam komu što napravio i nebi mogao po svijetu hodati od srama pa zato / što to nisam činio morete se sa menom ponositi / što sam kao takav nevin osuđen na nastrožiju / kaznu koja postoji na svijetu.“* (M. Mikulić, str. 333).

Čuvanje vlastite duše

Ni najučeniji koji nikakva zlodjela nisu napravili toj osnovnoj obrambenoj postavci u sadržajnom smislu nemaju što dodati. Ponekad su pisci pisama odgovarali sarkazmom i izrugivanjem (*‚nismo zmazani‘*, *‚upravo nam je liepo‘*. (A. Harambašić, str. 112). Knjiga A. Mijatovića *‚Pisma iz tamnice‘* sadrži i glasove vrlo učenih ljudi, koji su uz to bili i odlični pisci. Autor pokazuje potpunu otvorenost prema svim tim različitim iskustvima i svjetonazorima, odvajajući svijet ideologija od ljudskih prava i ljudskih sudbina. Bez ikakvih uplitanja i tumačenja razloga uzništva autor ostavlja piscima pisama govor o vlastitim sudbinama. Pokušavamo sažeti prikaz knjige A. Mijatovića polazeći od zamisli da je tamnica, za ljude osuđene zbog ‚delikta‘ drukčijega mišljenja, ono stvarno i simboličko mjesto koje označuje prostor u kome ostaju bez slobode, najvećega dara koji baštine s vlastitim postojanjem. U zatvoru čovjek ostaje bez slobode kretanja izvan vrlo suženoga prostora nazvanog

- tamnicom, mračnim, tamnim okruženjem, fizički ovisan o onima koji su ga zatočili. Uz osvetu njemu tu je i poruka onima koji su na istim ili sličnim stazama, a još nisu zatvoreni. To je prostor u kome ga fizički i mentalno zlostavljaju i izlažu različitim ugrozama njegovo zdravlje. Izlažu ga gladi, fizičkom nasilju i drugim ponižavanjima. („*Ako nemate ništa pošaljite nam u logor bar 1 kg sirovoga kukuruza pa ćemo ga sirova jesti kao što smo i iz Slovenije radili. Još Vas jednom molim spasite nas.*“ (J. Kasić, str. 251). Zatočenja su uvijek i poruke onima izvan tamnice i upozorenja o tomu što je vlast sve spremna učiniti kako bi pokorila nepokorne. Knjiga A. Mijatovića donosi mnoga pisma vrlo snažnih poetskih prinosa visoke kreativne razine, koji nude dublju razinu razumijevanja stvarnosti. Impresivna je lakoća kojom priređivač uspijeva približiti to višeglasje života iz perspektive utamničenika. U jednom pismu čitamo i ovu misao: „*Ja vjerujem, kao što znam da postojim, da je bolje izgubiti sve na svijetu nego li dušu, jer koji je spasio svoju dušu, spasio je sve svoje najvrijednije. Dušu gubi svaki onaj, koji radi protiv svoje savjesti i protiv svoga boljega stanja i uvjerenja, koji radi nepošteno.*“ (M. Budak, str. 173).

Zatvorska cenzura pisama

Dva autora pisama, sklona opširnim razlaganjima svojih zamisli, uzela su dosta stranica knjige. Pretpostavljamo da bi svako skraćivanje, odnosno ispuštanje pojedinih dijelova, znatno utjecalo i na poruke i na svrhu forme koju su njihovi autori izabrali, jer pisma ne služe samo obavješćivanje primatelja nego pokazuju i raspoloženje i usmjerenost usamljenih ljudi koji ih pišu, prema zamišljenom dijalogu, žudnju za imaginarnom blizinom prijateljski raspoložene osobe. Bit će blizu bar dok budu čitali pismo. A i dugotrajnije ih pisanje, bar malo, rasterećuje od vrlo tjeskobne stvarnosti. Srećom, to su i talentirani pisci. (Mateša Antun Kuhačević pisma piše u brojnim stihovima, služeći se uglavnom rimovanim dvanaesticima, a Zvonko Bušić, koristi se i naoko sporednim poticajima kako bi proširio obzore dijaloga sa zamišljenim slušateljima ili čitateljima.). Mnogi će istraživači u ovoj knjizi pronaći izazove za različita proučavanja ljudske naravi. O raspoloženjima utamničenih, ma kako njihova pisma bila cenzurirana, bez ovakvih uvida ne bismo ništa znali. Knjiga ‚Pisma iz tamnice‘ nudi građu istraživačima različitih struka. Pred nama nije govor izmišljenih likova, nego stvarnih ljudi, okovanih, poniženih i ranjenih, iskazan jezikom koji im je bio dostupan u svijetu bez vanjske slobode. Sve vanjske značajke koje držimo važnim pri prosudbi o ‚običnim‘ pismima i njihovim autorima neusporedive su s pismima iz zatvora. Mislimo naime na bitnu činjenicu da pri pisanju pisma utamničnik ne može znati što će biti s tim pismom kad izađe iz njegove ćelije. Prvi primatelj neće biti onaj kome ga šalje. Najprije će ga pročitati zatvorske vlasti, koje odobravaju, ili ne odobravaju, što u njemu smije, a što ne smije biti napisano. Ta činjenica bitno utječe na sadržaj pisma, koje bi zatvorenik htio nekome poslati. Već smo spomenuli da autor knjige ‚Pisma iz tamnice‘ nije štedio ni vrijeme ni trud kako bi svu tu građu popratio dodatnim, dostupnim informacijama o akterima i okolnostima, pa ju je mnogim bilješkama učinio razumljivijom sadašnjim i budućim čitateljima.

Političke svrhe okrivljavanja Hrvata

U starijoj hrvatskoj povijesti u tamnicama su najčešće završavali ljudi iz viših društvenih slojeva, a onda je dvadesetih godina prošloga stoljeća došlo do preokreta. Progon se u srpskoj kraljevini usmjerio prema svima koji bi na različite načine zagovarali slobodnu hrvatsku državu. Posebno su Drugi svjetski rat i poraće donijeli Hrvatima vrlo mračna vremena, velika zla, masovna ubojstva, progone i zatvore. Zbog toga i imamo u knjizi više pisama iz toga razdoblja. Komunistička je vlast, u sprezi s velikosrpstvom, oblikovala ,optužbu' o kolektivnoj krivnji Hrvata. Velikosrpstvu se je pridružio i komunistički totalitarizam. Mnogi su ljudi, po cijeloj Hrvatskoj, bili izloženi progonu zbog političkih razloga. A velikosrpstvo je oblikovalo i po svijetu širilo laž kako nisu oni htjeli osvajati hrvatsku zemlju i kako nisu oni po njoj činili razna zlodjela, nego je sva krivnja na Hrvatima. Izmišljali su i lagali o hrvatskoj krivnji, a to čine i danas. Nepokornost osvajačima i obrana svoga doma pretvarani su u glavne ,grijehe' Hrvata. U tomu su bili osnovni ,razlozi' za mnoga ubojstva i progone. Koncept nadvremene ,hrvatske krivnje' bio je i ostao modus pokoravanja naroda Hrvata. Taj je instrumentarij laži pokušavao Hrvate učiniti ,krivim' i za sva buduća vremena.

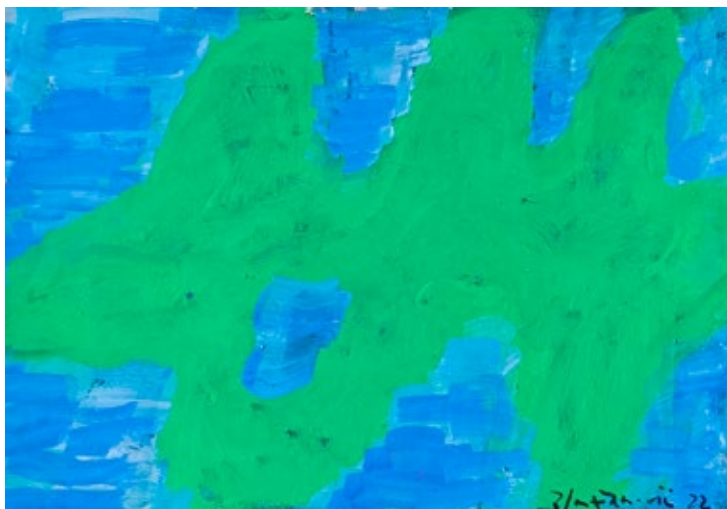
,Delikt mišljenja'

Pod komunističkom je vlašću pod udar zakona došao i ,delikt mišljenja'. Mišljenje koje se ne slaže s ,partijskim' nazivalo se ,neprijateljskom propagandom'. Krivičnim zakonikom SFRJ kriminalizirano je „zlonamjerno i neistinito prikazivanje prilika u zemlji“ i propisano kažnjavanje zbog „neprijateljske propagande“ kaznom zatvora od jedne do deset godina. Brojni su Hrvati zbog ,delikta mišljenja', dakle umne aktivnosti, punili kaznionice, od Stare Gradiške do Gologa otoka. Titova je vlast nastupala kao ,arbitar' koji određuje što je Istina, što se smije, a što ne smije govoriti i pisati. Bili su to teški udari na samu esenciju ljudskoga bića. Komunisti su sudili zbog navodnoga političkog delikta i oponentima svojoj vlasti punili zatvore. Zbog ,delikta mišljenja' je, primjerice, Marko Veselica 1971. bio uhićen i osuđen na 7 godina zatvora. Zbog svojega političkog djelovanja i kritike komunističkog sustava bio je ponovno osuđen 1981. U zatvoru je proveo 11 godina i 46 dana. Ipak je dočekao uspostavu, obranu i oslobođenje hrvatske države, zbog koje su i on i mnogi drugi okivani u tamnicama. Ideali pravednosti i uvjerenja da imaju pravo na vlastitu slobodnu riječ i slobodnu državu Hrvate su vodili su u različita protivljenja vladajućim režimima. Spomenut ćemo sudbinu Filipa Grabovca koji je 1747. objavio knjigu *Cvit razgovora naroda i jezika iliričkoga aliti rvackoga*. Vlast je razumjela da su to protumletački stihovi pa je knjiga spaljena, a njezin autor Filip Grabovac utamničen u Veneciji. Nemamo njegova pisma, ali ga ovdje spominjemo kako bismo ilustrirali da utamničavanja, na tegobnom hrvatskom putu u slobodu, nije samo ovovremena stvarnost.

Sačuvati od zaborava

Tri i pol stoljeća kasnije Jure Kežić je na praznoj stranici prvoga arka knjige „Podgorske pripovijesti“ Vjenceslava Novaka olovkom napisao pismo supruzi Anki, a kad je 14. prosinca 1944. osuđen na smrt dodao je: „*Ko dobije u ruke ovu knjigu poslije*

moje smrti zaklinjem ga majkom njegovom da je preda mojoj ženi Anki Kežić jer je u njoj moj posljednji pozdrav.“ Ipak je, kako piše dr. A. Mijatović, list istrgnuo iz knjige i stavio ga u jastuk, koji je s ostalim njegovim stvarima vraćen obitelji koja je to pismo pronašla. Strijeljan je 31. prosinca 1944. u Trebinju. „Draga moja Anka! Ovo je posljednje žalosno pismo koje ti pišem, pun ljubavi prema tebi, pun vjere u Boga, pun ljubavi za milu domovinu Hrvatsku, pravedan, čiste duše (i u) duši ponosan, da sam svijetu samo dobro činio. Svjestan sam da u Trebinju danas živi najmanje 100 ljudi koji meni duguju svoje živote. Pripravan pred Boga kao čist dušom i tijelom nadam se u najskorije vrijeme preseliti na onaj bolji svijet gdje nema patnje ni bolova, gdje nema zlobe ni podlosti.“ (J. Kežić, str. 242) . Dr. sc. A. Mijatović je uspio prikupiti pisma iz različitih razdoblja hrvatske povijesti, motreći ih uvijek dijelom iskustva Hrvata na putu slobode. Stavljaajući ih pred nas u našoj je memoriji oživio glas patnje, vjere i nade ljudi koji su bili spremni umrijeti za svoj narod i svoju zemlju. Knjiga *Pisma iz tamnice* kroz probir pisma pokazuje puno autorovo razumijevanje te građe, unutar povijesnoga konteksta i okolnosti. Njezin tvorac je iskazao iznimnu upornost u potrazi za pismima i želju da ni taj aspekt istine o našem životu ne ostane u mraku. (Dijelovi ovoga teksta već su bili dostupni javnosti, op. ib).

Ivo Pranjković: *Književno blago Bosne Srebrene*

Marko Karamatić

U povijesti književnosti Bosne i Hercegovine, napose hrvatske komponente, za paženo mjesto pripada franjevačkim piscima. Tijekom višestoljetne prisutnosti franjevac oblikovala se književnost s počecima u 14. i 15. stoljeću. Manji dio spisatelja pisao je na latinskom, a ostali na narodnom / hrvatskom jeziku počevši od 17. stoljeća, a pojedini autori su koristili i jedan i drugi jezik. Oba jezična toka ravnopravno ulaze u korpus franjevačke književnosti. Autori su se pritom služili dvama pismima: bosančicom/bosanicom i latinicom koja od početka 18. stoljeća preteže u tiskanim djelima. Bosančica je još dugo ostala u franjevačkoj rukopisnoj praksi, prije svega u pisanju matica, ali i u drugim zapisima.

Ne treba zanemariti ni činjenicu da su franjevci na nekoliko razina svoga djelovanja, prije svega na kulturno-prosvjetnoj, u mnogome bili prvi: donijeli su prve tiskane knjige u Bosnu (inkunabule), prvi su pisali i objavljivali na narodnom jeziku, postavili temelje kritičke historiografije, objavili prvu medicinsku knjigu, dali prvog diplomiranog liječnika, utemeljili prvu pučku školu, pokrenuli prvi časopis, osnovali prvi muzej... Sve to su franjevci ugradili u kulturnu povijest Bosne i Hercegovine.

Unutar tih razina raznovrsnih aktivnosti na posebnom je mjestu kultura pisane riječi, odnosno književno djelovanje bosanskih franjevac, čemu je posvećena gore naslovljena knjiga Ive Pranjkovića: *Književno blago Bosne Srebrene*. Ona sadrži 66 priloga u kojima se ogleda ukupno književno stvaralaštvo franjevac Bosne Srebrene od srednjega vijeka pa do sredine 20. stoljeća. Većina priloga je sadržajno tako ustrojena da autor donosi podatke o životu i radu pojedinog pisca, a potom govori o izdanjima djela, njihovim jezičnim i stilskim značajkama, uz prilaganje odabranih ulomaka. Autor je slijedio kronološki put u sedamstoljetnom književnom hodu bosanskih franjevac. Počeo je s nekoliko latinista, među kojima je najistaknutije ime fra Juraša Dragišića, europski uglednog humanista, filozofa i teologa, rođenog u Srebrenici (1445) koji je kao mladi franjevac izbjegao pred osmanskim osvajanjima (1462) i obrazovao se na europskim sveučilištima u Ferari, Bologni, Rimu, Parizu i Oxfordu. Svoje najpoznatije teološko djelo, stjecajem okolnosti, napisao je u Dubrovniku za svoga četverogodišnjeg boravka u tom gradu (1496–1500) i posvetio ga uglednim Dubrovčanima.

Najvažniji dio franjevačke književnosti započinje s fra Matijom Divkovićem i njegovim djelima (1611, 1616). On je utemeljitelj odnosno rodonačelnik ne samo franjevačke nego ukupne bosanskohercegovačke književnosti na narodnom jeziku. Njegov mali *Nauk krstjanski* iz 1616. tiskan je u najmanje 25 izdanja što govori o njegovoj široj prihvaćenosti u narodu. Najopsežnije i najuspjelije djelo su *Besjede* u kome je sabrano 66 propovijedi (besjeda).

Spisateljski niz franjevačkih autora 17. i 18. stoljeća, koji je započeo s fra M. Divkovićem, najvećim je dijelom u svom radu obilježen praktičnim teološkim i

pastoralnim temama (homiletski zbornici, katekizmi, zbirke nabožnih stihova, zatim ljetopisi, gramatike, teme iz povijesti i sl.). Uz Divkovića ističu se, da spomenemo samo njih nekoliko, fra Ivan Bandulavić, fra Ivan Ančić, fra Pavao Posilović, fra Filip Lastrić, fra Jeronim Filipović, fra Lovro Šitović, fra Nikola Lašvanin, fra Bono Benić, fra Marijan Bogdanović... Svi su oni, dakako, našli svoje mjesto u ovom Pranj-kovićevu pregledu franjevačke književnosti.

U 19. i 20. stoljeću, u vremenu velikih društvenih i duhovnih zaokreta na europskoj razini, zapaža se u franjevačkoj književnosti stanovit odmak u odnosu na prethodno razdoblje, kada se franjevački spisatelji dobrim dijelom okreću svjetovnim temama i sadržajima. Franjevci detektiraju društvene i kulturne promjene u Europi i aktivno se uključuju u kulturne pokrete. U Hrvatskoj je u prvoj polovici 19. stoljeća u zamahu *Ilirski pokret* ili *Hrvatski narodni preporod* s nacionalno-preporoditeljskim idejama napose u književnosti, što se manifestira i kod bosanskih franjevaca u njihovu spisateljstvu i u drugim kulturnim i društvenim akcijama. Snažna je naima bila povezanost niza franjevaca s ilirskim pokretom. To se ponajprije ogledalo u prosvjetiteljskoj aktivnosti u narodu i radu na njegovu kulturnom i duhovnom preobražaju. U tom smjeru su djelovali, među ostalima, fra Augustin Miletić, fra Ivan Frano Jukić, fra Grgo Martić, fra Martin Nedić, fra Marijan Šunjić, fra Anto Knežević... koji su svoju pisanu riječ usmjerili tim tokovima.

Ukupnu sedamstoljetnu spisateljsku tradiciju bosanskih franjevaca autor Ivo Pranjković kondenzirao je u knjizi *Književno blago Bosne Srebrene*. Do sada je nedostajao takav obuhvatan pregled koji bi bio pristupačan široj kulturnoj javnosti. Već sama ta činjenica dostatno govori o važnosti ove knjige i njezinu doprinosu povijesti franjevačke, hrvatske i bosanskohercegovačke književnosti i uopće kulture pisane riječi na tlu Bosne i Hercegovine. Jezik knjige je stilski odnjugovan, tekst čitljiv i prohodan. Uzevši sve to u obzir, knjiga zaslužuje visoku ocjenu, a autor priznanje za kreativno uloženi trud!

Sarajevo, travnja 2026.

Kratka refleksija o knjizi *Župa Brajkovići*, fra Ladislava Fišića

Tomo Barbić

Knjiga *Župa Brajkovići* od ujaka Ladislava Fišića mala je enciklopedija o mom zavičaju koja stoji na mom radnom stolu uz Bibliju kao i uz knjige fra Velimira Valjana: *Jači od svih nevolja*, *Još uvijek pamtim* i *Leksikon franjevac Bosne Srebrene iz travničkog kraja*. To su drage knjige kojima se uvijek vraćam u ovoj kunderovskoj nepodnošljivoj lakoći postojanja. Iz njih crpim snagu, oslonac i ponos na tako bogatu patničku baštinu brajkovičke župe koju nikakve bure niti krize nisu uspjele uništiti, nego je kao ptica feniks uz Božju pomoć uskrsavala na novi život. Posebno sam ponosan na to što je ujak Fišić bio moj profesor i odgajatelj u sjemeništu i novicijatu u Visokom i tako zaslužan za moje obrazovanje i odgoj životni. Duboko nas vežu zajednički korijeni zavičaja u kojem smo rođeni i u kojem je on često boravio kod strica fra Nikole koji je moje roditelje vjenčao, mene krstio i dao temeljnu vjersku i ljudsku obuku na čemu sam im obojici zahvalan.

U knjizi *Župa Brajkovići* navodi se kako je nas narod uvijek živio od teškoća i nevolja, kako to i nobelovac Andrić ističe u svojim djelima *Travnička hronika* i u pričama o fratrima čija nas sudbina, podrijetlo i obitelj prate ma gdje bili. Zato je spomenuti Andrić preko usta gučogorskih fratara savjetovao mlade fratre, a i puk da im nije mjesto u svijetu, nego u svom kraju iako to nikad nije bilo lako.

Sveti Franjo Saleški poručuje da rastemo tamo gdje smo zasađeni. A pjesnik i patnik Matoš kaže u pjesmi *Iseljenik* da svaka ptica svome jatu leti. Tek kod kuće je blagoslov, a bez svog je zavičaja teško živjeti, još teže umrijeti. Dakle navedena knjiga *Župa Brajkovići* važan je dokument o bogatoj prošlosti, sadašnjosti i života Pavlovske nade protiv svake nade. Ti kulturni korijeni i baština zaslužuju poštovanje, njegovanje i spominjanje što također ističu ujak Mirko Bobaš u svojoj poemi *Moj zavičaj i ja* i Anđelko Vuletić u pjesmi *Zavičajni zagrljaj* da se tamo trebamo vratiti makar u starosti da u zavičaju umremo jer smrt nije kraj, nego početak novog života. Nastavit ću sa svetim Augustinom koji je rako: *Sum quod memini*. Sto znači: Ono smo čega se sjećamo, a ja dodajem i što čuvamo od propasti i zaborava. Parafrazirajući francuskog pisca Balzaka koji je rekao da nam sjecanje čini život ljepšim, ja dodajem: ponekad i teškim, a zaborav podnošljivijim. Ja bih dodao radi naše patničke sudbine da ne smijemo zaboraviti da se ne bi ponovila zla rata i povijesti iz koje malo učimo iako bi povijest trebala biti učiteljica života kako stari latini naučavaju.

Sudbina našeg puka slična je sudbini biblijskog naroda koji je prošao mnoge progone i ropstva od egipatskog sužanjsva kroz pustinju do Obećane zemlje i današnjih teških iskušenja. Poslušajmo svetog Pavla koji je rekao da onaj uz koga je Bog neće propasti. Odnosno Židovi su vođeni Jahvom i prorocima bili jači od svih nevolja pamteći i čuvajući svoje kulturno bogatstvo, ma gdje živjeli.

Zaključimo s filozofom i teologom Tomom Akvinskim koji je rekao da za čuda trebamo moliti i na promjenama još više raditi kao što su to naši preci uz pomoć

Božju i biblijsko vodstvo sinova svetog Franje, dragih fratara pučki zvanih ujacima koji su kršćanski puk učili životu usprkos svih nevolja u radu i molitvi. Vrijedno je istaći sto se u knjizi *Župa Brajkovići* sustavno obrađuju povijesni korijeni svakog sela župe i obitelji izvorne i doseljeničke kao i moji Barbići, gdje je staro groblje Vinišće na kojem stoji spomenik Mihoju Grahovčiću po kome je selo i dobilo ime. Na stećku starom više stoljeća piše bosančicom da je on dobro knjigu poznavao, bio prave vire rimske i Boga moli da mu duši prosti.... Na kraju se slažem s Tomislavom Ladanom koji je izjavio kako mu je najteže kako Bosnu živjeti i preživjeti u tuđini.

Zato kliknimo kao i Židovi koji se pozdravljaju po svijetu: Dogodine u Jeruzalemu, odnosno u dragim Brajkovićima. Istina, to je mnogima teško izvesti i ostaje želja da živimo iz snage nade i pouzdanja u Boga da život može biti smislen iako ponekad ljudski gledano srlja u kataklizmu koja završava biblijskim Otkrivenjem i Uskrsom. Sve što sam naučio u životu jest da duh nema granica i on nas povezuje i daje nadu da život od teskoća i nevolja ima smisao, rekao je doktor Tomislav Ivančić u svojoj hagioterapiji koja i nama može pomoći.

Dakle život ide dalje i ne da se zaustaviti. Filozof Kierkegaard bi rekao da prošlost moramo razumjeti, a u budućnosti možemo samo živjeti. Ja bih dodao Andrićevu misao da moramo čitati znakove pored puta i kršćanski nositi svoj križ puni vjere u spasenje i uskrsnuće poput ptice feniksa iz pepela. Ovo se istinski odnosi na ratno stradanje župe Brajkovići na čije uskrsnuće ćemo još dugo čekati i o čemu je sa žaljenjem i kratko ujak Fišić izrekao svoj sud, odnosno to bi trebalo šire ubuduće dokumentirano zabilježiti i puk na povratak ohrabriti i za istinu i pravdu se boriti.

Franjevački i pučki mir i dobro želi vaše gore list koji je davno zbog rata izišao iz Bosne i fratara, ali oni nisu iz njega i zato im hvala!

ECCE HOMO

Zdenko Osmakčić¹

Za stolom mislio sam
Riješiti sve sutone
Zenite

Šunu i prašinu
Glog, blog i razlog
Sve

Sve
Bez Tebe
Ne ide!

Pomozi jutro
Zoro
Kani me se moro, kani

Čudan si Ti
Ecce Homo
Čudan

San
To si
Znam

Lijep, drag, mirisan
San
To si!

Koristan, znam
Vapaj jest ovo
Vapaj, znaj!

Samo vapaj

EMANUEL

Ustaje
Podiže se
Treći put
Emanuel

Jedna mu praca
Od drva grubo
Obradena
“ Vadi mast”

Ništa za to.

Svi Ga kunu
Mašu glavom
Psuju
Skidaju Ga

Luduju

Jedva čekaju
Da Ga prikuju
Luduju

On
Znamo
Prašta

Jedna želja
Više mašta
Žao mu maminog
Plašta

Tako ga lijepo
Isplela
Samo za Njega

1. Već smo u prošlim brojevima Biltena predstavili pjesnika Zdenka Osmakčića, člana naše Udruge pa je ovo samo kratki podsjetnik na njega. Rodio se 4. srpnja 1970. godine u Marković Polju, općina Brčko. Završio Franjevačku klasičnu gimnaziju Visokom (1984-1989). Studirao na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu i na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Sudjelovao u Domovinskom ratu i otac je dvoje djece.

GOLGOTA

Prikujmo Ga sada
On će nama...

Pa nek moli i voli
Neka Mu se smili
ABA Njegov Mili

Da vidimo
Spasa Mu nema
Kad se mi osilimo...

I raspeše Njega
E sad nas sve grli
Moliti jedva može...

Ali vidi čuda, o Boze,
Vrline, tajne
On raspet...

Stvarno je svet!

Uvidje to silan svijet
Ništa se tu ne može
Busajući se u prsa
Odoše

RUŽA JERIHONSKA

Zalio sam cvijet
Ružu Jerihonsku
Tik
Uz kip

Stepinca Alojzija
Sveca našeg hrvatskoga

Pa nek cvjeta
Pa nek lista
Neka sjaji
Neka blista

Alojzija Stepinca
Bista

Žurim
Skupljam snagu
Sklapam niti

Žurim, Žurim
Jurim...
Ponižen biti

PTICE

Nahranio sam ptice
Ptičice drage
Iz prašnjavih silosa
Dao im budućih kolosa
Klice

A mile ptice
Ozariše moje lice
Otcvrkutaše moju dušu
Ohrabriše moje jade
Opisahu moje bijedne,
Nedovršene skice

Pjevaju li pjevaju
Cvrkuću li cvrkuću
Svađaju li se svađaju
Ko da laju

Miline li sjajne!

Raduju se, raduju
Tako miline, divne
Sjajne, bajne

Ptičice drage

Kjucaju
Pljucaju
Cvrkuću
Kucaju

Mile ptice

Jedu li jedu
Budućih kolosa klice
Lijepe li skice
Za život ovaj
U jadu

SUSRET

Onog trenu
Kad se sretnemo
Moj Gospodin i ja

Bit će fešta

Dva filozofa
Bez diplome

Zanatlije
Dva građevinara
Bez piramida
Para i grada

Dobra dva prijatelja
Jarana

Ne znam ti ja puno
Skoro ništa
(osim mog Jarana)
I to: bit će fešta

I nema tog blesavog
Vremena; to znamo
Niti istog imena
Ni spomena

Sve ti je to isto
Ali što jest, jest
Dugo se vidjeli nismo
(Moj Gospodin i ja)

MILJENIK NEBA

Kad shvatim
Božić
I božićnu čar

A sve ovo:
(fale mi riječi)
Prihvatim

Oslo će me nasmijati
Ponaosob ušiju njegovih ples
Zagrijati dah vola

Tad će nestati stres
(sad sam se sjetio riječi)
Ja i moja škola?!

A kad me pospani pastiri
Posjete u nedoba
A anđeli pjesmom probude

Želja mi je note zapisati
A stanke: mir i tišinu
Opisati. To i jest najljepše

Bit će to posve nova
Neviđena
Kreacija

Josip sigurnost
Pjesnik iz Asiza
Inspiracija

Tada bih slavio u Visini Boga
Onako kako treba
Sve do neba

Kako djeca vele
I sam bih bio dijete
Dijete Majke

Nestalo bi u meni
Nemira, tjeskobe, čarke
Bio bih dobre volje, živ

I što mi više treba
Postao bih miljenik Neba
Našao bih i širio mir

Tako i anđeo pjeva

RUKE

Ruke moje
Čuda rade
Ljube, grle, slave

Rade li rade
Hrane
Svaka im čast

Vlast
Žbiri
Ništa nisu postigli

Jer kad se grli
Sanja, voli
Moli...

Glazbeni spomen na profesore Franjevačke klasične gimnazije Visoko

Anto Bobaš²

U ovome tekstu Biltena donosimo „glazbeni spomen“ na naše profesore Franjevačke klasične gimnazije u Visokom. Autor „glazbenog spomena“ je Anto Bobaš, dominikanac koji je završio Franjevačku klasičnu gimnaziju u Visokom. Autor Ante Bobaš svoju „glazbu“ i tekst posvećuje visočkim profesorima, fra Filipu Zubku, fra Ladislavu Fišiću i fra Miroslavu Abazu.

(Fra Filip Zubak)

Pjesma za fra Filipa Zubka

U staroj učionici samostana
na ploči kreda i tišina vlada,
brojevi plešu, jednadžba stoji,
a dobri ujak strpljivo je kroji.

Đaci iz Sutjeske, Kaknja i Visokog
dolazili s mukom, sve oblije ih znoj,
a on se nasmije i tiho im kaže:
„Matematika je laka kad imaš srca u njoj.“

Refren

Fra Filipe, učitelju naš,
znanje si dijelio ko kruh svaki dan.
Ni dinara nikad tražio nisi,
na obraz si pazio ko na svoj samostan.
Fra Filipe, Plehan sad te čuva,
kod starih ujaka imaš tihi dom,
a tvoji đaci pamte riječi tvoje
Mnoge ih prebire i danas u srcu svom.

U samostanskoj sobi svjetlo gori,
na vrata kuca student što se bori.
s jednadžbama teškim, ispit ga muči,
a fra Filip mirno uz ploču ga uči.
Netko donese jabuke iz bašte,
neki ni to – jer nemaju ništa,
al' sve to opet na stolu se dijeli,
fratarska duša za sebe ne ostavlja ništa.

² Anto Bobaš, rođen u Brajkovićima 12. lipnja 1963., dominikanac je i katolički svećenik. Osnovnu školu završio je u Han Biloj, a srednjoškolsko obrazovanje u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom. Nakon završetka gimnazije stupio je u dominikanski Red te studirao teologiju na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu i na Sveučilištu u Bonnu, gdje je diplomirao iz pastoralne teologije. Za svećenika je zaređen 27. svibnja 1990. godine u Zagrebu. Uz kršćansku rock glazbu, posvećen je svećeničkom redovničkoj i pastoralnoj službi u dominikanskoj provinciji.

Refren

Fra Filipe, učitelju naš,
znanje si dijelio ko kruh svaki dan.
Ni dinara nikad tražio nisi,
na obraz si pazio ko na svoj samostan.
Fra Filipe, Plehan sad te čuva,
kod starih ujaka imaš tihi dom,
a tvoji đaci pamte riječi tvoje
Mnoge ih prebira i danas u srcu svom.

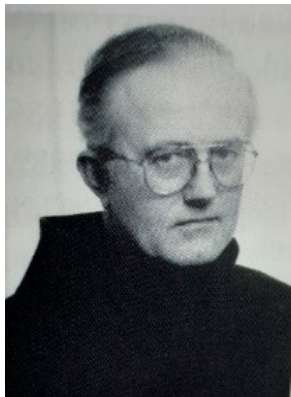
Kad je rat doš'o i godine teške,
ostade ko čuvar fratarske kuće.
Dijelio je riječ i kruh među svima,
jer dobrota nema granica među ljudima.

A kad se večer nad Plehanom spusti
i kad se polja i sela utišaju,
rekao bi tiho s osmijehom blagim:
„Sad se i elektroni oko jezgre smiruju.“

Završni refren

Fra Filipe, učitelju blag,
Bog ti je otvorio vječni prag.
A tvoji đaci gdje god da krenu
u srcu nose tvoju uspomenu.
Fra Filipe, dobri učitelju naš,
Plehan čuva tvoj tihi glas.
Onaj tko znanje i dobrotu dijeli,
taj u Božjoj kući zauvijek se veseli.

Pjesma za fra Ladislava Fišića

(fra Ladislav Fišić)

PODIGNITE GOLEM KAMEN

† fra Ladislavu Fišiću na spomen

Podignite golem kamen nad grobom njegovim,
da se umoran putnik na što naslonit ima.
Ko riječ što grije čovjeka zimnog jutra,
to svjetlo što ostane kad ostanemo bez snage.

Nosio je tihe dane Visokog u srcu,
i Bosnu u šaci kru'a, i vjeru u svako slovo.
Prevodio je tišine da postanu molitve,
i učio nas da trag u kamenu — jest trag u čovjeku.

Podignite golem kamen — nek govori za njega,
nek svaka duša zna: ovde je staj'o pravednik.
Podignite golem kamen — ko putokaz nad vremenom,
da k njemu svrati svatko tko još traži dom.

Podignite golem kamen, al nek bude blag poput riječi,
ko pogled učitelja što ti kaže: „Možeš dalje.“
Njegove su pjesme sad vjetar nad Goricom,
a njegova tišina — najdublje Evanđelje.

Podignite golem kamen — nek govori za njega,
nek svaka duša zna: ovdje je staj'o pravednik.
Podignite golem kamen — ko putokaz nad vremenom,
da k njemu svrati svatko tko još traži dom.

I kad zora uskrsnuća jednom zarudi nad poljima,
čut ćemo ga gdje tiho čita
svoje stihove pred Bogom.
Znam, ne odlaze takvi ljudi —
oni samo promijene stranu svjetlosti.

Podignite golem kamen...
da ostane znak, da ostane glas,
da ostane čovjek.
I da se umoran putnik
na što naslonit' ima.

Pjesma za fra Miroslava Abaza

Fra Miroslav Abaz: FRA MIROSLAV I LUBENICE
Božji znak u jednostavnosti

Nedjeljno jutro, sunce se već budi
Na putu u crkvu susreću se ljudi
Jedni se obuvaju – drugi izuvaju
Svaki na svoj način samostan čuvaju

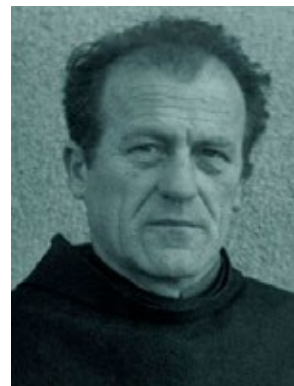
Sjećam se, davno, u dvorištu starom
Jedan je ujak stajao sa žarom
Kolica puna crvenih lubenica
A radost mu veća neg' u dječjih lica

Široke ruke – nije gled'o je l ima
Iz bogatstva srca – davao je svima
Dok smo mi jeli – nije skriv'o radost
Bio je sretan – da nahrani tu mladost

Nije govorio – nego je živio
Tišinom svojom – svijet je mijenjao
Fra Miroslav – ujak blag i jak
U jednostavnom i malom – bio Božji znak!

Govorio riječi što razotkriju laži
Zbog jedne propovijedi – digli se u hajke
Zatvoriše ga iza zida šutnje
Al ost'o je isti – on, dijete naše Majke

Učio nas sve, s blagošću i mjerom
Književnost svijeta – prožetu vjerom
Nije dijelio – nego poveziv'o
Riječima učio – djelom pokaziv'o

(fra Miroslav Abaz)

Široke ruke – nije gled'o je l ima
Iz bogatstva srca – davao je svima
Dok smo mi jeli – nije skriv'o radost
Bio je sretan – da nahrani tu mladost

Nije govorio – nego je živio
Tišinom svojom – svijet je mijenjao
Fra Miroslav – ujak blag i jak
U jednostavnom i malom – bio Božji znak!

A onda – bolnica, Koševo, očima govori
Dvije suze mu kliznu niz lice umorno
Nije više mog'o – a rekao je sve
"Zbogom... praštajte..." – i Bogu dušu je predao

Široke ruke – nije gled'o je l ima
Iz bogatstva srca – davao je svima
I sada gore gdje se nebo plavi
S osmijehom gleda – i opet nas hrani

Fra Miroslav Abaz – tih i blag
U djelima svojim – veći od nas
Tko se tako daje – nikad ne umire
U srcima ljudi – zauvijek živi!

Na spomen

PERI BARBIĆU

(Brajkovići, 10. ožujka 1953. – 4. kolovoza 2025. Vitez)

Slavko Harni

Nakon kraće i teške bolesti 4. kolovoza 2025. preminuo je Pero Barbić, član naše Udruge. Pokopan je 6. kolovoza 2025. u gradskom groblju u Vitezu. Kao i svaki ljudski odlazak s ovoga svijeta i Perin priziva sjećanje na njegov životni put. Većinu biografskih podataka koje ovdje podastirem nalazim u *Leksikonu članova Udruge* što ga je uredio naš, također pokojni, kolega Ivan Markešić. Za ostale sam zahvalan Perinom bratu Blizancu Tomi.

Pero Barbić rođio se 10. ožujka 1953. u Grahovčićima, župa Brajkovići, kod Travnika od oca Nike i majke Mande rođene Marković. Potječe iz brojne obitelji od devetero djece. Nije bilo teško zapaziti da su i on i brat Tomo naviknuti na skroman i zajednički život. Otac zemljoradnik nosio popudbinu povratnika s Bleiburga, a gubici ih nisu zaobišli ni u ratu devedesetih. Dapače, poginuo im najmlađi brat.

Osnovnu školu pohađao je Pero u rodnom selu, a potom u Stranjanima 1960-1968. Godine 1968. skupa s bratom Tomom upisao se na Franjevačku klasičnu gimnaziju u Visokom. Maturirao je 1972. Novicijat je započeo 1972. u Kraljevoj Sutjesci, nastavio - nakon odsluženja vojnoga roka u Đakovici na Kosovu – u samostanu hercegovačkih franjevac na Humcu kod Ljubuškog, a završio 1974. u Visokom.

Uslijedio je studij na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu koji je Pero napustio sljedeće 1975. te se iste godine upisao na Pravni fakultet u Sarajevu. Diplomirao je godine 1979, a pravosudni ispit položio 1988. Nakon završetka studija radio je u zeničkoj Željezari na poslovima pravnika, a potom šefa pravne službe, a jedno vrijeme do 1983. vodio je pravnu službu u Srednjoškolskom centru Zenica.

U Zenici je godine 1981. u Crkvi svetog Ilije sklopio brak sa Slavicom Livančić. Nisu imali djece pa su se posvetili svojem poslu u struci i pomoći drugima.

Od godine 1983. do 1990. radio je u općini Zenica. U vlastitom odvjetničkom uredu u Zenici djelatan je od 1990. do 1994, nakon čega je na godinu dana u izbjeglištvu u Njemačkoj, u Hamburgu, a zatim je po povratku u Hrvatsku izabran na jednu godinu za suca općinskog suda u Glini 1995. Vraća se u Bosnu, u Vitez 1996. gdje slušbuje kao javni tužitelj i zamjenik općinskog javnog tužitelja sve do 2003. U Županijskom kantonalnom tužiteljstvu Kantona Središnja Bosna u Travniku zaposlen

je kao tužitelj do 2008. Nakon toga registrirao je u Busovači javnobilježnički (notarski) ured gdje radi do umirovljenja 2023. Samostalni je odvjetnik od umirovljenja do smrti.

Peru pamtimo ponajprije kao jednog od braće blizanaca, koji je s bratom Tomom bio intenzivno povezan tim jedinstvenim bratstvom koje se nije dalo previdjeti. Završili su ipak različite fakultete, zasnovali obitelji i bili samostalni u svojim životima. Sjećamo se Pere i suosjećamo s njegovima, posebno dakako s gospođom Slavicom i kolegom Tomom. Mi iz Perine visoke generacije (1968.-1972) bilježimo još jedan gubitak. Stižu nas godine. Rado mislim na to da je – unatoč životnim uvjetima koji nisu puno obećavali – Pero postao uspješan pravnik i poslovni čovjek; na ponos nama i rodbini.

Na spomen

VJEKO BOŽO JARAK

(Opličići, 15. studeni 1931. – 8. listopada 2025. Mostar)

Slavko Harni

U Mostaru je 8. listopada 2025. u Caritasovu domu Sveta Obitelj preminuo Vjeko Božo Jarak, član naše Udruge. Smrt je uslijedila mjesec dana nakon što je 5. rujna 2025. u tom Domu obilježena 70. obljetnica Vjekina svećeništva (1955-2025). Djelovao je kao franjevac Bosne Srebrene 31, a kao svjetovni svećenik Mostarske, odnosno svećenik rodne Trebinjsko-mrkanjske biskupije 39 godina. Pokopan je 13. listopada 2025. po osobnoj želji u obiteljsku grobnicu u Potkosi nadomak Opličića gdje se rodio 15. studenoga 1931. i na krštenju dobio ime Božo. Sad je eto pokopan na djedovini, posjedu svoga djeda Bože, Dubrovčanina. Blizu groblja nalazi se galerije Vjeko Božo Jarak, svečano otvorena 2012, izgrađena po projektu Zlatka Ugljena na mjestu Vjekine rodne kuće, a nastojanjima Založbe kralja Tomislava iz Čapljine.

Neznancu, putniku namjerniku, možda prijatelju umjetnosti nudi se na uvid krasno arhitektonski osmišljen prostor, mali kompleks u pitomom, blago brežuljastom krajoliku, kuća u kojoj su izložena brojna djela vrhunskih hrvatskih i bosanskohercegovačkih slikara i kipara, oko 120 djela. Vjeko Božo Jarak inače je osobno kontaktirao s više od 150 umjetnika, prikupio oko 3000 slika i skulptura¹, oblikovao ih u precizno adresirane i probrane zbirke i darovao ustanovama, gradovima, samostanima, biskupijama, a zapravo prije svega hrvatskom narodu u Bosni i Hercegovini da oplemeni njegovu kulturu.

Odatle je, iz Opličića, mali Božo Jarak s izbjegličkim zavešljajem na nejakim dječaćkim plećima, skupa s roditeljima i braćom morao 1941. bježati od četnika. Pokušaj skorog povratka nije uspio. Skrasili su se, nakon Sarajeva i Bosanskog Broda, 1942. na Plehanu i ondje ostali do 1947. Na Plehanu je Božo završio pučku školu 1944, a potom 1945. upisao osmogodišnju gimnaziju u Visokom. U novicijat je u Kraljevoj Sutjesci pošao nakon šestog razreda školske godine 1949/50. Već s jeseni 1951. položio je privatno sedmi i osmi razred, jer su, kako piše fra Ignacije Gavran, gimnazijske prostorije bile oduzete, pa nije bilo moguće održavati nastavu. Kleriku fra Vjekoslavu Jarku trebalo je dakle za završne razrede samo godina dana, a očito mu je slično išlo i prije novicijata.

Oslobođen vojske završio je studij na Franjevačkoj teologiji 1956, diplomirao uskoro u Zagrebu, a na Teološkom fakultetu u Ljubljani doktorirao 1959. Od 1961.

do 1986. bio je profesor na Franjevačko teologiji u Sarajevu; izvrsno teološki obaviješten, kristocentričan i onda kad nije predavao kristologiju, briljantan govornik. S njegovih se predavanja nije izostajalo.

Pored profesorskog rada Vjeko se bio angažirao u svim vidovima franjevačkog života u Bosni Srebrenoj. Zalagao se za suvremenu teološku naobrazbu, za unapređenje pastoralnog rada u Provinciji, sam je bio vrstan propovjednik i pisac propovijedi. Bio je spiritus movens uređenja crkava djelima suvremenih hrvatskih umjetnika u Bosni Srebrenoj...

Privrženost plehanskom kraju i ljudima, a i činjenica da su ga plehanski fratri poslali u Visoko, odredila je Vjekinu redovničku sudbinu. Pripadao plehanskom redovničkom bratstvu (dištriktu). Ne daju se na velika zvona razlozi zbog kojih je 1986. napustio franjevačku zajednicu te bio inkardiniran u Mostarsku biskupiju. Splet okolnosti pokazao se kao bogomdana prigoda da se vrati u svoj zavičaj i ondje nastavi svoj rad.

Jedno vrijeme je predavao u Mostaru na Teološkom institutu, a potom na sličnom u Dubrovniku. U vrijeme rata prikupljao je umjetnička djela za obnovu devastiranih prostora u Hercegovini (Ravno), ondje pastoralno djelovao i poticao uređenje crkava, a onda je 1996. otišao u mirovinu u Varaždin. Darovao je gradu impresivnu zbirku umjetnina i dobio mjesto u domu za stare i nemoćne. Na njegovu misu u franjevačkoj crkvi ljudi su rado išli zbog njegovih sjajnih propovijedi jer boljša nije bilo, kako svjedoči gospodin Alfred Orbanić. I tu je nastavio suradnju s Mostarom i Čapljinom, pribavljao umjetnine za obnovu Plehana, surađivao na uređenju gotičke crkve u Voćinu...

Za varaždinskog razdoblja puno je pisao. Objavljivao ponovno neke svoje knjige te pisao nova djela o starozavjetni prorocima, počecima kršćanstva i drugima. Ukupno je u varaždinskom razdoblju objavljeno 18 njegovih knjiga i vrlo velik broj članaka u raznim časopisima i novinama. Uz njegov izniman prinos u promicanju knjiga Novoga zavjeta i druge knjige i članke njegova nepotpuna bibliografija broji više od dvije stotine jedinica. Pojavila se nakon Karamatićeve iz 2001. u nekoliko verzija. Časopis Bosna Franciscana objavio je u povodu Vjekina 70. rođendana vrijedne priloge o njemu, a Udruga đaka FKGV u povodu te obljetnice priredila je znanstveni skup *Pogled u Bosnu : bosanski franjevci i suvremena sakralna umjetnost*. Zbornik s tog skupa posvetili smo Vjeki Boži Jarku.

Bavio se, kako rekospo, skupljanjem umjetnina i poticao druge franjevce da to čine. Uz brojne pojedince zbirke je darovao samostanima (Bistrik-Sarajevo, Mostar, Plehan), ustanovama (Založba u Čapljini), gradovima (Stolac, Bugojno, Neum, Varaždin), Udrugama (Plehanska zvona), a osobito vrijednu zbirku darovao je Biskupiji u Mostaru (galerija svečano otvorena u travnju 2023). Godine 2021. vratio se Vjeko u Mostar pa je vidno narušena zdravlja nazočio tom otvorenju.

Sad, u povodu sedamdesete obljetnice njegova misništva, a dogodilo se nažalost i kratko iza njegove smrti, pojavljuje se monografija Pere Markovića. Knjiga sažimlje u vidu uzorka ono što je Vjeko na području umjetnosti radio cijeli svoj životni vijek. Pero Marković pozvao je živuće umjetnike, pa i arhitekta Ugljena, da napišu

tekst o svom susretu s Vjekom te uz njihove tekstualne priloge reproducirao njihove slike ili skulpture.

Uvrstio je i djela onih koji su surađivali s Vjekom, a nisu više živi. Tu su i prilozi nekih od njegovih studenata i kolega profesora te drugih prijatelja, ukupno njih šezdesetak. Knjiga ima bibliofilska obilježja: tiskana na prvoklasnom papiru s dobrim reprodukcijama, u tekstu nerijetko s dirljivim evokacijama. Primjeren je to znak zahvalnosti, napose priređivača Pere Markovića i Založbe kralja Tomislava. Bio je Vjeko, kako kaže fra Jure Vuletić u kronici plehanskog samostana, „službenik Božiji i narodni“. I to posebnog kova i teško sagledive veličine.

IN MEMORIAM

VLATKO MAJIĆ

(Vitina, 26. kolovoza 1956. – 20. studeni 2025. Pag)

Hrvatski književnik Vlatko Majić umro je 20. studenoga 2025. u Zadru u 69. godini objavilo je Društvo hrvatskih književnika. Rođen je u Vitini kraj Ljubuškog 1956. godine. Završio je Franjevačku klasičnu gimnaziju u Visokom i studij književnosti. Kao profesor hrvatskog jezika i književnosti oblikovao je generacije učenika u osnovnim i srednjim školama u Zagrebu, Pagu i Zadru. Posebno se posvetio radu s djecom i mladima razvijajući u njima literarne poticaje u raznim literarnim programima kao Listopad u Novoj Liji, Novigradsko proljeće, a bio je od 2013. do 2021. i ravnatelj Gradske knjižnice Pag.

Vlatko Majić pisao je poeziju, prozu, igrokaze, pjesme za djecu te književne osvrte. Objavio je više knjiga, među kojima i knjige: *Glazba češlja*, pjesme, *Pjevač pod zemljom*, pjesme, *Kairos*, pjesme, *Jezičak*, pjesme, *Najviše je plave boje*, pjesme za djecu, *Kad srce brodi*, *pjesničko-grafička mapa* (s J. Martinkom) i *Krila nad vodom*, pjesme. Njegovo književno stvaralaštvo prevedeno je na više stranih jezika, a kao pisac dobio je mnoge nagrade među kojima se ističu Godišnja nagrada Riječkoga književnoga i naučnoga društva, nagrada Alpe-Adria (Treviso) i nagrada „fra Martin Nedić“.

Dug niz godina bio je aktivno uključen u kulturni i društveni život Paga i Zadra. Dugogodišnji je predsjednik Matice hrvatske Ogranak Pag, član Udruge dragovoljaca Domovinskog rata, član Društva hrvatskih književnika Herceg-Bosne te Društva hrvatskih književnika u Zagrebu. Bio je predsjednik Ogranka Društva hrvatskih književnika u Zadru. Pokopan je na 22. 11. 2025. godine na gradskom groblju u Pagu.

Od gimnazijskoga kolege pok. Vlatka Majića, oproštaj je pjesnički – njegovom vlastitom pjesmom „Hercegovina“:

“Hercegovina”

Koliko vode s kamena
toliko kamena bez vode
Koliko izvora od gora
toliko ponora put mora
Koliko slapova do umca
toliko srid jablana sunca
Koliko suza u divojaka

toliko i neba u momaka
Koliko greblja i oltara
toliko knjiga i pratara
Koliko boli i nevolja
toliko vire i uzdanja
Nigdi toliko
kamena i vode.

(Izvor: Cropix / Autor: Cropix)

Uredništvo

IN MEMORIAM

FRA STJEPAN PAVIĆ

(Dubrave, 12. ožujka 1939. – 2. siječnja 2026, Zagreb)

Uredništvo

Franjevačka informativna agencija objavila je da je 2. siječnja 2026., u 87. godini života, 66. godini redovništva i 59. godini svećeništva blago u Gospodinu preminuo fra Stjepan Pavić, svećenik franjevac Bosne Srebrene.

Stjepan Pavić rodio se 12. veljače 1939. u mjestu Dubrave od oca Franje i majke Ivke r. Marjanović. Nakon završetka osnovnog obrazovanja u rodnom kraju pohađao je Franjevačku klasičnu gimnaziju od 1955. do 1959. godine, a studij teologije završio je na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu (1960–1966).

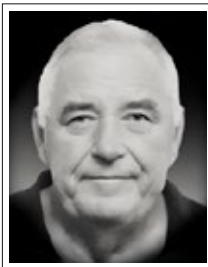
Franjevački habit obukao je 14. srpnja 1959. u Kraljevoj Sutjesci, a svečane redovničke zavjete položio je u ruke provincijala fra Vjekoslava Zirduma 16. srpnja 1965. u Sarajevu. Red đakonata primio je 25. ožujka 1966. u Sarajevu, a sveti red prezbiterata po rukama mons. Marka Alaupovića 10. srpnja 1966. također u Sarajevu.

Nakon svećeničkog ređenja fra Stjepan je vršio različite pastoralne dužnosti u provinciji. Studij klasičnih jezika pohađao je u Zagrebu i Beču od 1967. do 1974. godine. Po završetku studija dugi niz godina sve od 1974. pa do 2006. obnašao je službu profesora grčkog i latinskog jezika u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom, a od 1991. do 1997. vršio je i službu ravnatelja Gimnazije u Visokom.

Pokojnog fra Stjepana komunistički režim je zbog njegove pripadnosti hrvatskom katoličkom narodu lišio slobode. Naime fra Stjepan kao politički zatvorenik bio je u zatvoru od 1972. do 1974. godine. Osim što je dugo predavao klasične jezike, fra Stjepan se bavio proučavanjem i prevođenjem latinskog pjesništva bosanskih franjevaca, kao i drugih klasičnih pisaca. Jedan od njegovih najznačajnijih pothvata svakako je 2015. prijevod na hrvatski jezik opsežnog djela *Zlatna legenda* Jacobusa de Voragine, jedne od najčitanijih i najprevođenijih knjiga u srednjem vijeku. Za taj opsežni posao uručena mu je prestižna nagrada *Iso Velikanović* Hrvatskog ministarstva kulture. Fra Stjepan je bio kolekcionar umjetničkih djela te je njegovom zaslugom u rodnom samostanu u Dubravama osnovana Galerija moderne umjetnosti *Šimun*, a galerija je dobila ime po slugi Božjem fra Šimunu Filipoviću. Jedno vrijeme obavljao je i službu vicepostulatora kauze fra Šimuna Filipovića te je o njemu u izdanju Svjetla riječi objavio i prigodnu knjigu *Sluga Božji fra Šimun Filipović – život pozoran na vječnost*.

(Izvori: *Bosna Srebrna*, *Leksikon đaka FKGV*, *ika*)

IN MEMORIAM

ŠIME GUDELJEVIĆ

(1950 – 11. ožujka 2026, Zagreb)

Šime Gudeljević, član i donator naše Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko sa sjedištem u Zagrebu, preminuo je u 76. godini života. Utemeljitelj je i vlasnik tvrtke Fero-Term, Šime Gudeljević. On je obiteljsku tvrtku koja se bavi prodajom sanitarija i kućanske opreme osnovao još 1991. godine. Agencije su objavile vijest o smrti Šime Gudeljevića s naglaskom na tome kako je bio veoma emotivan oproštaj djelatnika tvrtke od preminulog Šime. Njihovu objavu prenosimo u cijelosti:

“S dubokom tugom opraštamo se od Šime Gudeljevića, osnivača Fero-Terma. Godine 1991. osnovao je Fero-Term, s vizijom koja je oblikovala naš put i postavila temelje onoga što smo danas. Njegova predanost, hrabrost i vizionarstvo ostat će trajna inspiracija svima nama, a dobrota i ljudskost kojih ćemo se uvijek sjećati ostavili su dubok trag među svima koji su ga poznavali. Njegovo nasljeđe živi u svakom dijelu Fero-Terma. U vjeri i zahvalnosti čuvamo uspomenu na njega. Počivao u miru Božjem”, stoji u objavi. Njegova predanost, hrabrost i vizionarstvo ostat će trajna inspiracija svima nama, a dobrota i ljudskost kojih ćemo se uvijek sjećati ostavili su dubok trag među svima koji su ga poznavali. Njegovo nasljeđe živi u svakom dijelu Fero-Terma.

U vjeri i zahvalnosti za njegova dobra čuvamo spomen na njega. Počivao u miru Božjem!

*Uredništvo**Šime Gudeljević Izvor: Licencirane fotografije**Autor: Fero-Term*

IN MEMORIAM

VENCEL MATIJEVIĆ

(Uzarići, 23. XI. 1956. – 30. III. 2026)

Vinko Hrkać

Iznenadila nas je i zatekla vijest da je član naše Udruge, visočki đak Vencel Matijević preminuo 30. ožujka 2026. godine nakon kratke, ali teške bolesti. Mene je ova vijest dodatno pogodila i rastužila jer smo samo prije otprilike godinu dana bili zajedno sa suprugama na svadbi moga kuma Dražena Dadića, sina visočkog đaka, mog vršnjaka i člana Udruge, pokojnog Viktora Dadića koji je iznenada umro 1. svibnja 2015. godine. Činilo se da je Vencel zdrav, pun energije i životne radosti, poput mladića.

Vencel i pokojni Viktor su prijateljevali i kumili se (Vencel je krsni kum Viktorovu mlađem sinu Josipu koji se krstio 1994. u Međugorju, gdje je Viktorova obitelj privremeno živjela dok je trajalo ratno stanje u Mostaru).

Vencel se rodio u selu Uzarići kod Širokog Brijega. Roditelji Iva, rođ. Čerkez i Jozo Matijević - Kajić uz Vencela su imali još tri sina i kćer (Bruno, Branko, Miro i Ruža), svi fakultetski obrazovani i ugledni ljudi i djelatnici u svojim strukama, što je rijetkost, pogotovo u to vrijeme, čak i u takvom selu koje je fenomen u široj regiji po broju visokoobrazovanih ljudi prema broju stanovnika, među kojima je i četrnaest svećenika (ovi podaci uzeti iz članka novinara Frane Vukoje objavljenog u Večernjem listu BiH na temelju izlaganja dr. Frane Ljubića na znanstvenom skupu u povodu 100. obljetnice širokobriješke gimnazije s pravom javnosti).

Neobično je i to da u tom selu ima toliko ljudi s imenom Vencel koji je skraćena mađarska verzija imena Venceslav (hrvatski: Vjenceslav). Vjerojatno je tome razlog što je iz tog sela ugledni franjevac i vjerski pisac prof. dr. fra Vencel Kosir (1899-1984). Pokojni Vencel je živio cijeli svoj život u svom rodnom selu Uzarići, osim, naravno, izbjivanja za vrijeme školovanja. U svome selu je i pokopan 1. travnja 2026. u groblju Šarampovo.

Osnovnu školu završio je u Širokom Brijegu, a gimnaziju u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom (1971-1975). Vojni rok služio je u 1983. u Novom Sadu. Diplomirao je na Pravnom fakultetu u Sarajevu (1984), a pravosudni ispit položio je u Sarajevu 1997. godine. Od travnja 1993. do prosinca 1994. bio je u postrojbama Hrvatskog vijeća obrane (HVO).

Vencel se zaposlio i radio u svojoj struci u općini Široki Brijeg (tada Lištica) 1987-1991. godine. Od 1991. do 1993. bio je direktor Porezne uprave u Širokom Brijegu,

nakon čega započinje rad u bankarskom sektoru u kojem ostaje do odlaska u mirovinu 1. veljače 2018. godine. Najprije je obavljao poslove rukovoditelja Pravne službe u Hrvatskoj banci d.d. Mostar od 1993. do 1995. godine, potom direktora Sektora zajedničkih poslova u istoj banci (1995-2000), direktora Sektora podrške poslovanju Zagrebačke banke BiH d.d. (2000-2004) te direktora Centralne funkcije UniCredit Zagrebačke banke Mostar.

Zapravo je dugi niz godina imao poziciju i ugled drugog čovjeka Banke.

Osim članstva u našoj Udrugi Vencel je bio član Upravnog odbora Udruge pravnika u bankarstvu BiH kao i u brojnim drugim udrugama i organizacijama.

Iza pokojnog Vencela ostala je supruga Blagica rođ. Gilja i dvoje djece Ana (1987) i Josip (1991). Ana je udata i ima troje djece, a Josip je nedavno oženjen. Mi članovi Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko ponosni smo na visoke kolege i članove naše Udruge koji su, poput pokojnog Vencela, cijeloga života promicali i svojim životom potvrđivali kršćanske vrednote, u kojima su nas utvrđivali naši visoki profesori i odgajatelji. Svoju privrženost Udrugi Vencel je pokazao i time što je sve sudionike nezaboravnog Sabora Udruge održane u Franjevačkom samostanu u Širokom Brijegu ugostio u restoranu "Borak" na izvoru rijeke Lištice.

Neka ga dragi Bog nagradi vječnim životom za sve dobro što je učinio.

IN MEMORIAM

FRA ANĐELKO BARUN

(Lusnić, župa Ljubunčić, 14. VIII. 1937 – 19. IV. 2026, Livno)

Uredništvo

Fra Anđelko Barun, svećenik franjevac Bosne Srebrene, član naše Udruge, rođen je 14. kolovoza 1937. u Lusniću, župa Ljubunčić, od oca Ante i majke Luce r. Rimac. Osnovnu školu pohađao je u Ljubunčiću, a srednju u Livnu, Bihaću, Jajcu i u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji Visoko gdje je položio i veliku maturu (1958). Na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu završio je studij teologije te u Ljubljani položio licencijat iz teologije kod profesora dr. Vjekoslava Grmiča radom *Nauk o vjeri prema Prvom i Drugom vatikanskom saboru* (1970) i usmenim ispitima pred povjerenstvom.

Redovnički habit sv. Franje obukao je 14. travnja 1956. u Kraljevoj Sutjesci, gdje je 15. srpnja 1957. položio i prve privremene zavjete. Svečane redovničke zavjete, u ruke provincijala fra Vjekoslava Zirduma, položio je 8. prosinca 1962. u Sarajevu. Red đakonata primio je 15. ožujka 1964. u Sarajevu, a sveti red prezbiterata 12. srpnja 1964. u Gučoj Gori po rukama nadbiskupa dr. Marka Alaupovića. Nakon svećeničkog ređenja fra Anđelko je obnašao brojne dužnosti u mjesnoj Crkvi i svojoj franjevačkoj zajednici: župni vikar u župi Barlovci (1965–1970), župnik u župi Ljubunčić (1970–1979), provincijski definator u više navrata (1976–1979, 1982–1991), prvi meštar novaka (1979–1982) u Visokom, ekonom Provincije u kući Provincijalata u Sarajevu, ujedno i predsjednik rezidencije (1982–1991), gvardijan u kući Provincijalata u Sarajevu (1988–1991), prvi meštar bogoslova u Sarajevu i u izbjeglištvu u Samoboru (1991–1997), župnik u Livnu (1997–2000), gvardijan na Gorici u Livnu u dva navrata (2000–2006. i 2010–2012), drugi meštar novaka na Gorici u Livnu (2006–2010). Od 1. srpnja 2012. bio je član samostanskog bratstva na Gorici u Livnu, s tim da je i dalje držao predavanja u Novicijatu Bosne Srebrene.

Objavio je nekoliko knjiga: *Pregled povijesti provincije Bosne Srebrene* (ciklostilom), Sarajevo, 1985, *Svjedoci i učitelji: povijest franjevac Bosne Srebrene*, Sarajevo-Zagreb, 2003, *Franjevci u Bosni*, Livno – Zagreb, 2006; *Imenik vlastitih imena i zemljopisnih naziva u djelu Kultura i bosanski franjevci I-II od Julijana Jelenića* (Nova et vetera, 1987). Pored navedenoga objavio je 155 različitih priloga u *Bosni Srebrenoj*, *Svjetlu riječi*, u časopisu *Bosna franciscana*, u *Kalendaru svetog Ante* te u glasilima *Glas koncila*, *Brat Franjo*, *Bilten Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko* sa sjedištem u Zagrebu. Objavio je i radove u zbornicima: *Zbornik radova Znanstvenog skupa u Zagrebu o fra Anti*

Antiću od 2. do 4. ožujka 1995 (Zagreb, 1996). *Sveti Antun i Hrvati* (Split, 1996). *Pro populo: život i djelo fra Lovre Karaula* (2000). *Franjevački samostan i župa Petrićevac – Banja Luka* (Banja Luka i Petrićevac, 2000). *Dr. fra Mihovil Sučić, liječnik i kirurg* (Zagreb, 2006); *Župa Vidoši u povodu 150. obljetnice blagoslova župne crkve* (Livno, 2007) i u monografijama o vrhbosanskoj nadbiskupiji i o banjalučkoj biskupiji.

Osim što je pisao fra Anđelko je bio neumorni graditelj i obnovitelj crkava, kapelica, a kao provincijski ekonom činio je značajnije zahvate na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom i učinio restauraciju samostanskih tornjeva na Gorici gdje je bio gvardijan.

Kao jednostavan i ponizan fratar fra Anđelko Barun ostavio je trajan i neizbrisiv trag u srcima brojnih generacija franjevačkih bogoslova koje je odgajao vlastitim primjerom pridržavajući se one latinske *Verba movent, exempla trahunt* („Riječi pokreću, a primjeri privlače“). Neka mu dobri Gospodin bude vječna nagrada za sve dobro što je učinio za života Bogu na slavu, na dobrobit svoje franjevačke zajednice i Božjega naroda kojemu je neumorno služio.

+FRANJO TOPIĆ

(Jajce, 1962 – 2025, Zagreb)

+Franjo Topić rođen je 28. ožujka 1962. u Jajcu. Franjevačku klasičnu gimnaziju u Visokom pohađao je od 1976 – 1984. U braku je sa suprugom Anom koja je rođena 26. srpnja 1968. godine u Domaljevcu – Orašju. Radio je kao HPT – kontrolor.

Članovi udruge

A

Ančić, Mladen,	s. Pokrajčići	72250 Nova Bila	(BiH)		
Andrić, Josip,	Hinter den Gärten 17	89231 Neu-Ulm	(D)	Tel.: 0049 731 492 00 356	andricjo@googlemail.com
Andrijanić, Anto	Schonbuhlstr. 35	70188 Stuttgart	(D)		
Anđelović, Petar	Selska cesta 77	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 302 04 23	andjelovic.petar@gmail.com
Andić, Mijo	Josef Assamstr. 4/4	4550 Kremsmünster (...)	(D)	Tel.: 0043 69911093340	mijoandic@hotmail.com
Antolović, Jelenko	Jahradnikova 12	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 664 19 99	
Antolović, Josip	Ivana Rangera 1/II	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 373 46 57	antolovic.jozo@gmail.com
Antunović, Tomislav	Igelweg 2-4,	65428 Rüsselsheim	(D)	Tel.: 0049 6142 798 981	deukro@t-online.de
Arelić, Marko	A. Stipančića 24	10000 Zagreb	(HR)		arelicmarko@gmail.com

B

Baketarić, Mijo,	Zvonimirova 45	34310 Pleternica	(HR)	Mob.: 00385 98 870 902	udruga-invalida-rada@po.htnet
Bakula, Vinko	Matije Gupca 4	Brezje 10431 Sveta Nedelja	(HR)	Tel.: 00385 1 337 05 78	vbakula@mup.hr
Baotić, Joso	Kozari bok, I. odv. 5	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 240 76 09	
Baotić, Mato	Passweg 7	44867 Bochum	(D)		
Barac, Ivica	Novački Vidikovac 1	10040 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 291 5239	ivica.barac@morh.hr
Barbarić, Mate	Niedergiermesserweg 43	35576 Wetzlar	(D)		
† Barbić, Pero	Ulica hrvat. branitelja 11	72250 Vitez	(BiH)	Tel.: 00387 30 714 881	
Barbić, Tomo,	Am Ziegelstadel 3	86830 Schwabmünchen	(D)	Tel.: 0049 8232 78414	ljubo305@gmx.net
Barišić, Rudolf	Colerusgasse 32/6/5	1220 Wien	(A)	Tel.: 0043 1 958 86 09	rudobarisic@gmx.at
† Barun, fra Anđelko	Gorička cesta bb	80101 Livno	(BiH)	Tel.: 00387 24 200 311	barun.andjelko@gmail.com
Barun, Anđelko	Stjepana II Kotromanića bb	80101 Livno	(BiH)	Tel.: 00387 34 332 848	
Barun, Luka	Selčinska 14	10360 Sesvete	(HR)	Tel.: 00385 98 405 070	
Batarilo, Anto	Wilhelm-Leuschner 11	71034 Böblingen	(D)	Tel.: 0049 7031 273 932	
Batarilo, Mijo	VI. Nazora bb, župni ured Novi Šeher	72254 Novi Šeher	(BiH)		
Bešker, Stipo	VIII Trnava 11	10040 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 294 70 87	stipo.besker@gmail.com
Bešlić, Franjo	Gollierstr. 63	80339 München	(D)	Tel.: 0049 89 714 93 42	franjobeslic@web.de
Blažanović, Vlatko	Jalševečka 22	10040 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 298 36 92	vlanko.blazanovic@gmail.com
Blažević, Ivo	Ostrogovićeva 10	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 667 89 97	ivo.blazevic@allianz.hr
Boban, Frano	Benkov put 11	10000 Zagreb	(HR)		frano@novebojemedija.hr
Bošnjak, Ilija	Zollstr. 14b	6060 Hall in Tirol	(A)	Tel.: 0043 6644 888 507	ilbosnjak@gmail.com
Bosankić, Mijo	Poljana R. Boškovića 6	20000 Dubrovnik	(HR)		
Brajinović, Marijan	Burgerspittalgasse 17-19	1060 Wien	(A)	Tel.: 0043 222 59715878	
Brizić, Ivan	H.V. Hrvatinića 53	30101 Jajce	(BiH)		
Brkičić, Ivan	Stubička 99	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 363 06 38	ibrkicic@inet.hr
Brzović, Ivan	Krste Hegedušića 23	10360 Sesvete	(HR)		
Brzović, Jandre	Ravensburger str. 32	86150 Augsburg	(D)		
Bubalo, fra Ivan	Aleja Bosne Srebrene 111	71000 Sarajevo	(BiH)	Tel.: 00387 33 453 266	
Bubalović, Tadija	Kneginječka 10	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 301 00 60	
Budeš, Radovan	Selska 19/2	10000 Zagreb	(HR)		radovan@filaks.hr
Bulaja, Ivan	Ivanečka 31	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 364 31 72	
Bulić, Mario	Karamanov prolaz 2/9	10020 Zagreb	(HR)	Mob.: 098 742 579	
Bunjić, Vlatko	Platanen Str. 51	82024 Taufkirchen	(D)		

Č

Čilić, Dario	Vatroslava Lisinskog 7	34550 Pakrac			dario.cilic65@gmail.com
Čolić, Saša	Havidićeva 2	10020 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 98 163 92 29	sasacolic@yahoo.com
Čović, Berislav	Stud. dom "S. Radić" Jarunska 2	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 98 943 16 84	berislavc@gmail.com
Čuljak, Mario	Ploča bb	88440 Prozor	(BiH)	Tel.: 00387 63 406 452	mario.culjak@tel.net.ba
Čuturić, Branimir	Astern str. 79	90765 Furth	(D)		

Ć

Ćačić, Ivo	Klekovačka 28	10040 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 291 12 17	icacic7@net.hr
Ćačić, Jozo	Tullastr. 16	77652 Offenburg	(D)	Tel.: 0049 781 75697	
Čosković, Pejo	Hrgovići 28	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 363 57 03	pejo.coskovic@lzmh.hr
Čosić, Dajana	N.Š. Zrinski bb	72260 Busovača	(BiH)	Tel.: 00385 95 542 3768	cosic_dajana@hotmail.com
Čosić, Martina	Solakovići	72260 Busovača	(BiH)	Tel.: 00387 63 880-304	marta_cosic@hotmail.com
Čubela, Vinko	Ul. Ignacija Radica 33	21223 Okrug Gornji, Trogir	(HR)	Tel.: 098 95 90 954	
	Oedenburgerstr. 69 P. 53 A	1210 Wien	(A)	Tel.: 0043 664 88 79 11 05	

D

Dadić, Ljubo	Trebižat bb	Čapljina	(BiH)	Tel.: 00387 36 322 521	
Dadić, Marijan,	Aloeweg 3, 51109	Köln	(D)	Tel.: 0049 221 3400526	jotto81749@aol.com
Dadić fra Zdravko	Prilaz Sv. Marije Anđeoske 1	10040 Zagreb	(HR)		zdravko.dadic@yahoo.com
	Zagrebačka 18	71000 Sarajevo	(BiH)		
Damjanović, Vitomir	Friedrich-Kaiser-Gasse 106/15-16	1150 Wien	(A)		
Didović, Zvonimir	Benkovačko selo 75	23420 Benkovac	(HR)	Tel.: 00385 99 693 4310	zvone1509@net.hr
Dilber, Ivan	Podomarska 15	10040 Zagreb – Dubrava	(HR)	Tel.: 00385 97 7287 595	dibaivan@yahoo.com
Dilber, Filip	Podomarska 15	10040 Zagreb – Dubrava	(HR)	Tel.: 00385 97 7522 115	filipdilber@yahoo.com
Dolibašić, Ivan	Baranjska 15	35000 Slavonski Brod	(HR)	Tel.: 00385 35 272 464	
Dolibašić, Mato	Gasserweiher 19	6840 Gotzis	(A)		
Dolić, Tomo	15 Maurice Coulter Mews Toronto, Ontario M3M-3K3	Canada			tandmdolic@rogers.com
Duvnjak, Marko	Ul. B. Magovca 44/135	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00387 1 667 52 55	

DŽ

Džaja, Srećko	Horwarthstr. 29/1	80804 München	(D)	Tel.: 0049 89 366 686	gsm.dzaja@freenet.de
Džambo, Jozo,	Blütenstr. 8	80799 München	(D)	Tel.: 0049 89 272 47 80	dzambo@stifterverein.de
Džeko, Katarina	Taborska 3	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 97 7645 410	kiky_dzeko@yahoo.com
Džidžić, Berislav	Ripci 34	88440 Prozor	(BiH)	Tel.: 00387 36 780 028	berislav.dzidzic@tel.net.ba

Đ

Đoja, Anto	Bickenstück 18	58099 Hagen	(D)	Tel.: 0049 2331 631 869	anto.djoja@web.de
Đogaš, Franjo	Ozaljska 105	10020 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 652 10 06	

F

Filipović, Adam	Trg kralja Zvonimira 18	32000 Županja	(HR)	Tel.: 00385 32 832 930	adam_filipovic@net.hr
Filipović, Dominko	N. Pavića 26	10090 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 389 62 62	
Filipović, Perica	A. M. Reljković 136	32260 Gunja	(HR)	Tel.: 00385 32 881 474	
Franjčević, Anto	Mladice 14b	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 346 04 54	ante@grupawiena.hr

G

Gavran, Ivan	Trg grada Prato 2	71000 Sarajevo	(BiH)	ivan.gavran@hotmail.com
Gelo, Josip	Stjepana II. Kotromanića bb	80101 Livn	(BiH) Tel.: 00387 34 200 376	
Grgić, Marko	Vergal 48	52466 Novigrad	(HR)	info@grgic.ch
Grgić, Mato,	Käthe-Kollwitz-Str. 10	83301 Trannrent	(D)	
Grgić, Tomo	Augusta Šenoa 12	10370 Dugo Selo	(HR) mob.: 091 2753 763	
Gučanin, Alojz	Kulina bana T-6	72225 Vitez	(BiH) Tel.: 00387 30 711 179	
Gučanin, Dragan	Nova Bila b.b.	72276 Nova Bila	(BiH) Tel.: 00387 30 707410	lasva.comerc@tel.net.ba
Gučanin, Kazimir	Lerchenstr. 64	73650 Winterbach	(D) Tel.: 0049 7181 706856	
† Gudeljević, Šime	Jurja Ves, II. odv. 1	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 234 05 55	sime.gudeljevic@fero-term.hr

H

Harni, Slavko	Jakopovići 15	10040 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 298 61 86	sharni@nsk.hr
Herceg, Milan	Čakovečka 128a (Puščina)	40305 Nedelišće	(HR) Tel.: 00385 40 895 166	milan.herceg@viko.hr
Hrkać, Marinko	Niedenau 27	60325 Frankfurt	(D)	
Hrkać, Pero	Čikoševa 5	10000 Zagreb	(HR)	
Hrkać, Vinko	Tuškanac 29E	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 480 44 09	vinko.hrkac@dipatris.hr

I

Ištuk, fra Miroslav	Gorička cesta bb	80101 Livno	(BiH) Tel.: 00387 24 200 311	
Ivanković, Ante	Gospodska 15	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 98 1988 355	ante.ivankovic12@h-1.hr
Ivanković, Ivan	Mažuranićeva 2	10410 Velika Gorica	(HR) Tel.: 00385 1 6215037	ivan.ivankovic1@gmail.com
Ivanković, Željko	Višnjik 44	71000 Sarajevo	(BiH) Tel.: 00387 61 131089	zeljkoivankovic@yahoo.de

J

Jajalo, Ilija	Mala Rasinja 18	48312 Rasinja	(HR) Tel.: 00385 48 837 535	
† Jarak, Vjeko (Božo)				
Jeleč, Ivan,	Diedenhofer Str.1	70435 Stuttgart	(D) Tel.: 0049 711 25 79 742	ivanjelec@live.de
Jeleč, Mirko	Borje 20	10382 Blaškovec (Donja Zelina)	(HR) Tel.: 00385 1 2065931	
Jelić, fra Ivan	Jaklići 104	88440 Rama-Prozor,	(BiH) Mob.: 00387 63 358 432	
Jeličić, Anto	Heiterwangerstr. 72	81373 München	(D) Tel./fax: 0049 89 7608 241	
Jelušić, Janko,	Osterdelle 9a	42489 Wülfrath	(D) Tel.: 0049 2058 71450	jankojelusic@hotmail.de
Jerković, Jozo	Auf der Gemarke 19A	40625 Düsseldorf	(D) Tel.: 0049 211 87514432	
Jerković, Marijan	Ištvaniceva 4	10360 Sesvete	(HR) Tel.: 00385 1 200 60 26	
Jerković, Mijat (Mijo)	Mate Grkovića 44b	35107 Podvinje	(HR) Tel.: 00385 35 461 220	jerkovicmijo@net.hr
Jezildžić, Pero	Jazvine bb	72260 Busovača	(BiH) Tel.: 00387 87 732 566	
Jolić, Leonardo	Iščanska 3	10020 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 621 9909	leonardo@maxaicher.hr
Jolić Ivo	Am Kuhberg 33	89174 Altheim	(D)	ivojolic@gmx.de
Jolić, Robert	Trg fra Mije Ćuića 1	80240 Tomislavgrad	(BiH) Tel.: 00387 34 352 295	rjolic@tel.net.ba
Jozić, Drago	Graničarska 32,	32260 Gunja	(HR) Tel.: 00385 32 881 223	drago.jozic@hzz.hr
Jozić, Ivica	Johann-von-Hattstein 2	79111 Freiburg	(D) Tel.: 0049 761 491 434	ivo.jozic@web.de
Jukić, Alojz	Koledinečka 3	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 2988 927	
Jukić, fra Marko	Gorička cesta bb	80101 Livno	(BiH)	
Jurić, Ivan	Ravan bb	72260 Busovača	(BiH) Tel.: 00387 63 193 443	vany-jo@hotmail.com
Jurilj, Ivan	Kopačevski put 10	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 388 80 25	

K

Kajić, Petar	Muhašinići 41	71300 Visoko	(BiH)	petarkajic@yahoo.com
Karajica, Tomo	Šaškovečka 48	10370 Dugo Selo	(HR) Mob.: 098 998 2190	
Karaula, fra Marijan	Gorička cesta bb,	80101 Livno	(BiH)	marijankaraula@bih.net.ba
Karaula, Ivica	Ivana Kukuljevića 16	10290 Zaprešić,	Mob.: 098 / 906 07 91	
Klarić, Tvrtko	Trg D. Domjanića 4	49210 Zabok	(HR) Mob.: 098 / 453 515	
Komšo, Stanko	Lozančićeva 17	10291 Prigorje Brdovečko	(HR)	
Kordić, Ivan	Vatrogasna 15	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 375 04 68	
Kovač, Andrija	II. Sopnički odvojak 5C	Zagreb	(HR)	andrija.kovac@inspektorat.hr
Kovačić, Ivo	Ul. J. Dalmatinca 5/II	1000 Zagreb	(HR)	
Kovačević, Mile	Dankovečka 9	10040 Dubrava/Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 285 05 98	milekovacevic2@gmail.com
Kozić, Bono	J. Stadlera 58	10000 Zagreb		bono.kozic@zg.t-com.hr
Krešo-Lovrić, Mijo	Zvonimira Rogoza 5	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 611 42 73	hrvojekl@yahoo.com
Kristić, Ivan	Tina Ujevića 59	21276 Vrgorac	(HR) Tel: 00385 21 675 160; Mob.: 099/477-990	Ivan.Kristic@st.t-com.hr
Križanac, Miran	Berte Kučere 5	70101 Jajce	(BiH) Tel: 00387 63 108 764	miran.krizanac@gmail.com
Križanac, Stipo	Ulica hrvatskih branitelja	72250 Vitez	(BiH) Tel.: 00387 30 714720	stipo.krizanac@gmail.com
Kuhtreiber, Anton	Bul. kralja Tvrtka 17a/5	72000 Zenica	(BiH)	
Kujundžija, Zdravko	Emerika Bluma 5	71000 Sarajevo	(BiH) Tel.: 00387 33 215 696	zdravko@kujundzija.com
Kvesić, Ivan	Braće Žagar 3	51307 Prezid	(HR) Tel.: 00385 51 822 203	

L

Lekić, Petar	Bolnica Nova Bila	72250 Vitez	(BiH)	olgalekic@yahoo.com
Lekić, Bono-Vladislav	Prve primorske čete 35	22211 Vodice	(HR) Tel.: 022 441 911	
Lipovac, fra Blaž	Aleja Bosne Srebrene 111	71000 Sarajevo (	(BiH)	
Lončar, Ilija	Wassevendreef 3	4641 DA Ossenrecht	(NL)	
Lončar, Marko	Kralja Tomislava b.b.	88440 Prozor	(BiH) Tel.: 00387 36 771 429	marko.loncar2@tel.net.ba
Lovrić, Anto	Brueckegasse 6/1/8	1060 Wien	(A) Tel.: 0043 699 812 93 152	
Lovrić, Franjo	Knollgasse 55/7	1100 Wien	(A) Tel.: 0043 620 60 93	
Lovrić, Ljubo	K. Katarine 8	30101 Jajce	(BiH) Tel.:00387 80 658 222; 658 033	
Lovrić, Petar	Kameniti stol 4B	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 458 06 54	
Lovrić, Stjepan	Manhart str. 53/7/2	2000 Stocheren	(A)	stefan.lovric@gmx.at
Lovrić, Zlatan	Šetalište 7	71270 Fojnica	(BiH) Tel.: 00387 30 831 118	
Lozić, Franjo	Diemelstr. 20	44807 Bochum	(D), Tel.: 0049 234 504 125	franjo.lozic@web.de
Lozić, Mato	Gornjodravsko obala 96	31000 Osijek	(HR)	
Lučić, Franjo	Ul. kr. Tvrtka 3/24	Novi Travnik	(BiH)	

LJ

Ljevar, Ferdo	Vebera Tkalcjevića 44	10040 Zagreb		
Ljubas, Josip	Tome Bakača 28	35000 Slavonski Brod (HR)	Tel.: 00385 35 451144 Mob.:098 9113178	ljubaszora@yahoo.com
Ljubičić, Jozo	Brest d.o. 6	44250 Petrinja	(HR) Tel.: 00385 44 822509	jozo.ljubicic@gmail.com

M

Majdandžić, dr. Jozo	Scheurebenweg 6b	55253 Mainz	(D) Tel.: 0049 6131 232758	
† Majić, Vlatko	Starčevića 3	23350 Pag	(HR) Tel.: 00385 23 611 843 Mob.:098 859 958	vlatko.majic@zd.t-com.hr
Malekinušić, Ante	Prigorska 22	10380 Goričica	(HR) Tel.: 00385 1 206 52 06	

Mandić, Mato	Ul. Gradi 9/j, Pobri	51000 Opatija	(HR)	Tel.: 00385 51 712552	
Marčinković, Mato	Kastavska cesta 23 B	51211 Matulji	(HR)	Tel.: 00385 51 274345	
Marić, Valentina	Podjele b.b.	Nova Bila		Tel.: 00387 63 275 668	tina.maric@hotmail.com
Marić, fra Ante	Franjevačka	88000 Mostar	(BiH)	Tel.: 00387 36 319 688	fraante.maric@tel.net.ba
Marić, Niko	Podravska 7	31000 Osijek	(HR)	Tel.: 00385 31 375 128	nikomarić1952@gmail.com
Marijan, Nenad	Ljerke Šram br. 4	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 615 36 25	
Marinčić, Mile	Šiftarova 48	10310 Ivanić Grad	(HR)	Mob.: 091/57 44 1278	mile.marinčić66@gmail.com
Markešić, Ivan	Prilaz I.Visine 7/7	10020 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 655 79 89	ivan.markešić@pilar.hr
Markešić, Mato	Avde Smajlovića 33	71000 Sarajevo	(BiH)	Tel.: 00387 33 642 635	mmarkešić@hotmail.com
Markija, Ivo	Bakovići bb	71270 Fojnica	(BiH)	Tel.: 00387 30 803 314	
Markotić, Ena	Franjevačka br. 9	71300 Visoko	(BiH)	Tel.: 00387 62 274 888	eno.markotić@hotmail.com
Markotić, Lucija	Franjevačka br. 9	71300 Visoko	(BiH)	Tel.: 00387 61 074 914	lucija.markotić@hotmail.com
Marković, Božo	Lošinj, brodogradil. 72	51550 Mali Lošinj	(HR)	Tel.: 00385 51 233 047	bozo.marković@hotmail.com
Marković, fra Ivo	Franjevačka 6	71000 Sarajevo	(BiH)		ivoirm@hotmail.com
Marković, Nikola	Stjepana Radića	72250 Vitez	(BiH)	Tel.: 00387 30 711 198	
Martić, Luka	Našička 4	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00387 1 4830751	lukamartić@net.hr
Martinović, fra Perica	Franjevački samostan Tolisa	76272 Tolisa	(BiH)		
Matić, Slobodan	Habdelića 5A	10431 Sveta Nedelja	(HR)	Tel.: 00385 1 3095 915	slobodan.matić@spes.hr
† Matijević, Vencel	Uzarići bb	88220 Široki Brijeg	(BiH)	Tel.: 00387 36 715 530	
Matković, Anto	Ulica platana 6/1	10040 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 2988912	matković.anto@gmail.com
Medo, Stipo	M. Bašića 17A, Jablanovec	10290 Zaprešić	(HR)		stipanm@hotmail.com
Mihaljević, Vine	Baranjska 8	10430 Samobor	(HR)	Tel.: 00385 98 809 555	vine.mihaljević@pilar.hr
Mijatović, Anđelko	Bauerova 12	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 455 14 37	
Mijatović, Marko	A. Kovačića 7	49 000 Krapina	(HR)	Tel.: 00385 49 370 232	bosnjaknevenka@gmail.com
Mijić, Predrag	Bartholomäus P14/II	1170 Wien	(A)		
Mijoč, Rudolf	Stolberggasse 31-33/3/3	1050 Wien	(A)		www.birin-kupres.com
Mikulić, Stanko	Svetoklarska 5F	10020 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 6571122	stanko.mikulic@gmail.com
Miljak, Vinko	Mostarska bb	72260 Busovača	(BiH)	Tel.: 00387 87 733 284	
Miškić, Anto	Trg bana Jelačića 11	20350 Metković	(HR)	Tel.: 00381 20 682 132	obrvan.miskić@st.t-com.hr
Mišura, Dragan	Sopot 112	88440 Prozor-Rama	(BiH)		
Mittermayer, Stjepan	Hribarov prilaz 5/5,	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 662 02 35	
Mlakić, Danijel	Kralja Tvrtka bb	72250 Vitez	(BiH)	Tel.: 00387 30 712 854	
Musa, Vitomir	A. izviđača 2	10000 Zagreb	(HR)		

N

Neimarović, Josip	Pujanke 28	21000 Split	(HR)	Tel.: 00385 21 379 036	
Nevistić, Božo	Bijeli put bb	72276 Nova Bila	(BiH)	Tel.: 00387 30 707 168	
Nikolić, Ivan	Cvjetna br. 6	10362 Kašina	(HR)		
Novokmet, Slavko	Ivekovićeva 19	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 245 14 68	
Nujić, Tihomir	Rampart 8	5070 Frick CH – Švicarska		Tel.: 0041 62 871 44 23	
Nujić, Ivan	Bosne Srebrene 4	71300 Visoko	(BiH)		inujić1@gmail.com
Nujić, Mijo	Kettler Str. 13	67065 Ludwigsfahen	(D)	Tel.: 0049 621 574 738	mijonujic@web.de
Nujić, Željko	Brnasi 12	51216 Viškovo	(HR)	Tel.: 00385 51 258 474	znujić1@gmail.com

O

Oršolić, Martin	M. Rešetara 33	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 389 33 91	martin.orsolic@zg.t-com.hr
Oršolić, Mato	Donaufelderstr. 99/8/19	1210 Wien	(A)		mators@gmx.at
Orlović, Augustin	Mali Kablići bb	80101 Livno	(BiH)	Tel.: 00387 34 204 640	
Osmakčić, Zdenko	Ladislava Šabana 8	10360 Sesvete	(HR)	Tel.: 00385 98 927 9642	

P

Pačar, Ivan	Lisičina 11, Gajnice	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 3458498	ivan.pacar@hak.hr
Pašalić, Ante	M. Bobana 12	80320 Kupres	(BiH)	Tel.: 00387 34 274 291	
Pavić, Damir	Ivančevo	71330 Vareš	(BiH)		
† Pavić, fra Stjepan	Samostan sv. Ante Dubrave	76205 Seonjaci	(BiH)		
Pavlić, Ivica	Radnička 2, Rakitje	10437 Bestovje	(HR)	Tel.: 00385 1 33 23 074	ivica.pavlic@grad-svetanedelja.hr
Pavlović, Mirko	Dr. Mile Budaka 13	23440 Gračac	(HR)	Tel.: 00385 23 773 511	
Pelivan, Mato	Lipanjaska 5	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 388 35 79	mato.pelivan1@zg.t-com.hr
Perković, fra Antun	Franziskanerplatz 2	6330 Kufstein	(A)	Tel.: 0043 5372 62 642	
Perković, Bože	Vinogradska 74	10000 Zagreb	(HR)		boze.perkovic@gmail.hr
Pervan, Boško	Klekovačka 34	10000 Zagreb	(HR)		
Petrović, Smiljan	Geschwindtstr.10	9330 Althofen	(D)		smiljan.petrovic@gmx.de
Petrović, Marijan	Utrinska 28a	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 295 42 68	marijan.petrovic@zg.t-com.hr
Petrović, Šimo	Zagrebačka 152	Slavonski Brod			
Petrušić, Jako	Carevo Polje	30101 Jajce	(BiH)	Tel.: 00387 30 659 223	
Petrušić, Stipo	Trg mladosti 5	10290 Zaprešić	(HR)		Tel.: 00385 1 335 20 21
Pilić, Željko	Kustošijski vidikovac 21	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 373 68 11	
Plavčić, Vinko	Nadioci 16	72250 Vitez	(BiH)	Tel.: 00387 30 713 447	
Pokrajčić, Ilija	Vugrovečka 125	10360 Sesvete	(HR)	Tel.: 00385 1 200 70 70	ilija@talon.hr
Pokrajčić, Ivan	Ninska 4	10410 Velika Gorica	(HR)	Tel.: 00385 1 622 47 99	
Pranjeković, Ivo	Zagrebačka 124	10410 Velika Gorica	(HR)	Tel.: 00385 1 622 46 73	ivo.pranjkovic@zg.t-com.hr
Primorac, Jure	Sustenweg 4c	6020 Emmenbrücke	(CH)	Tel.: 0041 260 57 09	
† Pušić, Petar,	Gneisenastr. 98	47057 Duisburg	(D)	Tel.: 0049 203 351 876	p.pusic@web.de
Puškarčić, fra Jozo	Franjevački samostan Tolisa Orašje		(BiH)	Tel.: 00387 32 738 755	jozo.puskaric@tel.net.ba

R

Radat Niko	Prof. Messerschmitt 26	86159 Augsburg			
Radman, Đuro	Fratersčica 146	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 375 11 48	duroradman@net.hr
Radman, fra Vili	Aleja Bosne Srebrene 111	71000 Sarajevo	(BiH)	Tel.: 00387 33 453 266	
Rašić, Ivan	Otona Župančića 10	10410 Velika Gorica	(HR)		
Rašić, Marko	Ive Andrića 10	40000 Čakovec	(HR)		
Rubčić, Darko	Trg međunarodnog prijateljstva 5/VII	71000 Sarajevo	(BiH)	Tel.: 00387 33 455680	

S

Selak, Marko	Europastr. 27	78549 Sapichingen	(D)		
Semić, Malik	Taukčići bb	71300 Visoko	(BiH)	Tel.: 00387 62 231 774	seman-dribler@hotmail.com
Semren, fra Marko	Kralja Petra I. 80	78000 Banja Luka	(BiH)	marko.semren@gmail.com	
Semren, Jure	Bila	80205 Guber/Livno	(BiH)	Tel.: 00387 34 243402	
Semren, Zoran	Bila	80205 Guber/Livno	(BiH)		zsemren@yahoo.com
Semunović, Anto	Savski gaj, XII. put/6	10000 Zagreb			
Sesar, Mirko.	Svetoklarska 5E	10020 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 655 51 95	
Slišković, Zdravko	Kirchenviertel 1	9500 Villach	(A)		slisko@aon.at
Slišković, Ivo	Rajterova 175	42240 Ivanec	(H)	Tel.: 00385 42 781 041	
Soldo, Ivan	Watzmannstr. 65	84034 Landshut	(D)		
Stanić, Ivica	Ljudevita Gaja 27	35000 Slavonski Brod	(HR)	Mob: 091 447 77 71	
Stipić, fra Jure	Ul. kralja P. Svačića 11	44410 Gvozd			
Stipić, Juro	Schallergasse 32/19	1120 Wien	(A)		juro.stipic@chello.at
Stojak, Danijel	Brizjak 42	72250 Vitez	(BiH)	Tel.: 00387 30 726 733	

Stojak, Marijo,	Saršoni 16	51216 Viškovo	(HR) Tel.: 00385 91 7623599	marijo.stojak@skole.hr
Stojić, Ante	Donji Hamzići bb	Čitluk	(BiH) Mob.: 00387 61 204 847	
Suša, Stipe	Ljudevita Gaja 28	10290 Zaprešić	(HR) Tel.: 00385 1 3354006	

Š

Šagolj, Ivo	Kralja Zvonimira 18/2	88000 Mostar	(BiH) Tel.: 00387 36 324284	
Šantić, Stipo	N. Š. Zrinski	72260 Busovača	(BiH) Tel.: 00387 30 245 288	
Šapina, Danijel	S. Ahmedova 41	70230 Bugojno	(BiH) Tel.: 00387 30 257 949 mob.: 00387 61 996 429	danes@bih-net.ba
Šaravanja, Pavo	NES 1259 8530 Deutsch	Landsberg	(A)	
Šarčević, Ilija	Travajska 21a	10360 Sesvete		
Šarčević, fra Ivan	Aleja Bosne Srebrene 111	71000 Sarajevo	(BiH) Tel.: 00387 33 453 266	ivansar@bih.net.ba
Šarčević, fra Luka	Župa sv. Franje Asiškoga Bila	80101 Livno	(BiH)	
Šarčević, Mijo	D. Kodmana 13	10290 Zaprešić	(HR) Tel.: 00385 1 331 11 71	
Šarić, Stipo	Majejička 19	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 98 1959 581	
Šimunović, Ivan	Kriješnice 15	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 243 1306	
Šimunović, Ljupko	Planinska 26	10360 Sesvete	(HR) Tel.: 00385 1 200 76 89	ljupko.simunovic@fpz.hr
Širić, Ferdo	Našička 16	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 363 45 79	siric@tehnomont.net
Šokčević, Žarko	Blümlisalpstrasse 77A	3627 Heimberg	(CH) Tel.: 0041 33 2263639	zarko.sokcevic@spitalstsag.ch
Šoljić, Ante,	Sustjepan 39	20236 Mokošica	(HR) Tel.: 00385 20 450 029	anter941@gmail.com
Špionjak, Marko	St. Leonhard 4	83547 Bahensham	(D)	

T

Tadić, Ivo	Školska 22	10294 D. Pušća / Zaprešić	(HR)	
Tadić, Luka	Trpimirova 29 (stan Kovačević)	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 455 12 60	
Tadić, Petar	Poljana Zvonimira Dražića II	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 363 74 05	
Tikvić, Ivo	Aberlestr. 11	81371 München	(D)	
Tikvić, Niko	Side Košutić 8	10090 Susedgrad	(HR) Tel.: 00385 1 346 23 23	niko.tikvic@xnet.hr
Tolnaj, Josip	Sv. Antuna 5	43000 Bjelovar	(HR) Tel.: 00385 43 242 696	
Tomas, Mato	A. Jakšića 4	10040 Zagreb	(HR)	
Tomas, Ivica	Prilaz V. Holjevca 6a	47000 Karlovac		
Tomas, Mirko	Perlachweg 369	6073 Sistrans	(A) Tel.: 0043 512 379 822	
Tomić, Jozo	Trg kralja Tomislava 12	35214 Donji Andrijevi	(HR) Tel.: 00385 35 471 261	
Tomić, Marinko	Saborska 19	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 285 96 73	marinko@bitno.hr
Tomšić, Đuro	Pantovčak 24	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 482 12 37	
† Topić, Franjo	Selčinska 1	10360 Sesvete	(HR) Tel.: 00385 1 200 16 36	
Topić, Ivo	Ul. blaženog kardinala Stepinca 72	35430 Okučani	(HR) Tel.: 00385 91 7308057	
Topić, Mato	Selčinska 20	10360 Sesvete	(HR) Tel.: 00385 1 201 17 12	mtopic@mup.hr
Tunjić, Bartol	Pfarrgartenstr. 4	71729 Erdmannhausen	(D) Tel.: 0049 7144-38146	e-mail: btun@gmx.de

V

Valjan, Mato	Linden Str. 1	35457 Odenhansen	(D) Tel.: 0049 6406 907 631	mato.valjan@slavistik.uni-giessen.de
Valjan, fra Velimir	Samostan Guča Gora			velimir.valjan@gmail.com
Vidačković, Mirko	Mayennerstr. 28	71332 Waiblingen	(D) Tel.: 0049 7151 58977; 172 436	mirko.vidackovic@web.de
Vidaković, Josip	Trnsko 3b/II	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 652 81 90	
Vidović, Hrvoje	Avenija Većeslava Holjevca 16	10000 Zagreb	(HR)	Mob.: 00385 98 389 014
Vidović, Mijo	A. Starčevića 6	22203 Rogoznica	(HR)	mijo.vidovic@windowlive.com
Visković, Ivica,	Schopenhauerstr. 47	80807 München	(D) Tel.: 0049 89 300 94 45	viskovic@aol.com
Volić, Ladislav	Dravska 79	42202 Trnovec (Varaždin)	(HR) Tel.: 00385 42 683 921	

Vrdoljak, Jozo	Herderstr. 4	44147 Dortmund	(D)	Tel.: 0231 82 46 32	
Vujica, fra Pavo	Župni ured Uskoplje, Gradska	70280 Uskoplje	(BiH)	Tel.: 00387 30 494 034,	
Vujica, Robert	Hrasno	72260 Busovača	(BiH)	Tel.: 00387 30 713 6645	
Vukadin, Josip	Sterkraderstr. 141	46453 Dinslaken	(D)	Tel.: 0049 2064 97 187	Generalvikariat@bistum-essen.de
Vukadin, Mato	Plievier Park 5	81737 München	(D)	Tel.: 0049 89 67905079	matovukadin@hotmail.de

Z

Zeba, Ivan	Bože i Nikole Bionde 2	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 613 71 02	ivan.zeba@mvp.hr
Zelić, Tomislav	Teskere bb	88320 Ljubuški	(BiH)	Tel.: 00387 39 831 153	
Zeljko, Ivan	Leipzigerstr. 9	79 211 Denzhausen	(D)	Tel.: 0049 7666 39 48	
Zirdum, Ilija	Doljani 5	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 231 8779	
Zlopaša, Milan	Unska 2c	10000 Zagreb	(HR)		
Zloušić, Filip	Van der Nuell-Gasse 9/2/5	1100 Wien	(A)		filip.zlousic@gmail.com
Znahor, Mladen	Kirchberg 12	89426 Modingen	(D)		
Zubak, Stipo	Ivanićgradska 73/III	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 245 26 29	

Ž

Žilić, Nikola	Pete Poljanice 5	10040 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 292 22 75	
Živković, Ilija	Odranska 12	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 619 62 20	
Živković, Ivo	Marburger Str. 11	57072 Siegen	(D)	Tel.: 0049 271 314096	i.zivkovic@gmx.net

Web stranica Udruge www.udfkg.hr na kojoj se objavljuju sve informacije i događanja u Udruzi.